

**Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova
Biblioteca Națională pentru Copii “Ion Creangă”**

Aniversări culturale
2007

Chișinău 2007

Responsabil de ediție:
Claudia Balaban

Alcătuitori:
Lilia Tcaci,
Tamara Pereteatcu, Mariana Ursu,
Sabina Dodul,
Elena Rusu, Lolita Caneev

Redactori:
Claudia Gurschi
Tamara Maleru

INTRODUCERE

Publicația Bibliotecii Naționale pentru Copii “Ion Creangă” *Aniversări culturale*, devenită deja tradițională, prezintă datele remarcabile ale anului 2007.

O bună parte a datelor vizează scriitorii pentru copii, iar celelalte sunt în legătură cu personalitățile marcante ale literaturii, științei, artei universale, a căror activitate prezintă interes pentru copii.

Unele date, nominalizate în Enumerare, sunt însemnate cu asterisc (*), ceea ce înseamnă că acestea pot fi găsite în continuarea lucrării, fiind urmate de scurte date biografice, bibliografii.

Bibliografiile alcătuite în baza colecțiilor Bibliotecii Naționale pentru Copii “Ion Creangă” conțin cărți, articole din cărți și publicații periodice, materiale audiovizuale.

Selectarea bibliografică a fost finalizată în iulie 2006.

Descrierile bibliografice sunt aranjate în ordine alfabetică la cărți și în ordine invers cronologică la publicațiile periodice.

Referințele, ce urmează după fiecare listă bibliografică, oferă o imagine sumară asupra activității personalității respective.

Indexul de nume de la sfârșitul lucrării înlesnește utilizarea ei.

**ENUMERAREA
DATELOR REMARCABILE ȘI MEMORABILE
2007**

IANUARIE

Ziua Mondială a Păcii		1
Pascaru, Vasile, scenarist 1937	70 ani de la naștere	1
Milev, Dumitru, scriitor (1887-1944)	120 ani de la naștere	2
Tolkien, John Ronald, scriitor (1892 - 1973)	115 ani de la naștere	3
Doré, Gustave, pictor și grafician (1832 -1883)	175 ani de la naștere	6
Skrâbin, Alexandr, compozitor, pianist (1872 - 1915)	135 ani de la naștere	6
Teodoreanu, Ionel, scriitor (1897-1954)	110 ani de la naștere	7
Bragă, Teodora, poetă 1942	65 ani de la naștere	8
Stoianov, Niko, scriitor 1947	60 ani de la naștere	9
Sokireanski, Aleksandr, compozitor 1937	70 ani de la naștere	9
Zadnipru, Petru, poet, publicist, traducător (1927-1976)	80 ani de la naștere	13
Sărbătoarea Națională Ziua Comemorării lui Mihai Eminescu		15
Moliere, (Jean Baptiste Poquelin), dramaturg, actor de teatru (1622-1673)	380 ani de la naștere	15
*Milne, Allan Alexander, scriitor (1882-1956)	125 ani de la naștere	18
*Teleucă, Victor, poet, publicist (1932-2002)	75 ani de la naștere	19
Cantacuzino, Ioan, poet, traducător (1757-1828)	250 ani de la naștere	20
Manet, Eduard, pictor, gravor (1832-1883)	175 ani de la naștere	23
Beaumarchais, Pierre-Augustin Caron de, dramaturg (1732-1799)	275 ani de la naștere	24
*Sobietsky, Ludmila, poetă 1952	55 ani de la naștere	24
Wolf, Virginia, scriitoare (1882-1941)	125 ani de la naștere	25
*Carroll, Lewis (Charles Lutwidge Dodgson), scriitor, matematician (1832-1898)	175 ani de la naștere	27
Kataev, Valentin, scriitor (1897-1986)	110 ani de la naștere	28
Gor, Gennadij, scriitor (1907-1981)	100 ani de la naștere	28
*Caragiale, Ion Luca, scriitor, dramaturg (1852-1912)	155 ani de la naștere	30

FEBRUARIE

Gruzin, Trifan, actor de teatru (1912-1987)	95 ani de la naștere	15
Lupan, Andrei, scriitor (1912-1992)	95 ani de la naștere	15
Gheorghiuță, Dumitru, compozitor (1917-1987)	90 ani de la naștere	16
Lungu, Simion, compozitor 1927	80 ani de la naștere	16
Cojocar (Dabija), Valentina, interpretă 1947	60 ani de la naștere	20

Garin-Mihajlovskij, Nikolaj, scriitor (1852-1906)	155 ani de la naștere	20
Ziua Internațională a Limbii Materne		21
* Řiha, Bohumil, scriitor, laureat al Premiului Hans Christian Andersen (1907-1987)	100 ani de la naștere	22
Ciubotaru, Mihail Ion, scriitor 1937	70 ani de la naștere	23
*Ziua dragostei și a bunăvoinței - Dragobete		24
Goldoni, Carlo, dramaturg (1707-1793)	300 ani de la naștere	25
May (Nohenthal), Karl, scriitor (1842-1912)	165 ani de la naștere	25
Longfellow, Henry Wadsworth, poet (1807-1882)	200 ani de la naștere	27
Rossini, Gioacchino, compozitor (1792-1868)	215 ani de la naștere	28

MARTIE

*Creangă, Ion, scriitor (1837-1889)	170 ani de la naștere	1
„Zilele Creangă” în Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”		1-7
Ziua Mărțișorului		1
„Convorbiri literare”, revistă 1867	140 ani de la apariție	1
Doga, Eugen, compozitor 1937	70 ani de la naștere	1
Akutagawa, Ryunosuke, scriitor (1892-1927)	115 ani de la naștere	1
„Mărțișor”, festival muzical 1967	40 ani de la inaugurare	1-10
Ziua Mondială a Scriitorului		3
Ureche, Eugeniu, actor (1917-2005)	90 ani de la naștere	7
Ziua Internațională a Femeii		8
*Eliade, Mircea, scriitor, filozof (1907-1986)	100 ani de la naștere	9
Belicov, Serafim, poet, publicist 1947	60 ani de la naștere	9
Buzdugan, Ion, scriitor (1887-1967)	125 ani de la naștere	9
Garștea, Veronica (Vera), dirijor de cor 1927	80 ani de la naștere	9
Macovei, Ion, compozitor 1947	60 ani de la naștere	10
Bilețchi, Nicolae, critic și istoric literar 1937	70 ani de la naștere	12
Guțu, Aurel, pictor 1942	60 ani de la naștere	12
Dolgan, Mihai, compozitor, interpret 1942	65 ani de la naștere	14
Rasputin, Valentin, scriitor 1937	70 ani de la naștere	15
Brâncuși, Constantin, sculptor (1876-1957)	50 ani de la trecerea în neființă	16
Hămuraru, Simion, grafician 1947	60 ani de la naștere	17
Updike, John, scriitor 1932	75 ani de la naștere	18
Neaga, Gheorghe, compozitor 1922	85 ani de la naștere	19
Musicescu, Gavriil, compozitor (1847-1903)	160 ani de la naștere	20
Ziua Internațională a Francofoniei		20
Ziua Mondială a Poeziei		21
Belâev, Vladimir, scriitor, dramaturg (1907-1990)	100 ani de la naștere	21

Crețu, Igor, scriitor, traducător 1922	85 ani de la naștere	21
Ziua Mondială a Apei		22
*Blandiana, Ana, poetă 1942	65 ani de la naștere	25
Ziua Mondială a Teatrului		27
*Bødker, Cecil, scriitoare, laureată a Premiului Hans Christian Andersen 1927	80 ani de la naștere	27
Goia, Vasile, dirijor 1947	60 ani de la naștere	29
*Gheorghiu, Gheorghe, scriitor 1922	85 ani de la naștere	30
*Ciukovskij, Kornej, scriitor (1882-1969)	125 ani de la naștere	31
Haydn, Joseph, compozitor (1732-1809)	275 ani de la naștere	31

APRILIE

Săptămâna Lecturii și a Cărții pentru Copii		1-7
Ziua Națională de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”		Prima sâmbătă
Ziua Internațională a Păsărilor		1
Ziua Umorului		1
Ziua Internațională a Cărții pentru Copii		2
*Neagu, Fănuș, prozator 1932	75 ani de la naștere	5
Gugel, Anatol, poet, publicist 1922	85 ani de la naștere	6
Ștefaniuc, Victor, actor și regizor 1947	60 ani de la naștere	7
Ziua Mondială a Sănătății		7
Iorga, Liubomir, instrumentist 1932	75 ani de la naștere	12
Ziua Mondială a Cosmonauticii		12
Olărescu, Dumitru, cineast 1947	60 ani de la naștere	14
Ziua Mondială a Culturii		15
Leonardo da Vinci, pictor, sculptor, arhitect (1452-1519)	555 ani de la naștere	15
Ziua Internațională a Monumentelor și Locurilor istorice		18
Mocanu, Spiridon, dansator 1932	75 ani de la naștere	18
Caraciobanu, Dumitru, actor de teatru (1937-1980)	70 ani de la naștere	22
Efremov, Ivan, scriitor (1907-1972)	100 ani de la naștere	22
Fielding, Henry, scriitor (1707-1754)	300 ani de la naștere	22
„Viața Basarabiei”, săptămânal de limbă română 1907	100 ani de la apariție	22
Ziua planetei Pământ		22
Ziua Mondială a cărții și dreptului de autor		23
Ziua Mondială a Solidarității Tineretului		24
Eșanu, Gheorghe, interpret (1927-1996)	80 ani de la naștere	25
Doinaș, Ștefan Augustin, poet (1922-2002)	85 ani de la naștere	26
Ziua Mondială a Dansului		29

MAI

Ziua Internațională a solidarității oamenilor muncii		1
*Vatamanu, Ion, poet (1937-1993)	70 ani de la naștere	1
Childescu, Emil, grafician 1937	70 ani de la naștere	5
Vodă (Mocreac), Nina, actriță de teatru 1937	70 ani de la naștere	5
Ziua Europei		7
Topârceanu, George, scriitor (1886-1937)	70 ani de la trecerea în neființă	7
Ziua Uniunii Europene		9
Ziua Victoriei și a Comemorării Eroilor căzuți pentru Independența Patriei		9
Ziua Internațională a Familiei		15
Ziua Latinității		15
Ziua Internațională a Muzeelor		18
Ziua Internațională a Culturii		21
Ziua Națională a Sportului		21
Bacovia, George, poet (1881-1957)	50 ani de la trecerea în neființă	22
Toma, Svetlana, actriță de teatru și cinema 1947	60 ani de la naștere	24
Kramskoj, Ivan, pictor (1837-1887)	170 ani de la naștere	27
Paustovskij, Konstantin, scriitor (1892-1968)	115 ani de la naștere	30
Sokolov-Mikitov, Ivan, scriitor (1892-1975)	115 ani de la naștere	30

IUNIE

Ziua Internațională a Ocrotirii Copiilor		1
Ziua Mondială a Mediului Înconjurător		5
Malcoci, Ecaterina, actriță (1937-2001)	70 ani de la naștere	11
*Vangheli, Spiridon, scriitor pentru copii 1932	75 ani de la naștere	14
Bălașa, Sabin, pictor, muzicolog 1932	75 ani de la naștere	17
Caranfil, Ninela, actriță de teatru 1947	60 ani de la naștere	17
Stravinskij, Igor', compozitor (1882-1971)	125 ani de la naștere	17
Nekrasov, Andrej, scriitor (1907-1987)	100 ani de la naștere	22
Ziua Internațională contra abuzului și a traficului de droguri		26
Tarkovskij, Arsenij, poet (1907-1989)	100 ani de la naștere	26
Rubens, Peter Paul, pictor (1577-1640)	430 ani de la naștere	28
Sainciuc, Lică (Alexei), pictor 1947	60 ani de la naștere	29

IULIE

Sărbătoarea Națională Ziua Comemorării lui		2
--	--	---

Ștefan cel Mare și Sfânt		
*Știrbu, Titus, scriitor 1942	65 ani de la naștere	3
Șoitu, Gheorghe, pictor 1947	60 ani de la naștere	7
Vieru, Roland, pictor-decorator 1947	60 ani de la naștere	10
Arghezi, Tudor, poet, prozator și publicist (1880-1967)	40 ani de la trecerea în neființă	14
Buzilă, Serafim, compozitor 1937	70 ani de la naștere	17
Grigorescu, Nicolae, pictor (1838-1907)	100 ani de la trecerea în neființă	21
Baltag, Cezar, poet 1937	70 ani de la naștere	27
Trifan, Dumitru, ilustrator (1937-1997)	70 ani de la naștere	28
Ziua Constituției		29

AUGUST

Ciuhrii, Serghei, dirijor și compozitor 1937	70 ani de la naștere	2
Lesnea, Sanda, prozatoare 1922	85 ani de la naștere	3
Ciocoi, Gheorghe, poet 1942	65 ani de la naștere	4
Preda, Marin, prozator (1922-1980)	85 ani de la naștere	5
Rotaru, Sofia, interpretă 1947	60 ani de la naștere	9
Savițchi, Valentina, interpretă 1927	80 ani de la naștere	10
Mandicevschi, Eusebie, maestru de cor, compozitor (1857-1929)	150 ani de la naștere	18
Hropotinschi, Andrei, critic literar 1942	65 ani de la naștere	19
Varlaam, Mitropolit al Moldovei, scriitor și traducător (cca 1590-1657)	350 ani de la trecerea în neființă	20
Debussy, Claude-Achille, compozitor (1862-1918)	145 ani de la naștere	22
Biblioteca Națională a Republicii Moldova 1832	175 ani de la înființare	22
Drăgan, Maria, interpretă (1947-1986)	60 ani de la naștere	23
Hasdeu, Bogdan Petriceicu, scriitor, filolog, istoric, folclorist (1838-1907)	100 ani de la trecerea în neființă	25
*Bojunga (Nunes), Lygia, scriitoare, laureată a Premiului Hans Christian Andersen 1932	75 ani de la naștere	26
Mateevici, Alexei, poet și publicist (1888-1917)	90 ani de la trecerea în neființă	26
Bernardazzi, Alexandru, arhitect (1831-1907)	100 ani de la trecerea în neființă	26
Sărbătoarea Națională „Ziua Republicii”		27
Sărbătoarea Națională „Limba Noastră”		31

SEPTEMBRIE

Ziua Cunoștințelor		1
*Cimpoi, Mihai, critic și istoric literar 1942	65 ani de la naștere	3

Ziua Armatei Naționale		3
Grieg, Edvard, compozitor, pianist și dirijor (1843-1907)	100 ani de la trecerea în neființă	4
Kogălniceanu, Mihail, prozator (1817-1891)	190 ani de la naștere	6
Ziua Internațională a alfabetizării		8
Ziua Mondială a Drepturilor Omului		10
Žitkov, Boris, scriitor (1882-1938)	125 ani de la naștere	11
O’Henry (William Sydney Porter), scriitor (1862-1910)	145 ani de la naștere	11
*Agârbiceanu, Ion, prozator (1882-1963)	125 ani de la naștere	12
Lupan, Ana, prozatoare (1922-1998)	85 ani de la naștere	13
Ciolkovskij, Konstantin, om de știință, inventator (1857-1935)	150 ani de la naștere	17
Sibelius, Jan, compozitor (1865-1957)	50 ani de la trecerea în neființă	20
*Radu, Daria, compozitoare 1947	60 ani de la naștere	21
Cojocaru, Vasile, grafician 1932	75 ani de la naștere	21
Ziua Internațională a Păcii		21
Ziua Limbilor Europene		26

OCTOMBRIE

Ziua Internațională a Muzicii		1
*Prohin, Victor, scriitor 1942	65 ani de la naștere	2
Ziua Internațională a Animalelor		4
Ziua Bibliotecarului		5
*Ziua Pedagogului		5
Madan, Gheorghe V., prozator, folclorist (1872-1944)	135 ani de la naștere	5
Sebastian, Mihail, dramaturg, eseist, romancier (1907-1945)	100 ani de la naștere	8
Nicuță, Iulian, scriitor (1942-2002)	65 ani de la naștere	9
Cujbă, Sergiu Victor, scriitor (1877-1937)	130 ani de la naștere	10
Țopa, Tudor, publicist 1932	75 ani de la naștere	13
Biblioteca Publică a orașului Chișinău (actualmente Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu”) 1877	130 ani de la inaugurare	19
Ziua Internațională a Organizației Națiunilor Unite (ONU)		24
Ciobanu, Ion Constantin, prozator, publicist (1927-2001)	80 ani de la naștere	27
Ziua Internațională a Internetului		29
*Paterson, Katherine, scriitoare, laureată a Premiului Hans Christian Andersen 1932	75 ani de la naștere	31

NOIEMBRIE

Maršak, Samuil, scriitor (1887-1964)	120 ani de la naștere	3
Vieru, Nicolae, prozator (1947-1995)	60 ani de la naștere	4
Vlaicu, Aurel, inventator, pionierul aviației mondiale (1882-1913)	125 ani de la naștere	6
Hâjdău, Alexandru, , cărturar și scriitor (1811-1872)	135 ani de la trecerea în neființă	9
Ziua Internațională a Tineretului		10
Bosenco, Grigore, grafician 1947	60 ani de la naștere	13
*Lindgren, Astrid, scriitoare, laureată a Premiului Hans Christian Andersen (1907-2002)	100 ani de la naștere	14
*Suceveanu, Arcadie, poet, 1952	55 ani de la naștere	16
Beniuc, Mihai, poet, prozator, dramaturg, traducător (1907-1988)	100 ani de la naștere	20
Moravia (Pincherle), Alberto, scriitor (1907-1989)	100 ani de la naștere	28
Swift, Jonathan, scriitor (1667-1745)	340 ani de la naștere	30

DECEMBRIE

Ziua Națională a României		1
Ziua Internațională de Combatere și Profilaxie a Maladiei SIDA		1
Alexandrova, Zinaida, scriitoare (1907-1983)	100 ani de la naștere	3
Ziua Internațională a Persoanelor cu handicap		3
Noroc-Pânzaru, Lidia, actriță 1942	65 ani de la naștere	4
Hămuraru, Filimon, grafician, scenograf 1932	75 ani de la naștere	9
Born, Max, fizician, laureat al Premiului Nobel (1882-1970)	125 ani de la naștere	11
*Romanciuc, Vasile, poet 1947	60 ani de la naștere	17
Lecca, Constantin, pictor (1807-1887)	200 ani de la naștere	18
Uspenskij, Eduard, scriitor 1937	70 ani de la naștere	22
Ziua Actorului		27
Potângă, Paulina, actriță 1932	75 ani de la naștere	29

ALTE DATE

„Alăuta românească”, prima revistă literară din Moldova, supliment al gazetei „Albina românească” 1837	170 ani de la apariție
Conachi, Costache, scriitor (1777-1849)	230 ani de la naștere
„Floricica”, studiou popular de filme de animație 1967	40 ani de la fondare

Neculce, Ion, cronicar, om de stat (c. 1672-c. 1745)	335 ani de la naștere
Spinoza, filozof (1632-1677)	375 ani de la naștere
„Steluța”, revistă pentru copii 1982, („Alunelul” din 1991)	25 ani de la apariție
„Viața Basarabiei”, revistă (1932-1944) (serie nouă din 2002-...)	75 ani de la fondare

Cărți jubiliare

Andersen, H.Ch. „Veșmântul cel nou al regelui” 1837	170 ani de la publicare
Beecher-Stowe, Harriet. „Coliba unchiului Tom” 1852	155 ani de la publicare
Carrol, Lewis. „Alice în Țara Oglinzilor” 1872	135 ani de la publicare
Creangă, Ion. „Fata babei și fata moșneagului”, „Povestea lui Harap Alb” 1877	130 ani de la publicare
Čehov, Anton. „Kaștanka” 1887	120 ani de la publicare
Daudet, Alphonse. „Tartarin din Tarascon” 1872	135 ani de la publicare
De Coster, Charles Theodore Henri. „Legenda lui Ulenspiegel” 1867	140 ani de la publicare
Dostoevskij, Fedor M. „Crimă și pedeapsă” 1867	140 ani de la publicare
Druță, Ion. „Frunze de dor” 1957	50 ani de la publicare
Filimon, Nicolae. „Ciocoi vechi și noi” 1862	145 ani de la publicare
Gogol’, Nikolaj V. „Suflete moarte” 1842	165 ani de la publicare
Gozzi, Carlo. „Regele cerb” 1762	245 ani de la publicare
Hauff, Wilhelm. „Piticul Nas-Lung” 1827	180 ani de la publicare
Hasdeu, Bogdan Petriceicu. „Răzvan-vodă” (Răzvan și Vidra) 1867	140 ani de la publicare
Hemingway, Ernest. „Bătrânul și marea” 1952	55 ani de la publicare
Hugo, Victor. „Mizerabilii” 1862	145 ani de la publicare
Lagerlöf, Selma. „Minunata călătorie a lui Nils Holgersson” (1906-1907)	100 ani de la publicare
Lermontov, Mihail . „Borodino” 1837	170 ani de la publicare
Mateevici, Alexei. „Limba noastră” 1917	90 ani de la publicare
„Miorița”, baladă populară 1852	155 ani de la publicare
Negruzzi, Constantin. „Păcatele tinerețelor” 1857	150 ani de la publicare
Odobescu, Alexandru. „Mihnea Vodă cel rău” 1857	150 ani de la publicare
Perrault, Charles. „Cenușăresa”, „Motanul încălțat”, „Băiețel-degețel” 1697	310 ani de la publicare
Pușkin, Aleksandr. „Povestea țarului Saltan” 175 ani de la publicare	175 ani de la publicare

1832		
Rebreanu, Liviu. "Ciuleandra" 1927		80 ani de la publicare
Saint-Exupery, Antoine de. "Micul prinț" 1942		65 ani de la publicare
Tolkien, John Ronald. "Povestea unui Hobbit" 1937		70 ani de la publicare
Tolstoj, Lev. "Copilăria" 1852		155 ani de la publicare
Vangheli, Spiridon. "Isprăvile lui Guguță" 1967		40 ani de la publicare
Vieru, Grigore. "Poezii de seama voastră" 1967		40 ani de la publicare
Wells, Herbert George. "Omul invizibil" 1897		110 ani de la publicare

LISTE DE RECOMANDARE A LITERATURII

**18 ianuarie – 125 ani
de la nașterea scriitorului
Allan Alexander Milne
(1882-1956)**

Allan Alexander Milne, poet, prozator, dramaturg și publicist englez, s-a născut la Londra. Era cel mai mic din cei trei fii ai lui Sarah Marie și John Vince Milne, scoțian de origine, proprietar al școlii private Henley House din Mortiner Road. Aici își face studiile primare, avându-l un timp ca profesor pe Herbert George Wells, „un mare scriitor și un mare prieten”, care îi va influența hotărâtor cariera literară. Vădind capacități deosebite pentru matematică, tânărul Allan obține, la vârsta de 11 ani, o bursă de studii la vestita Westminster School (1893-1900), iar în 1903 ia licența în matematică la Trinity College, Cambridge

După absolvire decide să îmbrățișeze cariera de scriitor. Începuse să scrie încă în anii de studenție, redactând împreună cu fratele său Kenneth revista universitară *Granta*, în care își publică primele articole. Primele sale schițe și poezii apar publicate în 1904 în cunoscuta revistă umoristică *Punch* și în *St. Jame' Gazette*. Mai mulți ani va colabora la *Punch*, în perioada 1906-1914 fiind redactor adjunct al acestei publicații.

La îndemnul lui H.G. Wells își adună schițele umoristice, publicate anterior în *Punch*, într-un prim volum editat în 1905 – *Lovers in London* (Îndrăgostiți în Londra), urmat de volumele de proză *The Day's Play* (Piesa zilei, 1910), *The Holiday Round* (Sărbătoare fără sfârșit, 1912), *Happy Days* (Zile fericite, 1915).

În pofida convingerilor sale pacifiste, participă în primul război mondial fiind înrolat ca ofițer într-o unitate de transmisie în armata regală. În 1919 este rănit și se demobilizează. Războiul, „lipsit de sens și infam în cel mai înalt grad”, îl marcează adânc, ecoul său regăsindu-se mai târziu în volumul *Peace with Honour* (Pace cu onoare, 1934) – o scriere cu un profund mesaj antirăzboinic. Spre deosebire, însă, de alți reprezentanți ai „generației pierdute”, A.A. Milne își găsește refugiu în activitatea literară, consacându-se de acum încolo în exclusivitate scrisului. Scrie povestiri satirice și umoristice, romane, piese de teatru care se bucură de popularitate printre cititori și de aprecierea criticii de specialitate. Dintre mulțimea de scrieri apărute în perioada interbelică și mai târziu se fac remarcate piesele de teatru *Mr. Pim Passes By* (Domnul Pim trece pe alături, 1919), *The Truth about Blayds* (Adevărul despre Blayds, 1921), *The Dover Road* (Drumul spre Dover, 1922), *The Perfect Alibi* (Un alibi perfect, 1932) ș.a., romanele *The Red House Mystery* (Misterul casei roșii, 1922) – o parodie literară a romanelor polițiste, *Two People* (Doi oameni, 1931) - roman dedicat soției

sale Dorothy de Sélincourt, *Four Days' Wonder* (Patru zile minunate, 1933), *One Year's Time* (Timp de un an, 1942), *Chloe Marr* (Chloe Marr, 1946), precum și volumul autobiografic *It's Too Late Now* (Acum e prea târziu, 1939).

Adevăratul succes și recunoașterea internațională o datorează, însă, cărților pentru copii – creații minunate, pline de înțelepciune pe care autorul le dedică fiului său Christopher Robin. Versurile pe care le scrie pentru și despre Christopher, dar și despre propria sa copilărie, sunt publicate în culegerile de poezii *When We Were Very Young* (Atunci când eram foarte tineri, 1924) și *Now We Are Six* (Am împlinit șase ani, 1927), iar celebrele scrieri despre Ursulețul Winnie au făcut înconjurul lumii, câștigând simpatia multor generații de copii grație umorului și farmecului deosebit al narațiunii.

Prima povestire despre Christopher Robin și ursulețul de pluș este publicată la 24 decembrie 1925 în ziarul londonez *Evening News*. Astfel începe „cariera literară” a lui Winnie și a prietenilor săi Iepurilă, Porculețe, Hi-Ho, Bufnița, Canga, Puiu' Ru, continuată în cărțile *Winnie-the-Pooh* (1926) și *The House at Pooh Corner* (Căsuța ursulețului, 1928). Scrierile pentru copii ale lui A.A. Milne au fost însoțite de minunatele ilustrații executate de Ernest H. Shepard, prieten și coleg de redacție al autorului. Istoriile despre Winnie-the-Pooh au fost traduse în peste 40 de limbi, fiind tirajate în zeci de milioane de exemplare în întreaga lume. În 1966 Winnie a debutat pe ecrane după ce, în 1961, compania Walt Disney a preluat drepturile de autor asupra ursulețului, realizând serialul despre Winnie-the-Pooh. Conform unor sondaje realizate în diferite țări, cartea despre ursulețul Winnie se situează pe primele poziții în lista celor mai celebre cărți editate în secolul al XX-lea. În Grădina Zoologică din Londra a fost instalat un monument al vestitului personaj, iar prototipul său real (jucăria – ursuleț de pluș pe care fiul scriitorului a primit-o în dar la vârsta de un an), în 1996 a fost vândut la o licitație pentru suma de 4600 lire sterline.

În 1952 A.A. Milne este victima unui atac cerebral, după care survine paralizia. Își va petrece ultimii ani de viață în casa sa de la Cotchford Farm în districtul Sussex. Se stinge din viață la 31 ianuarie 1956. După moartea soției sale (1971) o parte din veniturile obținute din reeditarea cărților despre Ursulețul Winnie completează Fondul Literar Regal și sunt utilizate pentru susținerea autorilor tineri.

Bibliografie

Opera

A GALLERY of children / Allan Alexander Milne; ill. by A. H. Watson. – New York: David Mckay, 1976. – 126 p.: il.

Â byl odnaždy v dome: stihy detej / Allan Alexander Milne; per. N. Slepakov; ris.: B. Kalanšin. – L.: Det. lit., 1987. – 110 p.: il.

- CARTIERUL Winnie-Pooh / Allan Alexander Milne; trad.: Sanda Aronescu. – București: RAO Internațional, 1998. – 188 p. – (RAO pentru copii).
- MY s Vinnie-Poohom: stihi / Allan Alexander Milne; per.: G. Sapgir; ris.: E. Shepard. – M.: Rudomino, 1994. – 127p.: il.
- PIR GOROJ Vinnie-Pooha / Allan Alexander Milne; per.: Boris Zahoder; ris.: Evgenij Antonenkov. – M.: Rosmèn, 1997. – 72 p.: il. – (Bibliotečka Vinnie-Pooha).
- POOH i Pâtačok / Allan Alexander Milne; per.: Boris Zahoder; ris.: Evgenij Antonenkov. – M.: Rosmèn, 1997. – 80 p.: il. – (Biblioteca Vinnie-Pooha).
- URSULEȚUL Winnie-Pooh / Allan Alexander Milne; trad.: Igor Crețu; il.: Violeta Zabulica-Diordiev. – Ch.: Iulian. – 176 p.: il.
- URSULEȚUL Winnie-Pooh / Allan Alexander Milne; trad.: Sanda Aronescu. – București: RAO Internațional, 1998. – 188 p. – (RAO pentru copii).
- VINNIE-POOH i pčely / Allan Alexander Milne; per.: Boris Zahoder; ris.: Evgenij Antonenkov. – M.: Rosmèn, 1997. – 80 p. – (Bibliotečka Vinnie-Pooha).
- VINNIE-POOH i Tigger: povest'skazka: (izbrannye glavy) / Allan Alexander Milne; per.: I. Tokmakova. – M.: Strekoza Press, 2001. – 64 p.: il. – (Biblioteka škol'nika).
- VINNIE-POOH i vse-vse-vse: povest'-skazka / Allan Alexander Milne; per.: B. Zahoder; hudož.: B. Diodorov. – M.: Dom, 1992. – 237 p.: il.
- VINNIE-POOH i vse-vse-vse i mnogoe drugoe: povest'-skazka / Allan Alexander Milne; per.: Boris Zahoder; ris.: V. Čižikov. – M.: Zebra; Det. lit., - 224 p.: il.
- WINNIE ursulețul / Allan Alexander Milne; trad.: Z. Dumitrescu-Bișulenga; il.: D. Popescu. – București: Arta grafică, 1992. – 94.: il.
- WINNIE-THE-POOH: story collection: includes four classic Winnie-the-Pooh: stories, adapted from the stories / by Allan Alexander Milne; draw.: Ernest H. Shepard. – London: Marks & Spencer, 2002. – 96 p.: il.

Referințe critice

- ANGLIJSKAÂ detskaâ literatura: [Allan Alexander Milne] // Zarubežnaâ detskaâ literatura. – M., 1974. – P. 63 – 65.
- BRANDIS, E. Skazki anglijskih pisatelej : [A. Milne] // Brandis, E. Ot. Èzopa do Gianni Rodari: zarubežnaâ literatura v detskom i ũnošeskom čtenii. – M., 1980. – P. 268-270.
- ČERNÂVSKAÂ, I. S. Allan Alexander Milne // Zarubežnaâ literatura dlâ detaj i ũnošestva. V 2-h č. Č. 2-â. – M., 1989. – P. 133-135.

- KONDRAT'EVA, Ū. Allan Alexander Milne: [kommentarii] // Carroll, L. Alisa v strane čudes; Kipling, R. Skazki. Maugli; Milne, A. Vinnie-Pooh i vse-vse-vse; Barrie, I. Piter Pèn. – M., 1985. – P. 538.
- LUNGINA, L. Brat'â po skazke // Kipling, R. Maugli; Lindgren, A. Malyš i Karlsson; Milne, A. Vinnie-Pooh i vse-vse-vse. – M., 1985. – P. 3-14.
- MILNE Allan Alexander // Children's Britannica. Vol. 12. – London, 1991. – P. 24-25.
- MILNE Allan Alexander // Dicționar de scriitori străini. – Cluj-Napoca, 2000. – P. 424-425.
- MILNE Allan Alexander // Pisateli našego detstva. 100 imën: biografičeskij slovar'. Č .1. – M., 1998. – P.266-268.
- ŠAROV, A. I. Skazka zavoëvyvaet novye vladeniâ: [A. Milne] // Šarov, A. I. Volšebniki prihodât k lûdâm: kniga o skazke i skazočnikah. – M., 1974. – P.238-245.
- TOWNSEND, John Rowe. Milne Allan Alexander // St. James guide to Children's writers. – Fifth edition. – Detroit, 1999. – P. 747-749.
- VOLODARSKAÂ, L. I. „Winnie-the-Pooh” („Vinni-Puh”) // Ènciklopediâ mirovoj literatury. – SPb., 2000. – P. 76-77.
- ALLAN ALEXANDER MILNE // Otčego i počemu. – 2005. – Nr.1 – P. 8.

Materiale audiovizuale

- VINNIE-POOH i vse-vse-vse / A. A. Milne; per.: B. Zahoder; ris. B. Diodorov; rasskaz o hudož: N. Končalovskaâ. – M.: Malyš, 1989. – 12 listov ris. – Podborka - vystavka nastennyh kartin.
- PESENKA „Vinnie-Pooha: [iz mul'tfilma „Vinnie-Pooh” po skazke A.A. Milna] / [muz.] M. Vainberga; [st.] B.Zahodera; [isp.] E. Leonov // Pesenki iz mul'tfil'mov. – M.: Melodiâ, [s.a.]. – 1grp. / 33D 00030781-82.
- VINNIE-Pooh: [mul'tfil'm po skazke A.A. Milne] / avt. scen.: B. Zahoder, F. Hitruk; rež. F. Hitruk; hudož. – post.: V. Zujkov, E. Nazarov. – M.: Soûzmul'tfil'm, [s.a.]. – 1kf.

Titluri pentru expoziții

- Allan Alexander Milne – clasic al literaturii pentru copii
- Lumea de poveste a lui A.A. Milne
- A.A. Milne și eroii săi
- Удивительный мир сказок А.А. Милна

Referințe

Cărțile sale, prin calitățile lor esențiale, depășesc orice alte cărți scrise pentru copii; ele sunt citite cu aceeași plăcere atât de copii cât și de adulți. Ele sunt pline de umor, scrise cu măiestrie, de o strălucire deosebită și cu o veritabilă doză de atractivitate.

John Rowe Townsend

Allan's early years had been full of affection, of freedom, independence and individuality. Much later these would be the wellsprings of his own books for children.

[Anii copilăriei lui Allan au fost plini de afecțiune, libertate, independență și individualitate. Cu mult mai târziu toate acestea au dat naștere propriilor lui cărți pentru copii.]

Ann Thwaite

Mulți scriitori (și Milne de asemenea) au rămas pentru totdeauna copiii uimiți de lumea pe care trebuie s-o descopere pas cu pas. Anume de aceea ei își înțeleg atât de bine cititorii, iar aceștia își iubesc atât de mult scriitorii.

Nonna Slepakova

Милн обладает особым для детского писателя талантом, он приближается к детскому восприятию и пониманию мира... Опора на детскую творческую игру, использование словотворчества детей, фольклорные мотивы – все эти черты писательской индивидуальности Милна...

В. Разова

А. Милн – писатель с ярко выраженным юмористическим дарованием. (...) Веселая сказка о Винни-Пухе – фейерверк радости и оптимизма. Она словно не подчинена законам сказочного жанра. В ней нет драматических ситуаций, борьбы добра и зла, она легка и улыбочата, а все приключения, происходящие с игрушками – персонажами этой сказки, - очень похожи на детские игры.

И. С. Чернявская

**19 ianuarie – 75 ani
de la nașterea poetului
Victor Teleucă
(1932-2002)**

Viitorul poet, filozof, pedagog s-a născut în satul Cepeleuți, Ocnîța, în familia lui Gavril și Maria Teleucă. Sursele mai vechi indică anul 1933 ca an de naștere, cel corect fiind, de fapt, anul 1932 – dată confirmată de documentele de arhivă descoperite de scriitor cu puțin timp înainte de moarte.

După absolvirea școlii de șapte ani în satul de baștină (1948), termină școala medie din s. Grinăuți (1952), apoi Facultatea de Filologie și Istorie a Institutului Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (1958). Imediat după absolvirea școlii medii lucrează timp de un an la ziarul raional din Briceni. În anii de studenție colaborează la ziarul *Țăranul sovietic*, iar după absolvirea facultății se angajează la Televiziunea moldovenească în calitate de redactor superior. În 1962 este consultant la Uniunea Scriitorilor, apoi redactor-șef adjunct la revista *Nistru*. În perioada 1964-1983 exercită funcția de redactor-șef al săptămânalului *Cultura* (din 1977 *Literatura și arta*), unde promovează valorile culturii naționale, susținând apariția unor articole care aveau să scoată din anonimat evenimente și personalități lăsate sub tăcere. În 1984 revine la revista *Nistru* în calitate de redactor. După 1993 se consacră total scrisului și studierii aprofundate a filozofiei, predă estetica, filozofia și istoria culturii la Liceul de Arte Plastice „Igor Vieru”, Liceul „Prometeu” și Liceul Coreografic din Chișinău.

Primele versuri le-a publicat în *Scânteia leninistă* (1948) și *Țăranul sovietic* (1949). A debutat editorial în 1958 cu poemul *Răscrucea*, urmat de volumele *La ruptul apelor* (1960), *Neliniști* (1963), *Insula cerbilor* (1966), *Îmblânzirea focului* (1971), *Momentul inimii* (1975, 2003), *Încercarea de a nu muri* (1983), *Ciclul italian sau criza de timp* (1987), *Piramida singurătății* (2000, versuri și eseuri filozofice) – “o strălucită sinteză de poezie filozofică și filozofie poetică” (P. Cărare). Poemul dramatic *Decebal*, publicat post-mortem în 2002, - „cântecul de lebadă al poetului, tulburător ca o baladă (...) ce afectează pragurile de sus ale sensibilității” (M. Cimpoi), i-a servit compozitorului T. Zgureanu drept libret pentru opera muzicală cu același titlu.

A inițiat și a susținut în săptămânalul *Florile dalbe* pagina filozofică „Căderea pe gânduri”, precum și rubrici de mare interes în alte publicații precum *Patria tânără*, *Moldova literară*, *Dialog*. Scrierile sale au fost traduse în limbile estonă și rusă, el însuși traducând în limba română din poezia letonă, lituaniană, rusă.

Creația sa a fost apreciată cu diverse premii, printre care Premiul “Boris Glavan” al Comsomolului din Moldova (1967, pentru cartea *Insula cerbilor*), Premiul de Stat al RSSM (1980, pentru volumul *Momentul*

inimii), Premiul de Excelență al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2000), Diploma Salonului Național de Carte de la Chișinău „*Pentru relansarea momentului poetic 60*” acordată volumului *Piramida singurătății* (2000). Pentru merite deosebite în dezvoltarea literaturii naționale și contribuție substanțială la promovarea valorilor spirituale și morale în 1999 i s-a decernat Ordinul Republicii, iar în 2000 Medalia “Mihai Eminescu”. În 1983 i s-a conferit titlul onorific de Maestru Emerit al Artei din Moldova.

Bibliografie

Opera

- CICLUL italian sau criza de timp: poezii / Victor Teleucă; prez. graf.: O. Grădinari. – Ch.: Lit.artistică, 1987. – 224 p.
- DECEBAL: poem / Victor Teleucă; cop. Adrian Javgureanu. – Ch.: Universul, 2003. – 36 p.: il.
- GOLUBI pod doždēm: stihii / Victor Teleucă; hudož.: V. Sorokin. – M.: Sov. Pisatel’, 1987. – 156 p.: il.
- INSULA cerbilor: [versuri] / Victor Teleucă. – Ch.: Lumina, 1966. – 75 p.
- ÎMBLÂNZIREA focului: versuri / Victor Teleucă. – Ch.: Cartea moldovenească, 1971. – 160 p.
- ÎNCERCAREA de a nu muri: versuri / Victor Teleucă. – Ch.: Lit.artistică, 1980. – 222 p.
- ÎNTOARCEREA dramaticului eu: versuri noi / Victor Teleucă; prez. graf.: A. Guțu. – Ch.: Lit. artistică, 1983. – 279 p.. il.
- MOMENTUL inimii / Victor Teleucă; cop.: Vladimir Zmeev. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – 436 p. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 461).
- NINGE la o margine de existență: poezii, reflecții și alte deziceri de sine / Victor Teleucă. – Ch.: Cartea Moldovei, 2002. – 308 p.
- PIRAMIDA singurătății: introspecții / Victor Teleucă; prez. graf.: Iaroslav Olînik. Ch.. Cartea Moldovei, 2000. – 254 p.
- POPYTKA ne umeret’: stihii i poemy / Victor Teleucă; hudož.: O. Grădinari. – Ch.: Lit. artistică, 1988. – 258 p.
- SCRIERI alese. În II vol. / Victor Teleucă; prez. graf.: N. Tarasenco. – Ch.: Lit. artistică, 1985.
- VERSURI / Victor Teleucă. – Ch.: Lumina, 1970. – 98 p. – (Miorița).

Referințe critice

CIMPOI, Mihai. Căutarea de sine a literaturii basarabene. „Copiii anilor treizeci”: [Victor Teleucă] // Cimpoi, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia: compendiu. – Ch., 2003. – P. 297-298. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 450).

- CIMPOI, Mihai. Cântecul de lebedă al poetului: [Victor Teleucă] // Teleucă, Victor. Decebal. – Ch., 2003. – P. 5-6.
- CIMPOI, Mihai. Victor Teleucă, lirosorul // Teleucă, Victor. Ninge la o margine de existență. – Ch., 2002. – P. 3-4.
- CIOFU, Cezara. „Piramida singurătății” de Victor Teleucă // Postolache, Veronica. Globul de lacrimă al adolescenței: antologie. – Ch., 2005. – P. 129-133.
- CODREANU, Theodor. Despre destinul cultural: 15. Transmodernismul lui Victor Teleucă // Codreanu, Theodor. Basarabia sau drama sfâșierii. – Ch., 2003. – P. 273-284.
- CORBU, Haralambie. Un desferecător de cuvinte: Victor Teleucă // Corbu, Haralambie. Dincolo de mituri și legende: studii, eseuri, atitudini. – Ch., 2004. – P. 311-321.
- DOLGAN, Mihail. Victor Teleucă sau nevoia de monolog cu sinele și metafizicul // Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană. Vol. I. – Ch., 2003. – P. 232-244.
- GAVRILIȚĂ, Cristina. „Îmblânzirea focului” de Victor Teleucă // Postolachi, Veronica. Globul de lacrimă al adolescenței: antologie. – Ch., 2005. – P. 126-129.
- TELEUCĂ Victor // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” – Ed. a II-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 363-368.
- TRIBUSEAN, Irina. Victor Teleucă, poetul din viitor // Postolachi, Veronica. Globul de lacrimă al adolescenței: antologie. – Ch., 2005. – P. 122-126.
- VICTOR TELEUCĂ // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova / selecț.: Mihai Cimpoi, Anatol Vidrașcu, Vlad Zbârnciog. – București; Ch., 2005. – P. 591-606.
- VICTOR Teleucă și momentele inimii în „încercarea de a nu muri...” // Focul din verb / alcăt. Nicolae Roibu. – Ch., 1991. – P. 98-104.
- TRIBUSEAN, Irina. Victor Teleucă, poet al viitorului // Clipa siderală. – 2006. – Nr.2. – P. 20-21.
- CIOBANU, Raisa. Tentat de necunoscut: [Victor Teleucă] // Lit. și arta. – 2005. – 4 aug. – P. 1.
- CHIRIAC, Vlad. Caietele lui Victor Teleucă // Lit. și arta. – 2004. – 19 aug. – P.4.
- CODREANU, Theodor. Transmodernismul lui Victor Teleucă // Lit. și arta. – 2004. – 1 ian. – P.4.
- BANTOȘ, Ana. Literatura română din Basarabia: deschidere spre universalitate. Victor Teleucă (1) // Limba Română. – 2003. – Nr. 2 – 3. – P. 45-49.
- CHIPER, Grigore. Timpul nu a mai avut răbdare: [Victor Teleucă. „Ninge la o margine de existență”] // Contrafort. – 2003. – Nr. 3-4. – P.5.
- CIUBOTARU, Arhip. Glas de rugăciune // Lit. și arta. – 2003. – 31 iul. – P.5.

CIUBOTARU, Arhip. Prin ninsorile lui Victor Teleucă // Viața Basarabiei.
– 2003. – Nr. 1. – P. 71-72.

DECEBAL și Teleucă // Făclia. - 2003. – 12 apr. – P.12.

Poezii

ANTON, Ion. Căderea pe gânduri: regretatului Victor Teleucă: [poezie] // Florile dalbe. – 2006. – 19 ian. – P.5.

ANTON, Ion. Cuvintele-cai: regretatului Victor Teleucă: [poezie] // Viața Basarabiei. - 2003. – Nr. 4. – P. 137.

BELICOV, Serafim. Cumpăna dilemei: pentru Victor Teleucă // Lit și arta. – 2000. – 15 iun. – P. 3.

CIUBOTARU, Mihail Ion. Cântarea corului în strană: cu durere celui care a fost Victor Teleucă: [poezie] // Lit. și arta. – 2002. – 15 aug. – P.4.

ROMAN, Elena. Trecerea: regretatului Victor Teleucă: [poezie] // Lit. și arta. – 2002. – 22 aug. – P.5.

VIERU, Grigore. Poem: lui Victor Teleucă // Lit. și arta. – 1999. – 5 aug. – P.1.

VIERU, Grigore. Sunt...: [poezie lui Victor Teleucă] // Limba Română. – 2002. – Nr. 7 – 9. – P. 113.

Titluri pentru expoziții

Îmi place să cuvânt despre cuvânt...

Am fost un visător...

Ziditorul piramidei singurătății

Victor Teleucă, poetul neliniștilor

Poetul generației de aur - Victor Teleucă

Referințe

Sunt cuvântul nepronunțat pe care-l
cerșesc cu toată nedumerirea, sunt strigătul
pe care l-a abandonat omenirea,
cuvântul-cuvânt, insolitele nopți frecventând.

Victor Teleucă

Am fost un visător pierdut prin viață,
un visător târziu,
am fost un strigăt prin pustiu
la care mi-a răspuns ecoul viu
ce se bătea de maluri de nisipuri

Victor Teleucă

Cum ar putea să-mi accepte altcineva scrisul, dacă eu însumi nu-l accept? Și totuși îl scriu fără să mă impun ori să mă impună însuși scrisul. Scrisul, pur și simplu, se scrie. E o descărcare de energie negativă și, descărcându-te de ea, simți satisfacția că ai devenit liber.

Victor Teleucă

Victor Teleucă și-a adunat, țărănește, tăcerile, dorurile și neliniștile, ținându-le în jarul ascuns în cenușă spre a le aprinde în flăcări vâlvăitoare...

Mihai Cimpoi

Ca nimeni altul, Victor Teleucă a căutat să descopere și să îmblânzească contrariile dialectice ale vieții, secundate de neliniștile metafizice, ca nimeni altul, Victor Teleucă a explorat la maximum aparențele și paradoxurile existențiale, dincolo de care a intuit esențele primordiale ale Trecerii Noastre prin Timp.

Mihail Dolgan

Victor Teleucă face parte din adevărata generație a scriitorilor români. (...) El a reabilitat eseul filozofic, a adus noutatea poemului-metaforă. (...) Victor Teleucă este o lecție, pe care trebuie s-o însușim.

Nicolae Dabija

Victor Teleucă este un rațional care a scris cu pasiune, și-a trăit viața cu pasiune, s-a consumat în scrisul său (...). Este poetul care are un loc al său în istoria literaturii, fiindcă a rămas ceva în urma lui. A rămas o carte de înțelepciune, trăită, simțită, smulsă din suflet, durută (...).

Eliza Botezatu

Victor Teleucă a fost, este și va fi pentru mulți poeți din generația mea un Nichita Stănescu al Basarabiei.

Ion Anton

**24 ianuarie – 55 ani
de la nașterea poetei și ziaristei
Ludmila Sobietsky
1952**

S-a născut la 24 ianuarie 1952, într-o familie de intelectuali deportați în s. Beriozovo-Zverinogolovsk, reg. Curgan (Federația Rusă). Și-a făcut studiile la Școala medie nr. 1 din Chișinău (1960-1970) și la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Litere (1970-1976). A activat în calitate de consultant literar la Uniunea Compozitorilor din Moldova, secretar literar la Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”, din 1989 șef al secției cultură la săptămânalul pentru copii și adolescenți *Florile dalbe*.

Debutul editorial se produce în perioada anilor de studenție cu placheta de versuri *Naiul ploii* (1974) prefațat de reputatul critic literar Vasile Coroban. Remarcând faptul că „adâncimea și maturitatea nu se câștigă de odată”, prefațatorul va scoate în evidență, în același timp, delicatețea, sensibilitatea, simțul cuvântului poetic, însușirea tinerei autoare de a se afla mereu la „hotarul dintre vis și realitate”. Urmează câțiva ani de „muncă în anonim” încununați de mai multe cicluri de versuri publicate în presa periodică, în care „se întrezărea timbrul insolit al unei voci lirice distincte” (Andrei Țurcanu). Volumele ulterioare confirmă maturitatea talentului său: *Paznic la comori* (1982), *În toamna uitării de sine* (1988), *Corăbioare zburătoare* (1988, carte pentru copii) *Spațiu fără timp* (1993).

Scrie texte pentru cântece lansate de mai mulți interpreți de muzică ușoară din republică (evenimentul care o face cunoscută unui public mai larg a fost piesa *Ora stelei* interpretată de Olga Ciolacu).

Este membră a Uniunii Scriitorilor din Moldova (1993) și a Uniunii Scriitorilor din România (1996). În 1993 obține Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru volumul de versuri *Spațiu fără timp*.

Bibliografie
Opera

CORĂBIOARE zburătoare: [versuri] / Ludmila Sobietsky; il.: S. Bucur, B. Amambaev. – Ch.: Lit. artistică, 1988. – 30 p.: il.

ÎN TOAMNA uitării de sine / Ludmila Sobietsky. – Ch.: Lit. artistică, 1988. – 105 p.

NAIUL ploii: [versuri] / Ludmila Sobietsky. – Ch.: Cartea moldovenească, 1974. – 63 p.

PAZNIC la comori: [versuri] / Ludmila Sobietsky ; prez. graf.: Simion Solonari. – Ch. : Lit. artistică, 1982. – 63 p.

SPAȚIU fără timp: poeme / Ludmila Sobietsky; prez. graf: Sandu Macovei. – Ch.: Hyperion, 1993. – 103 p.

Referințe critice

CIMPOI, Mihai. Generația „ochiului al treilea” (reabilitarea esteticului): [Ludmila Sobietsky] // Cimpoi, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia: compendiu. – Ch., 2003. – P. 347-348. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 450).

CIMPOI, Mihai. Generația „ochiului al treilea” (reabilitarea esteticului): [Ludmila Sobietsky] // Cimpoi, Mihai. O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia. – Ed. a II-a rev. și adăug. – Ch., 1997. – P. 230-231.

DOLGAN, Mihail. Din generația de creație a șaptezeciștilor: „ochiul al treilea” sau reabilitarea esteticului: Ludmila Sobietsky // Iubire de metaforă. În 2 vol. Vol. 1. – Ch., 2001. – P. 323.

GHERMAN, Victor. Ludmila Sobietsky // Femei din Moldova: enciclopedie. – Ch., 2000. – P. 261.

LUDMILA SOBIETSKY // Calendarul Național 2002 / Ministerul Culturii al Republicii Moldova; Biblioteca Națională. – Ch., 2002. – P. 42-43.

SOBIETSKY Ludmila // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ed. a II-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 339-340.

ȚURCANU, Andrei. Ludmila Sobietsky: sentiment statornic și vibrații efemere // Țurcanu, Andrei. Bunul simț: [eseuri]. – Ch., 1996. – P. 144-147.

LUDMILA SOBIETSKY // Florile dalbe. – 2002. – 31 ian. – P.7.

Titluri pentru expoziții

Am un cântec în suflet...

Mă-nchid într-un sonet seară de seară...

Spațiul fără timp al poeziei

Poeta dragostei și a singurătății

Ludmila Sobietsky la răscrucea de toamnă și vise

Referințe

Am un cântec în suflet

(...) M-am grăbit să-l adun

Din albastrul senin,

Când treceam
Ca un dor printre stele.

Ludmila Sobietsky

Destinul iar apasă pe trăgace
Și glonții anilor spre mine zboară,
Să ispășesc pedeapsa milenară,
De dor, de ne iubire și de pace.

Ludmila Sobietsky

Ludmila Sobietsky surprinde stări de la „răscrucea de toamnă și vise” în formule tradiționale, la hotarul dintre clipa trecută și cea prezentă, închipuindu-se o pasăre pe care străinii au țintuit-o „cu privirea crudă” și pe care o pândește timpul îmbolnăvit de gheață.

(...) Umbra, tristețea, Fata Morgana, singurătatea, denumită „Unica stăpână”, uitarea sunt motivele-cheie ale volumului „Spațiu fără timp”.

Mihai Cimpoi

Poezia [Ludmillei Sobietsky] se situează la hotarul dintre vis și realitate, o deosebită calitate a ei e legată de sentimentul acut al peisajului. Contopirea cu Natura e redată admirabil într-o serie de versuri, care denotă delicatețe, un simț al cuvântului poetic, bogat în metafore...

Vasile Coroban

Fie că poeta se destăinue, fie că își amintește ceva sau imaginația o poartă într-un trecut îndepărtat, poezia sa e învăluită într-o aură transparentă de basm, e străbătută de o atmosferă ușoară de legendă romantică.

Andrei Țurcanu

**27 ianuarie – 175 ani
de la nașterea scriitorului
Lewis Carroll
(1832-1898)**

Lewis Carroll este pseudonimul cu care și-a semnat cărțile reverendul Charles Lutwidge Dodgson, născut în sătucul Daresbury, comitatul Cheshire, (Anglia). În familia numeroasă a parohului Charles Dodgson și a lui Frances Jane Lutwidge (viitorul scriitor a mai avut trei frați și șapte surori) cărțile se aflau la loc de cinste. Se citea mult, în deosebi texte vesele pentru copii scrise de Edward Lear, Halliwell Phillips ș.a.

Primele noțiuni de gramatică și știință le obține în familie sub îndrumarea tatălui. În 1843 familia se transferă cu traiul la Kruwt (comitatul Yorkshire). Peste un an Charles, în vârstă de 12 ani, este înscris la școala din Richmond, în 1846 își continuă studiile la Colegiul Rugby, iar în 1851 intră la Colegiul Christ-Church din Oxford. Este pasionat în deosebi de matematică și limbile clasice. În 1854 susține bacalaureatul, iar în 1857 i se acordă titlul de magistrul în matematică. I se propune postul de profesor de matematică la Colegiul Christ-Church pe care îl acceptă, conformându-se cerinței obligatorii pentru toți profesorii din această instituție de a nu se căsători și a se hirotonisi în rang bisericesc. În această funcție va activa din 1855 până în 1881 când se va pensiona, asumându-și atribuțiile de epitrop al Clubului profesorilor din Christ-Church (1882-1892).

Este autor al mai multor lucrări în domeniul matematicii, printre care: *A Syllabus of Plane Algebraical Geometry* (Compendiu asupra geometriei algebrice plate, 1860), *Condensation of Determinants* (Informații din teoria determinantilor, 1866), *Euclid and his Modern Rivals* (Euclid și adversarii săi contemporani, 1879), *The Game of Logic* (Jocul logic, 1887) *Curiosa Mathematica*, în 2 părți (Curiozități matematice, 1888 și 1893), *Symbolic Logic* (Logica simbolică, 1896) ș.a. Aceste scrieri au rămas a fi cunoscute doar de specialiști, adevărata sa faimă datorându-se cărților scrise pentru copii.

Începe să scrie de timpuriu poezii și istorioare scurte, pe care le publică în „revistele de familie” (*Useful and Instructive Poetry* (Poezia utilă și povățuitoare, 1845 ș.a.). Între 1854-1856 lucrările sale apar publicate în periodicele londoneze *The Comic Times*, *The Train*, precum și în edițiile locale *Whitby Gazette*, *Oxford Critic*. Prima lucrare semnată cu pseudonimul Lewis Carroll - poemul romantic *Solitude* (Singurătate), este publicată în *The Train* în 1856.

Cartea de debut – *Alice’s Adventures in Wonderland* (Alice în Țara Minunilor), are la origine prietenia autorului cu surorile Alice, Lorina și Edith, fiicele rectorului Liddell, cărora le istorisește pentru prima oară povestea cu peripețiile lui Alice. La îndemnul lor, în noiembrie 1862, începe lucrul asupra manuscrisului intitulat inițial „Peripețiile Alisei în

subterană”. Cartea apare în 1865 la editura „Oxford University Press”, în urma unui contract încheiat cu editorul Macmillian și ilustratorul Sir John Tenniel (celebrele desene ale acestuia vor însoți toate edițiile ulterioare ale cărților pentru copii scrise de L.Carroll). Succesul de care se bucură îl încurajează să continue în același gen. Cea de a doua carte pentru copii, *Through the Looking Glass and What Alice Found There* (Prin Oglindă și Ce a văzut Alice acolo) apare în 1871. Chiar de la momentul apariției lor, cărțile câștigă simpatia copiilor și adulților, făcându-se remarcate prin compoziția iscusită, stilul original, alegoric, interpătrunderea lumii raționale cu cea a absurdului, nonsensului. În același stil al literaturii absurdului sunt scrise și cărțile care au urmat: culegerile de versuri *Phantasmagoria and Other Poems* (Fantasmagoria și alte poezii, 1869), *Rhyme? and Reason?* (Poezii? Sens?, 1883), *Three Sunsets and Other Poems* (Trei asfințituri și alte poeme, 1898, post-mortem), poemul *The Hunting of the Snark* (Vânătoarea de Snark, 1876), romanul în două volume *Sylvie and Bruno* (Sylvie și Bruno, 1889-1893).

Pedant, susceptibil, retras din fire, scriitorul se simțea în largul lui doar printre copii sau la masa de scris, comunicând foarte mult și prin intermediul scrisorilor (în 37 de ani a scris și expediat circa 98700 scrisori adresate adulților, dar mai ales copiilor, editând și o carte cu un titlu mai puțin obișnuit - *Opt sau nouă vorbe înțelepte despre arta de a scrie scrisori* (1890). Este binecunoscută și pasiunea sa pentru arta fotografică. Fiind considerat un maestru al compoziției, este situat de către specialiști pe primele poziții în rândul fotografilor cunoscuți ai secolului XIX.

Lewis Carroll s-a preocupat și de inventarea unor jocuri logice, jocuri lingvistice pentru copii și adulți incluse în culegerile de ghicitori și jocuri *Repere verbale* (1878) și *Dublett – jocuri de cuvinte* (1879). A inventat un dispozitiv de scriere în întuneric, metode de împărțire la 17 și 19, metode de memorizare a șirurilor consecutive de numere și multe altele.

În iarna anului 1898 își vizitează surorile stabilite la Guildford, comitatul Surrey. Aici, răpus de boală, decedează la 14 ianuarie, fiind înmormântat la cimitirul din localitate. O simplă cruce albă veghează asupra celui care a reușit cel mai bine să ne arate „lumea cu picioarele în sus, așa cum o vede un copil și ne-a impus să râdem așa, cum numai copiii râd, simplu, cu naivitate.” (Virginia Woolf).

Bibliografie

Opera

ALISA v Strane Čudes / Lewis Carroll; pereskaz.: Boris Zahoder; il.: Igor’ Olejnikov. – M.: AST; Oniks, 2000. – 368 p.: il. – (Zolotaâ biblioteka).

ALISA v Zazerkal’e / Lewis Carroll; per.: Vladimir Orël; ill.: D. Manašvili i Ū. Panipartova. – M.: Strekoza – Press, 2003. – 192 p.: il. – (Klassika - detâm).

- ALICE au pays des merveilles / Lewis Carroll; trad.: A. Bay; ill.: Rico Lins. – Paris: Hachette, 1992. – 185 p.: il. – (Le Livre de Poche: Jeunesse).
- ALICE în Țara Minunilor / Lewis Carroll; trad.: Eugen B. Marian; il.: John Tenniel. – Ch.: Prut Internațional, 2003. – 124 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).
- ALICE în Țara Oglinzilor / Lewis Carroll; trad.: Nora Galin; il.: John Tenniel. – București: Regis, 2005. – 159 p.: il.
- ALICE'S adventures in Wonderland / Lewis Carroll. – London: Penguin Books, 1994. – 152 p. – (Penguin Popular Classics).
- ANĀ v Strane Čudes: skazka / Lewis Carroll; pereskaz.: Vladimir Nabokov; hudož.: L. Prohorova. – SPb.: Polârnaâ zvezda, 1993. – 230 p.: il.
- ISTORIĀ s uzelkami / Lewis Carroll; per.: Ū. A. Danilov; il.: Ū. Vašenko. – M.: Mir, 1985. – 408 p.: il.
- LOGIČESKAĀ igra / Lewis Carroll; per.: Ū. A. Danilov. – M.: Nauka, 1991. – 192 p.: il.
- PERIPEȚIILE Alisei în Țara Minunilor; PeripeȚiile Alisei în Lumea Oglinzii / Lewis Carroll; trad.: Nina Ischimji, Constantin Dragomir; il.: John Tenniel. – Ch.: Litera, 1998. – 264 p.: il. – (Biblioteca școlarului; nr. 178).
- PRIKLŪČENIĀ Alisy v Strane Čudes; Skvoz' Zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e / Lewis Carroll; per.: N. Demurova; ill.: J. Tenniel. – M.: Pressa, 1992. – 316 p.: il.

Referințe critice

- DEMUROVA, N. Lewis Carroll: očerok žizni i tvorčestva / N. Demurova. – M.: Nauka, 1979. – 200 p.
- PADNIE, D. Lewis Carroll i ego mir / D. Padnie. – M.: Raduga, 1982. – 143 p.
- URNOV, D. M. Kak vznikla „Strana Čudes” / D. M. Urnov. – M.: Kniga, 1969. – 79 p.
- ANGLIJSKAĀ detskaâ literatura: [Lewis Carroll. 1832-1898] // Zarubežnaâ detskaâ literatura. – M., 1974. – P. 57-59.
- BÉGHAIN, Véronique. Carroll Lewis // Le nouveau dictionnaire des auteurs: de tous les temps et de tous les pays. Vol. 1: A-F. – [Paris], 1994. – P. 571.
- BRANDIS, E. Perevodnaâ detskaâ kniga konca XIX – načala XX veka: „Alisa v Strane Čudes” L. Carroll // Brandis, E. Ot Èzopa do Gianni Rodari: zarub. lit. v detskom i ũnošeskom čtenii. – M., 1980. – P. 168 – 171.
- CARROLL Lewis (1832-1898) // Children's Britannica. Vol. IV. – Auckland, 1991. – P. 99 – 100.
- CARROLL Lewis // Grand Dictionnaire Hachette: encycl. – Paris, 1993. – P. 240.

- CARROLL Lewis // Kratkaâ literaturnaâ ènciklopediâ. T. 3. – M., 1966. – P. 945.
- CARROLL Lewis // Le Petit Robert: dictionnaire universel des noms propres. – Paris, 1995. – P. 384.
- CARROLL Lewis // Pisateli našego detstva: biogr. slovar'. – M., 1998. – P. 223-228.
- CARROLL Lewis // The New Encyclopaedia Britannica. Vol. II. – Chicago, 1993. – P. 901-902.
- CHESTERTON, G. K. Lewis Carroll // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e. – M., 1992. – P. 3-8.
- CHESTERTON, G. K. Po obe storony Zerkala // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e. – M., 1992. – P. 137-140.
- DANILOV, Ū.; Smorodinskij, Â. Fizik čitaet Carrolla // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e. – M., 1978. – P. 266-274.
- DANILOV, Ū.; Smorodinskij, Â. Predislovie // Carroll, Lewis. Istoriâ s uzelkami. – M.: Mir, 1985. – P. 5-8.
- DEMUROVA, N.; Lewis Carroll i ego skazki pro Alisu // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Alisa v Zazerkal'e: skazki. – Minsk, 1990. – P. 196-204.
- DEMUROVA, N. Alisa v Strane Čudes i v Zazerkal'e // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e. – M., 1978. – P. 277-314.
- DEMUROVA, N. „Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes” i „Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa” // Ènciklopediâ mirovoj literatury. – SPb., 2000. – P. 398-399.
- GARDNER, M. Annotirovannaâ „Alisa”. Vvedenie // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e. – M., 1978. – P. 250-258.
- GELLERŠTEJN, S. Možno li pomnit' buduše? // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e. – M., 1978. – P. 259-266.
- GORBUNOV, A. Literaturnyj kontinent XIX veka. Angliâ: [Lewis Carroll] // Gorbunov, A. Panorama vekov: zarub. hudož. proza ot voznikoveniâ do XX veka. – M., 1991. – P. 337-338.
- GREEN, Roger Lancelyn. Carroll Lewis // St. James guide to children's writers. – Detroit; London, 1999. – P. 1170-1171.
- KAGARLICKIJ, Ū. Predislovie // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Alisa v Zazerkal'e. – M., 1977. – P. 7-24.
- LITERATURA konca XIX – načala XX veka (1871-1917). Literatura Velikobritanii: Lewis Carroll // Zarubežnaâ literatura dlâ detej i ũnošestva. Č. 2. – M., 1989. – P. 47-50.

LITERATURA novogo i novejšego vremeni. Literatura Velikobritanii: [Lewis Carroll. 1832-1898] // Osnovnye proizvedeniâ inostrannoj hudožestvennoj literatury. – M., 1980. – P. 159-160.

OSNOVNYE daty žizni i tvorčestva Lewis Carroll / sost.: N. Demurova // Carroll, Lewis. Priklûčeniâ Alisy v Strane Čudes; Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e. – M., 1978. – P. 356-357.

SANDERS, Andrew. High Victorian Literature 1830-1880: Carroll and Lear // Sanders, Andrew. The short Oxford history of english literature. - Second edition. – Oxford, 2000. – P. 455-457.

VINTERIH, D. Lewis Carroll i „Alisa v Strane Čudes” // Vinterih, D. Priklûčeniâ znamenityh knig. – M., 1985. – P. 93-108.

WOOLF, Virginia. Lewis Carroll // Carroll, Lewis. Skvoz' zerkalo i čto tam uvidela Alisa, ili Alisa v Zazerkal'e. – M., 1986. – P. 387-391.

ZVEREV, Aleksej. Anglijskaâ literatura XIX veka: Lewis Carroll // Ènciklopediâ dlâ detej. T. 15, č.2: Vsemirnaâ literatura XIX i XX v.v.– M., 2001. – P. 87-90.

ROMANCIUC, Valentina. Matematika mečty: [Lewis Carroll] // „a” MIC”. – 2004. – Nr. 2. – P. 3.

ROMANCIUC, Valentina. Matematica visului: [Lewis Carroll] // „a” MIC”. – 2004. – Nr. 2. – P. 3.

Materiale audiovizuale

ALISA v Strane Čudes: pesni iz muzykal'noj skazki / slova i muz.: V. Vsockij; aranžirovka: E. Gevorgân. – M.: Melodiâ, 1977. – 1 grp. – 33 S 52 – 08053-54.

CARROLL, Lewis. Alice în țara minunilor / Lewis Carroll; dramatiz.: F. Mărgineanu. – București: Electrecord, [s. a.]. – 1 disc. – EXE 02492.

Titluri pentru expoziții

Lewis Carroll – un matematician al visului

Cu Alice în Țara poveștilor lui Carroll

O întâlnire cu Alice și prietenii ei

Lewis Carroll: his life and letters

Льюис Кэрролл приглашает в Страну чудес

Referințe

La lectura poveștilor lui Carroll abia se observă compoziția lor iscusită, deși e coerentă și măiestrit finisată. Oricare ar fi compoziția acestor lucrări, ele vor rămâne în esență cele mai originale din lume. Genialitatea

lui Carroll s-a manifestat atât de original, încât nici autorul n-a fost conștient de harul său. Lucrul acesta se întâmplă des cu oamenii geniali.

Walter De La Mar

Carroll juca doar Jocul Logic; marea sa realizare a fost jocul nou, absurd și, pe deasupra, unul dintre cele mai bune din câte au existat vreodată.

G. K. Chesterton

Foarte mulți satirici și umoriști de tot soiul ne-au înfățișat lumea cu picioarele în sus, dar ei ne-au impus să o vedem sumbră, cu ochii de oameni maturi. Doar Lewis Carroll ne-a arătat lumea, așa cum o vede un copil și ne-a impus să râdem așa, cum numai copiii râd, simplu, cu naivitate.

Virginia Woolf

Lewis Carroll a recurs la știința contemporană și a creat un gen nou de povești, mai fantastice decât basmele lui Andersen. Deși povestea e scrisă pentru copii, finețea de spirit a autorului, ingeniozitatea lui, umorul pot fi apreciate la justa lor valoare doar de oamenii culți...

Ernest A. Beker

Lewis Carroll a descoperit, perfecționat și dezvoltat matematica visului... O hrană spirituală aleasă pentru toate vârstele.

Eugen B. Marian

[Carroll's] the perfect creation of the logical and mathematical mind applied to the pure and unadulterated amusement of children, was struck out of his specialized knowledge, it transcends his weaknesses and remains unique.

Roger Lancelyn Green

«Алиса» принадлежит к тем книгам, к которым возвращаешься снова и снова на протяжении всей жизни, каждый раз читая ее новыми глазами.

Н. Демурова

Сказки Кэрролла, опирающиеся на английскую фольклорную традицию, положили начало новому направлению в детской литературе. «Нонсенс» оказался настолько привлекательной формой познания мира ребенком и выражения его внутренних психических потребностей, что в творчестве современных писателей мы можем проследить развитие этой линии.

И. С. Чернявская

**30 ianuarie – 155 ani
de la nașterea scriitorului
Ion Luca Caragiale
(1852-1912)**

Viitorul dramaturg, prozator și gazetar s-a născut în satul Haimanale (azi Ion Luca Caragiale), județul Dâmbovița. Fiul lui Luca Caragiale, de origine macedoniană, și al Ecaterinei (n. Karaboas), fiica unui negustor brașovean de origine grecească. Bunicul său de pe tată venise în țară împreună cu domnitorul Ioan Gh. Caragea, de aici trăgându-i-se și numele de Caragiali. Tatăl scriitorului a fost o vreme actor, ca și frații săi Costache și Iorgu care au avut un rol deosebit în crearea teatrului românesc. Nu se va consacra scenei, preferând postul de administrator al moșiei mănăstirești Mărgineni și, concomitent, munca de avocat și magistrat la Ploiești.

Iancuțu, cum i se spunea în familie, învață cititul cu părintele Marinache de la biserica Sf. Gheorghe din Ploiești. Între 1860-1864 urmează clasele primare la Școala Domnească din aceeași localitate, apoi câteva clase la gimnaziul „Sf. Petru și Pavel” din Ploiești (1864-1867). Urmând tradiția de familie, se înscrie la Conservatorul din București (1868-1870), în clasa de mimică și declamație a unchiului său Costache Caragiali.

După o foarte scurtă activitate de copist la Tribunalul din Prahova, se angajează suflor la Iași, apoi suflor și copist la Teatrul Național din București (1871-1872). La 21 de ani își începe cariera de gazetar. Între 1873-1875 colaborează la foaia umoristică *Ghimpele* și *Revista contemporană*, apoi la *Unirea democratică*, *Calaponul*, *România liberă* și alte publicații. Între 1878-1880 redactează, împreună cu M. Eminescu, I. Slavici și I.S. Bădescu, revista junimistă *Timpul*. Colaborări mai mult sau mai puțin însemnate la *Voința națională*, *Constituționalul*, *Gazeta poporului*, *Lumea veche*, *Ziua*, *Epoca literară*, *Sara*, *Evenimentul*, *Universul*, *Luceafărul*, *Flacăra*, *Convorbiri literare*, *Viața românească* ș.a., semnate cu inițiale, numele mic sau pseudonime (Car, Palicar, Caracudi, Falstaff, A. Museus, Nastratin, Zoil ș.a.). Scoate cu Anton Bacalbașa revista *Moftul românesc* (1893, 1901), iar 1894-1896 își asumă, împreună cu I. Slavici și G. Coșbuc, conducerea revistei *Vatra*.

Pentru ași asigura existența, se împarte între scris și diverse slujbe: revizor școlar pentru circumscripțiile Suceava, Neamț, Argeș-Vâlcea (1881-1882), funcționar la Regia Monopolurilor Statului (1884, 1899), profesor la Liceul „Sf. Gheorghe” din București (1886, 1890), director general al teatrelor în stagiunea 1888-1889. Își va încerca puterile și în afaceri cu berării care, însă, nu-i vor asigura profitul financiar scontat. Se implică și în activitatea politică trecând prin mai multe partide. Toate experiențele sale în politică se încheie, însă, prin decepții.

Își începe activitatea literară la începutul anilor '70 ai sec. XIX. Debutează în 1873 cu proză, versuri și cronici publicate în *Telegraful român* și *Ghimpele*. Se face cunoscut în cercurile literare prin traducerea tragediei *Roma învinsă* de Alessandro Parodi, jucată pe scena Teatrului Național din București în 1878. În același an este invitat de M. Eminescu la „Junimea” unde, în toamnă, va citi piesa *O noapte furtunoasă*, publicată în *Convorbiri literare* și jucată pe scena Naționalului în 1879. Urmează comedii *Conul Leonida față cu reacțiunea* (1879), *Soacră-mea*, *Fifina* (1883), *O scrisoare pierdută* (1884), *D-ale carnavalului* (1885). Comediile de moravuri ale lui I.L. Caragiale constituie o satiră socială și politică la adresa unei lumi corupte în care stăpânesc ipocrizia, nimicnicia sufletească, prostia, politicanismul, arivismul, lipsa de scrupule și alte metehne. Prezentarea lor în scenă a stârnit reacții contradictorii – de la ropote de aplauze și calificative gen „piesă de un succes complex și meritat”, „piesă excelentă” etc., până la fluierături și scoaterea de pe afișe, autorului reproșându-i-se imoralitatea în limbaj și situații, precum și calomnierea valorilor naționale.

Această perioadă a comediilor constituie prima etapă în cariera literară a lui I.L. Caragiale. A doua etapă e cea a dramei *Năpasta* (1890), a nuvelor *O făclie de Paște* (1889), *Păcat* (1892), *În vreme de război* (1898-1899) ș.a. Autorul introduce în creația sa elemente ale naturalismului și tragicului, prin acutizarea observației, analiza psihologică, pătrunderea în subconștient, reliefația stărilor de suferință.

O altă etapă e cea a *Momentelor* și *Schițelor* în care scriitorul realizează o proiecție a societății românești în ansamblu și, mai cu seamă, a unor fenomene legate de familie, școală, justiție, administrare (*D-l Goe*, *Vizită*, *Bubico*, *Lanțul slăbiciunilor*, *Un pedagog de școală nouă*, *Bacalaureat* etc.). Tot aici se înscriu și prozele fantastice *Abu Hasan*, *Kir Ianulea*, *Calul dracului* ș.a., pe care autorul le considera o culme a întregii sale creații („nu le-aș da pe tot ce am scris în viața mea”, va spune el mai târziu).

Opera originală este completată de circa 25 traduceri, prelucrări, adaptări din autori precum Edgar Allan Poe, Mark Twain, Giosué Carducci, Niccollo Machiavelli, Paul Déroulède, Eugène Scribe și din câteva basme orientale.

Editorial, valorificarea operei caragialiene începe în 1889 prin apariția volumului *Teatru*, prefațat de studiul „Comediile D-lui I.L. Caragiale” (T. Maiorescu). Au urmat: *Năpasta* (1890), *Note și schițe* (1892), *Păcat... O făclie de Paște. Om cu noroc* (1892), *Schițe ușoare* (1896), *Notițe și fragmente literare* (1897), *Schițe. Traduceri și originale* (1897), *Momente* (1901), *1907 – Din primăvară până-n toamnă* (1907), *Opere complete* în 3 volume (1908), *Schițe nouă* (1910) ș.a. Postum reeditările se țin lanț.

În ciuda acestei activități prolifică care ar fi trebuit să-l consacre încă în timpul vieții, lui Caragiale i s-a refuzat sistematic acreditarea socială sau

culturală. Astfel, în 1891 Academia Română respinge propunerea de a-i acorda Premiul „Heliade Rădulescu” pentru volumele *Teatru și Năpasta*, aceeași soartă având-o și volumul *Momente* înaintat la premiul Academiei în 1902 (e de remarcat și faptul că scriitorul a fost ales membru al Academiei Române doar după moartea sa, în 1948). A rămas în istoria literaturii și așa numitul Proces Caion intentat de către I.L. Caragiale unui publicist mediocru, Constantin Al. Ionescu-Caion, care-l acuzase de faptul că ar fi copiat piesa *Năpasta* după un autor ungar inexistent.

După un șir de decepții și nereușite hotărâște să părăsească țara, stabilindu-se în 1905 la Berlin. O moștenire primită de curând îi asigură în trai lipsit de griji materiale. În cei opt ani trăiți aici se dedică total familiei, călătorește în țară, își primește prietenii veniți la Berlin, întreține o vastă corespondență, pregătește pentru editare volumul *Schițe nouă*.

Se stinge din viață la 9/22 iunie 1912 în urma unui atac de cord. Este înmormântat provizoriu la Cimitirul protestant din Schöneberg – Berlin. La 18 noiembrie sicriul cu rămășițele sale pământești este adus în țară și expus la Biserica „Sf. Gheorghe” din București. La 22 noiembrie este reînhumat la cimitirul Bellu, alături de Eminescu și Coșbuc. Prin tot ce a creat „a realizat o adevărată „comedie umană” românească” (Virginia Carianopol), situându-se printre numele mari ale literaturii naționale.

Bibliografie

Opera

ABU-Hasan / Ion Luca Caragiale; cop.: Valentin Tănase. – București: Lucman, 2005. – 151 p. – (Lucman pentru copii).

BUBICO: [proză] / Ion Luca Caragiale. – București: Erc Press, 2004. – 12 p. – (Clasici pentru copii).

CĂNUȚĂ, om sucit / Ion Luca Caragiale; il.: Eduard Maidenberg. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 176 p.: il. – (Biblioteca pentru toți copiii).

COMEDII / Ion Luca Caragiale; cop.: Isai Cârnu. – Ch.: Litera, 1997. – 328 p.: il. – (Biblioteca școlarului).

DOUĂ loturi: nuvele și schițe / Ion Luca Caragiale. – Craiova: Scrisul Românesc, 1994. – 399 p. – (Clasicii români comentați).

FĂT-FRUMOS cu Moț-în-Frunte / Ion Luca Caragiale; il.: G. Bratu. – Craiova: Literatorul, 1991. – 16 p.: il.

ISTORIA se repetă / Ion Luca Caragiale. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2002. – 254 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 222).

LA Hanul lui Mânjoală: (momente) / Ion Luca Caragiale. – Ch.: Litera, 1998. – 302 p. – (Biblioteca școlarului; nr. 19).

LUNGUL nasului / Ion Luca Caragiale; il.: Stela Damaschin. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 16 p.: il. – (O poveste cum alta nu este).

MOFTUL român / Ion Luca Caragiale. – Iași: Moldova, 1991. – 350 p. – (Moldova; Epica magna).

MOMENTE. Schițe / Ion Luca Caragiale. – București: 100 + 1 Gramar, 2000. – 262 p. – (Pagini alese: Literatura română).

NUVELE și povestiri: texte comentate / Ion Luca Caragiale. – București: Albatros, 1991. – 238 p. – (Lyceum).

O FĂCLIE de Paște / Ion Luca Caragiale. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – 396 p. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 408).

O SCRISOARE pierdută: comedie în patru acte / Ion Luca Caragiale. – București: Minerva, 1995. – 128 p. – (Cartea elevului).

TÂLCUL basmelor / Ion Luca Caragiale. – București: Ginta Latină, 1996. – 88 p.

TEATRU / Ion Luca Caragiale; il.: Corneliu Baba. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2004. – 280 p. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 269).

Referințe critice

CIOCULESCU, Șerban. Viața lui I. L. Caragiale / Șerban Cioculescu. – Ch.: Hyperion, 1992. – 368 p. – (Caragialiana).

DICȚIONARUL personajelor din teatrul lui Ion Luca Caragiale. – Cluj-Napoca: Dacia, 2002. – 315 p. – (Discobolul; nr. 52).

FANACHE, V. Caragiale / V. Fanache. – Ed. a III-a, adăug. – Cluj-Napoca: Dacia, 2002. – 312 p. – (Discobolul; nr. 47).

PAPADIMA, Liviu. Caragiale, firește / Liviu Papadima. – București: Ed. Fundației Culturale Române, 1999. – 196 p.

ULMU, Bogdan. Mic dicționar Caragiale / Bogdan Ulmu. – Iași: Cronica, 2001. – 400 p.

VINTILESCU, Virgil. Ion Luca Caragiale: (comentarii critice) / Virgil Vintilescu. – Timișoara: Augusta, 2002. – 196 p. – (Noi și clasicii; nr. 4).

ALEXANDRESCU, Emil. Ion Luca Caragiale // Alexandrescu, Emil; Gavrilă, Dana. Literatura română în analize și sinteze. – Ed. a III-a, rev. și adăug. – Ch., 2001. – P. 210-220.

ALEXANDRESCU, Emil. Ion Luca Caragiale – reprezentant al realismului critic // Alexandrescu, Emil; Gavrilă, Dana. Literatura română în analize și sinteze. – Ed. a III-a, rev. și adăug. – Ch., 2001. – P. 221-222.

ANGHEL, Paul. Caragiale între lectură și act // Anghel, Paul. Obârșie și perenitate: eseuri. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – P. 124-141. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 441).

BĂILEȘTEANU, Fănuș. Ion Luca Caragiale // 100 cei mai mari scriitori români. – Ed. a II-a, rev. – București, 2005. – P. 79-82.

ION LUCA Caragiale (1852-1912) // Istoria ilustrată a literaturii române: album școlar cu 900 imagini. – Ed. a II-a, rev. și adăug. – Iași, 2002. – P. 55-57.

CARAGIALE Ion Luca // Literatura română: dicționar – antologie de istorie și teorie literară / coord.: Iurie Colesnic; alcăt.: Lora Bucătaru. – Ed. a IV-a, rev. și adăug. – Ch., 2005. – P. 110-117.

CĂLINESCU, George. Marii prozatori. Ion Luca Caragiale // Călinescu, George. Istoria literaturii române: compendiu. – Ch., 1997. – P. 171-175. – (Biblioteca școlară; nr. 66).

CIOCANU, Ion. Scriitori clasici. Un pas al nostru spre Ion Luca Caragiale // Ciocanu, Ion. Nevoia de vase comunicante sau Cartea între scriitor și cititor. – Ch., 2006. – P. 31-36.

CIOCULESCU, Șerban. Caragiale și sugestia // Cioculescu, Șerban. Varietăți critice. – Ch., 1997. – P. 243-246. – (Biblioteca școlară; nr. 88).

CIOCULESCU, Șerban. Ironia în opera lui Caragiale // Cioculescu, Șerban. Varietăți critice. – Ch., 1997. – P. 247-258. – (Biblioteca școlară; nr. 88).

CIOCULESCU, Șerban. Întâii protagoniști ai teatrului caragialian // Cioculescu, Șerban. Varietăți critice. – Ch., 1997. – P. 236-242. – (Biblioteca școlară; nr. 88).

CORBU, Haralambie. Antimiticul Ion Luca Caragiale // Corbu, Haralambie. Deschideri către valori: studii, eseuri, atitudini. – Ch., 2003. – P. 270-276.

CRĂCIUN, Boris. Ion Luca Caragiale (1852-1912) // Crăciun, Boris; Vacariu, Dumitru. Pe urmele scriitorilor din vatra limbii române: 100 case, muzee, monumente, locuri cu amintiri literare. – Iași, 2003. – P. 102-106.

CRĂCIUN, Gheorghe. Literatura marilor clasici: [Ion Luca Caragiale] // Crăciun, Gheorghe. Istoria literaturii române: pentru elevi și profesori. – Ch., 2004. – P. 301-328.

CRĂCIUN, Gheorghe. Literatura marilor clasici: Ion Luca Caragiale // Crăciun, Gheorghe. Istoria didactică a literaturii române. – București, 1997. – P. 224-239.

DIMISIANU, Gabriel. I. L. Caragiale. Comediile. Momentele. Povestirile // Dimisianu, Gabriel. Clasicii români din secolele XIX și XX. – 1996. – P. 64-122.

FAIFER, Florin. Caragiale Ion Luca // Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900. – Ed. a II-a. – Ch., 2002. – P. 162-173.

MANOLESCU, Florin. Caragiale Ion Luca // Dicționarul scriitorilor români: A-C / coord.: Mircea Zăciu. – București, 1995. – P. 453-462.

MICU, Dumitru. Perioada Junimii (1870-1895): [Ion Luca Caragiale] // Micu, Dumitru. Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism. – București, 2000. – P. 137-145.

MICU, Dumitru. Perioada Junimii (1870-1895). Ion Luca Caragiale // Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. Vol. 1. De la început până la primul război mondial. – București, 1994. – P. 266-279.

MUNTEANU, Basil. Realismul comic al lui Caragiale // Munteanu, Basil. Panorama literaturii române contemporane. – București, 1996. – P. 71-78.

ORNEA, Zigu. Actualitatea lui Caragiale // Ornea, Zigu. Polifonii: cronică literară. – București, 2001. – P. 20-26. – (Ego; nr. 40).

PAVELESCU, Cincinat. Amintiri literare: [Ion Luca Caragiale] // Pavelescu, Cincinat. Pescuitorii de perle. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – P. 257-266. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 420).

POVESTEA vieții – în imagini. Arborele genealogic. Tabel cronologic: [Ion Luca Caragiale] // Caragiale și copiii. – Iași, 1997. – P. 5-48. – (Carte școlară ilustrată).

ROTARU, Ion. Dramaturgie. Ion Luca Caragiale: „O scrisoare pierdută”: (fragment) // Rotaru, Ion. Comentarii și analize literare. – București; Ch., 2001. – P. 410-419. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 205).

ROTARU, Ion. Proză. Ion Luca Caragiale: „Triumful talentului”, „Bacalaureat” // Rotaru, Ion. Comentarii și analize literare. – București; Ch., 2001. – P. 282-292. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 205).

OLARIU, Simona-Andreea. Caragiale, contemporanul nostru // Cronica. – 2006. – Nr. 1. – P. 18.

TIUTIUCA, Dumitru. În lumea lui Caragiale // Limba Română. – 2006. – Nr. 10. – P. 6-14.

NASTASIU, Vasile. Cum să nu fii om sucit: [Ion Luca Caragiale] // Florile dalbe. – 2005. – 3 febr. – P. 3.

PAPUC, Liviu. Caragiale de ieri către azi // Convorbiri literare. – 2005. – Nr. 4. – P. 93.

ȚOIU, Constantin. Caragiale publicist // România literară. – 2005. – Nr. 12. – P. 15.

DUMITRU, Teodora. Caragiale și lucrul în sine // Adevărul literar și artistic. – 2004. – 18 mai. – P. 11.

MANOLESCU, Nicolae. Celălalt Caragiale // România literară. – 2004. – Nr. 6. – P. 1, 15.

NEGREA, Gelu. Anghelache și dublul său: [Ion Luca Caragiale] // România literară. – 2004. – Nr. 6. – P. 14.

Poezii

CARAGIALE: [versuri] / Vasile Diaconescu, George Ranetti, Ion Văduva Poenaru // Nemuritorii. Vol. 2. – Vaslui, 2004. – P. 105-113.

Materiale audiovizuale

CARAGIALE'93: antologie din spectacolele anului 1994 / scenariul și comentariile de V. Silvestru; imaginea și regia: D. Legall. – București: Video, [s. a.]. – 1 video casetă (86 min.). – VHS-PAL. – A 0839344.

CURAT Caragiale! Parol! / Societatea culturală Noesis. – [București]: [s.n.],[s.a.]. – 1 CD-Rom. – (Cinemateca Multimedia; 001).

CURAT Caragiale! Parol! / Societatea culturală Noesis. – [București]: [s.n.], [s.a.]. – 1 CD-Rom. – (Cinemateca Multimedia; 002).
ENCICLOPEDIIE virtuală: [opera, studii critice; 80 de minute de filme; fragmente audio; peste 450 de imagini] / Societatea culturală Noesis; filmări și ed. digitală: D. Dumitrașcu. – Ed. a III-a. – București: INOX press, [s. a.]. – 1 CD-Rom.
ISTORIA se repetă; La hanul lui Mânjoală; Teatru / I. L. Caragiale // Literatura română. 2. – Ch.: Litera; București: Litera Internațional, [s. a.]. – 1 CD-Rom. – (Biblioteca școlarăului).
LA HANUL lui Mânjoală; Teatru / I. L. Caragiale // Literatura română. 1: tab. cron., texte lit., aprec. – Ch.: Litera; București: Litera Internațional, 2000. – 1 CD-Rom. – (Biblioteca școlarăului).
MOMENTE și schițe. Discul 2: înregistrări radio / I. L. Caragiale; regia artistică: I. Vodă. – [București]: Electrecord, [s. a.]. – 1 disc. – EXE 02750.
O SCRISOARE pierdută: comedie în 4 acte / I. L. Caragiale; regia artistică: S. Alexandrescu. – [București]: Electrecord, [s. a.]. – 2 disc. – EXE 081 a/b.
O NOAPTE furtunoasă: transpunere cinematografică după piesa lui I. L. Caragiale / I. L. Caragiale; scenariu și regia: J. Georgescu; imaginea: G. Perrin. – [București]: [s. n.], [s. a.]. – 1 video casetă (66 min. 20 sec.). – VHS.

Titluri pentru expoziții

Un Molier al românilor

Momentul Caragiale

Universul comic al lui I.L. Caragiale

Itinerar literar caragialian

În lumea eroilor lui Caragiale

I.L. Caragiale, spirit critic în cultura românească

Referințe

Nu de dragul cuvintelor am căutat să vă născocesc o povestire. Eu de hatârul povestirii caut într-adins cuvintele.

Ion Luca Caragiale

(...) Caragiale este singurul creator al nostru care a lăsat mai multe tipuri decât toți prozatorii veacului trecut.

Pompiliu Constantinescu

Comediile lui Caragiale reprezintă partea cea mai originală, mai rezistentă și mai profund morală a întregului repertoriu dramaturgic românesc...

Florin Manolescu

Ion Luca Caragiale este unul din cei mai importanți autori dramatici români pe care însuși Eugen Ionescu, părintele teatrului absurd, îl revendică drept precursor și unul dintre reformatorii prozei românești și europene. (...) I.L. Caragiale a creat o tipologie care a devenit mitologie literară și a exercitat o influență încă vie asupra scriitorilor care i-au urmat.

Fănuș Băileșteanu

Ca și Eminescu, Creangă sau Ionescu mai târziu, Caragiale vede lumea ca un teatru (...). Ochiul lui ager de satiric necruțator scrutează mai ales dimensiunile negative ale ființei omenești, viciile care o înjosesc, „marea trăncăneală” demagogică, „forme fără fond”.

Mihai Cimpoi

Caragiale este un scriitor la fel de actual și de viu ca și acum aproape un secol, când își configura personalitatea. (...) Caragiale nu este doar un nume mare al literaturii românești, este un geniu constitutiv a ceea ce am putea numi un suflet național.

Alexandru George

**22 februarie – 100 ani
de la nașterea scriitorului
Bohumil Řiha
(1907-1987)**

Bohumil Řiha este un clasic al literaturii cehe pentru copii. Pedagog prin formație, rămâne și în literatură un propovăduitor al valorilor general-umane, un promotor al cunoașterii și valorificării trecutului.

S-a născut la 22 februarie 1907 în localitatea Vysetice din Bohemia de Sud, în familia unui fierar. După absolvirea Universității Pedagogice lucrează aproape 30 de ani în calitate de profesor și inspector școlar. Câțiva ani exercită funcția de secretar al Uniunii Scriitorilor din fosta Cehoslovacie, iar în 1956 este numit director al Editurii de Stat pentru Copii “Albatros” din Praga.

Primele încercări literare datează cu 1936. În literatura pentru copii vine cu o culegere de povești editată în 1941, urmată de mai multe cărți de nuvele, povestiri, basme, romane istorice adresate copiilor și adolescenților.

Cel puțin trei aspecte distinctive pot fi remarcate în creația lui Bohumil Řiha. Mai întâi, sunt cărțile care atestă preocuparea continuă a autorului pentru viața de fiecare zi a copiilor: *Honzikova cesta* (Călătoria lui Honzik la țară, 1954), *O letadelku kaněti* (Despre avionul-lăstun, 1957), *Naš Vitek* (Vitek, 1961), *Strídá se kapitan* (Schimbul căpitanilor, 1963), *Adam a Otka* (Adam și Otka, 1970) ș.a. Eroii săi sunt copii obișnuiți, care își caută un drum al lor în lumea plină de contradicții, își trăiesc propriile bucurii și probleme, momente fericite și dezamăgiri.

Un loc aparte în creația scriitorului îl ocupă cărțile de o factură mai metaforică, printre care se evidențiază povestirea *Divoky konik Ryn* (Căluțul sălbatic Ryn, 1966) și romanul utopic *Novy Gulliver* (Noul Gulliver, 1973).

Și în sfârșit, poveștile, basmele lui pline de farmec și înțelepciune: *O třech penizich* (Despre trei monede, 1941), *O lékaři Pingovi* (Despre doctorul Pingov, 1941), *O rezavem rvači a huňatem panovi* (Despre bătaușul roșcat și domnul ciufulit, 1971), *Tajemna Pistala* (Fluierul fermecat, 1990) ș.a.

Este valoroasă contribuția lui Bohumil Řiha la dezvoltarea literaturii cognitive pentru copii. Este autorul primei enciclopedii pentru micuți editată în Cehoslovacia (1959).

Scriitorul a contribuit substanțial la elaborarea principiilor de bază ale literaturii pentru copii, la dezvoltarea și promovarea acesteia. În calitate de editor i-a încurajat pe cei mai buni scriitori și pictori să lucreze în domeniul literaturii pentru copii. A susținut și a promovat în țară și peste hotare creația autorilor și ilustratorilor consacrați și începători. A fost membru fondator și primul președinte al Secției Naționale din Cehoslovacia a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) creată în 1964. Împreună cu alți scriitori a fondat revista teoretică *Zlaty maj*,

publicând aici numeroase materiale, adunate mai târziu în volumul *Eu cred în literatura pentru copii* (1973).

Bohumil Říha este Scriitor al Poporului din fosta Ceho-Slovacie, deținător al Premiului *Janusz Korczak*, acordat în 1979 pentru romanul *Noul Guliver*. Basmul *Despre bătașul roșcat și domnul ciufulit* a fost inclus în 1972 în Lista de Onoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY), iar în 1980, la Congresul al XVII-lea al IBBY desfășurat la Praga, i s-a decernat Premiul *Hans Christian Andersen*.

Bibliografie

Opera

ADAM i Otká: izbr. povesti / Bohumil Říha; per. s češsk.; ris. G. Val'ka. – M.: Det. Lit., 1974. – 223 p.: il.

CĂLĂTORIA lui Gonzik la țară / Bohumil Říha; trad. din lb. rusă de G. Dodiță; des. de I. Cabacov. – Ch.: Cartea moldovenească, 1961. – 65 p.: il.

DIKIJ koněk Rin; Smena kapitanov: povesti / Bohumil Říha; per. s češsk.; hudož. V. Ůdin. – M.: Det. lit., 1989. – 190 p.: il.

NAŠ Vitek: [rasskaz] / Bohumil Říha; per. s češsk. L. Golemba. – M.: Det. lit., 1965. – 32 p.

POEZDKA Gonzika v derevnû; O samolëtike „Striže”: [povesti] / Bohumil Říha; per. s češsk. E. Anikst, R. Razumova; ris. G. Val'ka. – M.: Detgiz, 1961. – 136 p.: il.

Referințe critice

BOHUMIL Říha // Krátkaâ literaturnaâ ènciklopediâ: v 9-ti t.: T. 9. – M., 1978. – P. 659.

BRANDIS, E. [Bohumil Říha] // Brandis, E. Ot Esopa do Gianni Rodari. – M., 1980. – P. 310 – 311.

ČERNÂVSKAÂ, I. Bohumil Říha // Zarubežnaâ literatura dlâ detej i ûnošestva. V 2-h č. Č. 2-â. – M., 1989. – P. 263 – 264.

MOTÂŠOV, Igor'. Vremena goda v Česoslovakii. Leto: [Bohumil Říha] // Motâšov, Igor'. Avtoritet dobrego slova. – M., 1975. – P. 77 – 82.

MOTÂŠOV, Igor'. Vremena goda v Česoslovakii. Leto: [Bohumil Říha] // Motâšov, Igor'. Izbrannoe. – M., 1988. – P. 50 – 54.

BOHUMIL ŘIHA // Scriitori-laureați ai Premiului Hans Christian Andersen / Biblioteca Națională p-u Copii „Ion Creangă”. – Ch., 2004. – P.54-56.

BOHUMIL ŘIHA // Literaturnyj ènciklopedičeskij slovar'. – M., 1987. – P. 686.

BOHUMIL ŘÍHA // The Hans Christian Andersen Awards 1956 – 2002. – Copenhagen, 2002. – P. 62 – 63; fotogr.

BOHUMIL ŘÍHA // Zarubežnáâ detskaâ literatura. – M., 1974. – P. 333 – 334.

Titluri pentru expoziții

Eu cred în literatura pentru copii...

Bohumil Říha, patriarh al literaturii cehe pentru copii

Bohumil Říha - copiilor

Богумил Ржига - детям

Referințe

I resolved to enliven the classical discursive line of literary narration by flashes of modern imagination, by the child's idiosyncratic humour and new forms of sociability.

[Eu am reușit să animez linia discursivă clasică a narațiunii literare prin strălucirea imaginației moderne, umorul special al copilului și noi forme de comunicare.]

Bohumil Říha

Copiii sunt cei mai buni cititori. Trebuie să avem de zeci de ori mai multe cărți pentru copii, mult mai bune și variate.

Bohumil Říha

Seriozitatea, modul de a convinge, temeinicia cu care își construiește narațiunea, au ca substrat atitudinea respectuoasă a autorului față de micii săi eroi și cititori.

Igori Motiașov

Для Ржиги детская книга – это органическая часть большой литературы. Писатель со всей серьезностью подходит к решению чисто детских проблем. Он глубоко проникает в психологию своего героя, в причины побуждающие его к тем или иным поступкам, изучает мельчайшие подробности домашнего быта и школьных нравов, тех условий которые формируют характер и мировоззрение ребенка.

И.С. Чернявская

24 februarie – Ziua dragostei și a bunăvoinței- Dragobete

Dragobetele este o sărbătoare veche ce leagă împreună o mulțime de obiceiuri frumoase din tradiția populară românească, care merită să fie cunoscute și readuse la viață. Dragobete (i se mai spune Dragobete Cap de Primăvară, Dragobete Cap de Vară sau Năvalnicul) reprezintă o zeităte din perioada precreștinismului și este identificat cu Cupidon, zeul dragostei în mitologia romană și cu Eros, zeul iubirii în mitologia greacă. Deși nu i s-a găsit nici o imagine grafică, este descris ca un tânăr voinic, chipeș, vesel și bun, fiul Babei Dochia care o însoțea pretutindeni cântând la fluier, semnificând astfel primăvara și tinerețea.

Dragobetele era sărbătorit pe timpuri pe 24 sau 25 februarie în unele localități și pe 1, 3 sau 25 martie în alte zone. În ziua de Dragobete flăcăii și fetele, în straie de sărbătoare, se adunau în cete și ieșeau la pădure, hăulind și chiuind, pentru a culege primele flori de primăvară. La prânz fetele porneau în goană spre sat, iar flăcăii alergau fiecare după aleasa lui pe care, dacă o prindea, o putea săruta în văzul lumii. Sărutul era considerat ca o logodnă între tinerii care, peste un an, se căsătoreau.

În această zi se încheiau legăturile de prietenie dintre fete-surate și băieți-fărtați. Legământul din această zi este sfânt și nu se desface până la moarte.

Obiceiul mai cerea ca tinerii să schimbe în această zi vorbe de dragoste pentru a le merge bine și a fi iubiți tot anul. O altă datină presupunea ca fetele cele mari să strângă ultimele rămășițe de zăpadă, numită zăpada zânelor, și cu apa aceasta să se spele tot anul ca să se facă frumoase, sau să se spele cu roua de pe floarea de fragi ca să fie luate în seamă când merg la joc și alte petreceri.

Tradiția populară spune că cel ce nesocotește ziua și lucrează ce nu trebuie își uită limba și cântă ca păsările. În această zi nu se țese, nu se cârpește, nu se lucrează la câmp sau în fierărie, în schimb se deritică prin casă pentru ca tot ce va urma să fie cu spor. Femeile aveau grijă să dea mâncare bună orătăniilor din curte, dar și păsărilor cerului, sacrificarea sau vânatul păsărilor fiind interzisă în această zi.

Dragobetele mai aveau și semnificația împăcării, iertării, de aceea serbările de Dragobete presupun ca oamenii să se ierte între ei ca să intre împăcați în Postul Mare. În această zi tinerii își fac declarații de dragoste, își oferă unii altora mărtișoare, flori de primăvară și alte mici daruri, deschizându-și inimile pentru dragoste frumoasă și bunăvoință.

Bibliografie

DRAGOBETE // Ghinoiu, Ion. Obiceiuri populare de peste an: dicționar. – București, 1997. – P.65-66.

GRANACI, Lidia. Dragobetele // Granaci, Lidia. Sărbători, obiceiuri, tradiții: activități extrașcolare: - Ch., 2006. – P.43-44.

DERMENGI, ION. Dragobete și Sfântul Valentin // Săptămâna. – 2006. – 10 febr. – P. 13.

PALIȚ, Iulia. Dragobetele // Moldova. – 2006. – Nr. 3. – P. 36-37.

PRODAN, Ilie. Dragobetele // Lit. și arta. – 2006. – 23 febr. – P. 8.

RUSU, Dinu . Dragobetele // Natura. – 2006. – Nr. 2. – P. 13.

BUJOR, Aurelia. Sărbătorim „Dragobetele” sau „Valentin și Valentina” ? // Făclia. – 2005. – 5 mart. – P. 3.

DRAGOBETELE // Glasul Națiunii. – 2005. – 17 febr. – P. 7.

DRAGOBETELE renaște și în Basarabia // Democrația. – 2005. – 1 mart. – P. 14.

DRAGOBETELE sau sărbătoarea dragostei // Jurnal de Chișinău. – 2005. – 25 febr. – P. 18.

LUTIC, Marcel. Dragobetele, sărbătoarea dragostei // Ziarul de Gardă. – 2005. – 24 febr. – P. 8.

DOUĂ sărbători ale iubirii // Florile dalbe. – 2004. – 5 febr. – P. 6.

DRAGOBETELE // Florile dalbe. – 2004. – 26 febr. – P. 4.

LAVRIC, Victor. Ziua îndrăgostiților // Lit și arta. – 2004. – 26 febr. – P. 2.

O SARBĂTOARE românească a iubirii: Dragobetele // Timpul. – 2004. – 27 febr. – P. 32.

Titluri pentru expoziții

Dacă dragoste nu e, nimic nu e...

Dragobete - Cupidon al românilor

Dragobetele, o frumoasă tradiție a neamului nostru

Ne bate primăvara-n inimi...

Și la-nceput a fost cuvântul *Iubire*...

Iubirea mișcă sori și stele

Referințe

Iubire, sete de viață,
 Tu ești puterea creatoare,
 Sub care inimile noastre
 Renasc ca florile în soare.

Alexandru Vlahuță

Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt,
Și noaptea candelă s-aprinzi
Iubirii pe pământ.

Mihai Eminescu

De vremi și legi mereu biruitoare
Iubirea doar iubirii se închină,
Înnobilând și stăpânind regină
Ca iarba nesecatele-i izvoare.

Radu Cârneli

Când dragostea vorbește, vocile tuturor zeilor par a fi adormite în
armonia raiului.

William Shakespeare

Iubirea conduce regii, pământul. Și oamenii de pe el, și sfinții de
deasupra. Pentru că dragostea este rai, iar raiul este dragoste.

Walter Scott

Dragostea este o poveste străveche, dar care este totdeauna nouă.

Heinrich Heine

(...) Dragostea! Acest sentiment ce stă la baza vieții, ce poate birui timpul și
înfrânge moartea, ce te face să trăiești murind și să mori trăind, ce te ridică
în ceruri, dar și te aruncă în hăuri, ce unește clipa cu eternul, ce nesfârșește
necuprinsul, dar și eclipsează zărilor, ce dă putere, dar și aduce durere... !

V. Banaru

**1 martie – 170 ani
de la nașterea scriitorului
Ion Creangă
(1837-1889)**

S-a născut în Humulești, județul Iași, în familia lui Ștefan a Petrei Ciubotariu și a Smarandei, fiica lui David Creangă din Pipirig, ambii având origini ardelenesti. Era primul din cei opt copii ai părinților săi.

La insistența mamei, care își dorea ca băiatul cel mare să învețe și să devină preot, începe „drumul școlilor”. După cursurile primare la Humulești (1846), la Broșteni și Târgul Neamț (1848-1851), Școala Domnească din Târgul Neamț (1852-1854) și școala de catiheți din Fălticeni (1854-1855), se înscrie în toamna lui 1855 în anul II al Seminarului de la Socola, absolvind în 1858, cu note bune și foarte bune, „cursul de gios” (primele patru clase) ale seminarului. În același an îi moare tatăl. Nu-și mai poate continua studiile, fiind nevoit să se hirotonească. După ce se însoară, în 1859, cu Ileana Grigoriu (căsătoria fiind o condiție pentru a putea deveni față bisericească), este hirotonit diacon la biserica Prea Cuvioasa Parascheva din Târgu Frumos. În 1860 e transferat la biserica Patruzeci de Sfinți (Mucenici) din Iași, iar în 1866 – la biserica Golia din Iași. Între 1863-1865 urmează cursurile Școlii Preparandale de la Trei Ierarhi din Iași, al cărei director era Titu Maiorescu – „cel mai bun voitor ce am avut în viața mea”, îl va numi mai târziu Creangă.

În 1864, în paralel cu studiile, începe să lucreze ca institutor la școala primară de la Trei Ierarhi, reușeșind s-o facă „cea mai bună din România”, cum va menționa într-un raport către minister inspectorul școlar V.A. Urechia. Între timp se adâncește conflictul său cu autoritățile ecleziastice, conflict care va duce, în 1872, la dubla lui excludere, din cler și din învățământ. Va fi reprimat în rândul clerului abia după 122 de ani, post-mortem. În învățământ va reveni după doi ani, când în fruntea ministerului vine Titu Maiorescu. Prin decretul acestuia, la 1 septembrie 1874 este numit învățător la Școala primară de băieți din mahalaua ieșeană Păcurari, unde va sluji până la sfârșitul vieții.

Se manifestă ca un bun institutor, autor de manuale și cărți didactice elaborate în colaborare cu alți colegi: cunoscutul abecedar *Metodă nouă de scriere și citire pentru uzul clasei I primară* (1868), *Învățătorul copiilor, carte de citit în clasele primare, cu litere, slove și buchi, cuprinzând învățături morale și instructive* (1871), *Povățuitoriu la citire prin scriere după sistemul fonetică* (1876), *Geografia județului Iași*, pentru clasa a II-a și a III-a (1879).

Carierea literară este legată de activitatea sa didactică: începe prin a scrie mici bucăți de proză și poezioare incluse în manuale. În 1875 îl cunoaște și se împrietenește cu Mihai Eminescu, pe atunci revizor școlar la Iași și Vaslui. Acesta îl îndeamnă pe Creangă să scrie și-l introduce la

„Junimea”, unde va citi povestea *Soacra cu trei nurori*, publicată în numărul din 1 octombrie 1875 al *Convorbirilor literare*. Acestui debut îi urmează poveștile *Capra cu trei iezi* (1875), *Punguța cu doi bani*, *Dănilă Prepeleac*, *Povestea porcului* (toate în 1876), *Povestea lui Stan Pățitul*, *Povestea lui Harap-Alb*, *Fata babei și fata moșneagului* (toate în 1877), *Ivan Turbincă* (1878), *Povestea unui om leneș* (1878), povestirile *Moș Nichifor Coțcarul* (1877), *Popa Duhu* (1881), *Cinci pâini* (1883), *Ion Roată și Vodă Cuza* (1883) ș.a., precum și *Amintiri din copilărie* (primele trei părți sunt publicate în 1881-1882, a IV-a parte - în 1892, postum). În 1890-1892 apar postum *Scrieri* în două volume, cu prefață de A.D. Xenopol, iar în 1895 – ediția *Opere complete* în șase părți.

În doar câțiva ani (cariera sa literară se încheie practic în 1883), Creangă reușește să dea viață unor opere de o certă valoare care l-au situat printre cei mai mari autori ai literaturii române din toate timpurile. S-a bucurat de aprecierea contemporanilor, exprimată și prin acordarea unor titluri și distincții. Astfel, în 1878 primește medalia Bene Merenti, clasa a II-a, în 1882 este ales membru de onoare al societății „România jună” din Viena, iar în 1883, pentru meritele sale didactice, i se decernează ordinul Cavaler al Coroanei României. În 1948 Academia Română îl declară, post-mortem, membru de onoare. Scrierile sale au fost traduse în peste douăzeci de limbi.

Își petrece ultima perioadă de viață în bojdeuca sa din Țicău, făcând „rânduială în cele însemnări”, primind vizitatori și luptându-se cu boala ce-l măcina mai bine de zece ani. Lovit de un atac de epilepsie și apoplexie, se stinge din viață în noaptea de 31 decembrie 1889, la vârsta de 52 de ani. Înhumarea are loc în ziua de 2 ianuarie 1890, la Cimitirul Eternitatea, printre puținii care l-au condus în ultimul drum fiind scriitorul Nicolae Gane și Nicolae Iorga.

Bibliografie

Opera

AMINTIRI din copilărie; Povești; Povestiri / Ion Creangă; il.: Emil Childescu. – Ed. a V-a – București: Litera Internațional; Ch: Litera, 2005. – 336 p.: il. – (Biblioteca școrarului, serie nouă; nr.238).

CAPRA cu trei iezi / Ion Creangă; pict.: A. Podborscaia, V. Podborscaia. – Ch.: Ghianăia, 2005. – 14p.: il.

CELE mai frumoase povestiri / Ion Creangă. – Ch.: Rapion, 2001. – 160 p.

CINCI pâini / Ion Creangă; il. de A. Murnu. – Iași: Sagittarius Libris, 1997. – 16 p.: il. – (Punguța cu povești; nr.4).

DĂNILĂ Prepeleac / Ion Creangă; il. de Cătălin Nedelcu. – București: Aramis, 2003. – 18 p.: il.

FATA babei și fata moșneagului / Ion Creangă; il. de Cătălin Nedelcu. – București: Aramis, 2002. – 36 p.: il.

FĂT-Frumos, fiul iepei / Ion Creangă; pict.: A. Podborscaia, V. Podborscaia. – Ch.: Ghianăia, 2005. – 80 p.: il.

INUL și cămașa / Ion Creangă. – Iași: Sagittarius Libris, 1999. – 12 p. – (Punguța cu povești; nr.5).

ION Roată și Unirea / Ion Creangă; graf.: Ion Truică. – Iași: Sagittarius Libris, 1999. – 16 p. – (Punguța cu povești; nr. 10).

ION Roată și Vodă Cuza / Ion Creangă; graf.: Ion Truică. – Iași: Sagittarius Libris, 1999. – 20 p. – (Punguța cu povești; nr 11).

IVAN Turbincă: povești / Ion Creangă. – București: Atos; Floarea Darurilor, 1995. – 176 p. – (Bucuria copiilor).

LA cireșe: fragment din povestire / Ion Creangă; il. de Eudochia Zavtur. – Ch.: Cartea Moldovei, 2002. – 24 p.: il.

OPERA didactică / Ion Creangă; ed. îngrijită de Cătălin Bordeianu. – Iași: Ed. Institutului Național pentru Societatea și Cultura Română, 1999. – 236 p. – (Biblioteca românească).

OPERE / Ion Creangă. – București: Tedit FZH, 2002. – 322 p. – (Maeștrii literaturii române).

PAGINI alese / Ion Creangă. – București: Junior, [1999]. – 174 p. - (Texte și comentarii).

POEZII / Ion Creangă; graf. de Ion Truică. – Iași: Sagittarius Libris, 1999. – 12 p. – (Punguța cu povești; nr. 12).

POPA Duhu / Ion Creangă; graf. de Ion Truică. – Iași: Sagittarius Libris, 1999. – 20 p. – (Punguța cu povești; nr. 9).

POVESTE: (Prostia omenească) / Ion Creangă; il. de Filimon Hămuraru. – Ch.: Prut Internațional, 2004. – 16 p.: il – (Cheița de aur).

POVEȘTEA lui Harap Alb și alte povești / Ion Creangă. – Iași: Institutul European, 1999. – 190 p. – (Cartea școlarului grăbit).

POVEȘTEA lui Stan Pățitul = The story of Stan the Experienced / Ion Creangă; il. de Radu Roșian; trad. de Zoie Onița. – Deva: Emia, 2001. – 32 p.: il. – (Poveștile copilăriei).

POVEȘTEA porcului / Ion Creangă; des. de Mihail Marian. – București: Corint Junior, 2005. – 20 p.: il.

POVEȘTEA unui om leneș / Ion Creangă; il. de A. Murnu. – Iași: Sagittarius Libris, 1997. – 10 p.: il. – (Punguța cu povești; nr. 2).

POVEȘTI; Povestiri; Amintiri din copilărie / Ion Creangă. – București: Ștefan 94, 2000. – 304 p. – (Cărțile de aur ale copilăriei).

POVEȘTI; Povestiri; Amintiri / Ion Creangă; il. de Alexei Colâbneac. – Ch.: Prut Internațional, 2004. – 320 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

PUNGUȚA cu doi bani / Ion Creangă; il. de Alexei Colâbneac. – Ch.: Prut Internațional, 2004. – 16 p. – (Cheița de aur).

PUPĂZA din tei: fragment de povestire / Ion Creangă; il. de Emil Childescu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2002. – 28 p.: il.

SCRIERI / Ion Creangă. – Ed. a II-a. – Ch.: Cartier, 2004. – 184 p. – (Biblioteca deschisă).

SOACRA cu trei nurori și alte povești / Ion Creangă; il. de Marian Voinea și Silvia Mitrea. – București: Alfa, 2004. – 127 p.: il. – (Micul Print).

URSUL păcălit de vulpe / Ion Creangă; il. de Cătălin Nedelcu. – București: Aramis, 2003. – 18 p.: il.

Referințe critice

AMINTIRI despre Ion Creangă / antologie și n. de Ion Popescu – Sireteanu. – Iași: Junimea, 1981. – 216 p.

BĂLU, Ion. Viața lui Ion Creangă / Ion Bălu. – București: Cartea Românească, 1990. – 199 p.

BERTEA, Mircea. Creangă înainte de Creangă / Mircea Berteau. – Cluj-Napoca: Dacia, 2001. – 288 p. – (Discobolul; nr 34).

CĂLINESCU, George. Ion Creangă: viața și opera / George Călinescu. – Ed. a III-a. – București: Litera, 2003. – 334 p. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 203).

CREANGĂ și copiii / ed. îngrijită de Constantin Parascan și Boris Crăciun. – Iași: Porțile Orientului, 1995. – 169 p. – (Carte școlare ilustrată).

CRISTEA, Valeriu. Dicționarul personajelor lui Creangă / Valeriu Cristea. – București, 1995. – 320 p.

DESTINUL unui clasic: st. și art. despre Ion Creangă / antologie de I. Dan. – București: [s.n.], 1990. – 468 p. – (Sinteze Lyceum).

GRĂDINARU, Dan. Creangă: monografie / Dan Grădinaru. – București: Alfa, 2002. – 476 p.

PARASCAN, Constantin. Preoția lui Creangă / Constantin Parascan. – Iași: Sagittarius Libris, 2003. – 128 p.

REGMAN, Cornel. Ion Creangă: o biografie a operei / Cornel Regman. – București: Demiurg, 1995. – 216 p.

ALEXANDRESCU, Emil. Ion Creangă // Alexandrescu, Emil; Gavrilă, Dana. Literatura română în analize și sinteze. – Ed. a III-a, rev. și compl. – Ch., 2001. – P. 200 – 210.

ANGHEL, Paul. Creangă și lumea lui // Anghel, Paul. Obârșie și perenitate: eseuri. – București; Ch., 2003. – P. 363-369. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 441).

ANGHEL, Paul. Creangă. Două povești necunoscute // Anghel, Paul. Obârșie și perenitate: eseuri. – București; Ch., 2003. – P. 369-389. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr.441).

CĂLINESCU, George. Marii prozatori. Ion Creangă // Călinescu George. Istoria literaturii române: compendiu. – Ch., 1997. – P.167-170. – (Biblioteca școlară, nr.66).

CIMPOI, Mihai. Europeanismul lui Creangă // Cimpoi, Mihai. Critice. Vol. IV: Demonul recitării. – Craiova, 2001. – P.107-120.

CIOCANU, Ion. Inimitabila simplitate a lui Ion Creangă // Ciocanu, Ion. Nevoia de vase comunicante sau Cartea între scriitor și cititor. – Ch., 2006. – P. 331-333.

- CIOCANU, Ion. În miezul fantasticului cu Ion Creangă // Ciocanu, Ion. Nevoia de vase comunicante sau Cartea între scriitor și cititor. – Ch., 2006. – P. 341-343.
- CIOCANU, Ion. Nu numai pentru copii (Ion Creangă și frații Grimm) // Ciocanu, Ion. Nevoia de vase comunicante sau Cartea între scriitor și cititor. – Ch., 2006. – P. 337-340.
- CIOCANU, Ion. Relecturarea „Caprei cu trei iezi” // Ciocanu, Ion. Nevoia de vase comunicante sau Cartea între scriitor și cititor. – Ch., 2006. – P.334-336.
- CIOCULESCU, Șerban. Ion Creangă artistul // Cioculescu, Șerban. Varietăți critice. – Ch., 1997. – P. 198 – 203. – (Biblioteca școlarăului; nr.88).
- CORBU, Haralambie. Țăranul și „țărâniile” în opera lui Ion Creangă // Corbu, Haralambie. Dincolo de mituri și legende: studii, eseuri, atitudini. – Ch., 2004. – P. 36-72.
- HOLBAN, Ioan. Ion Creangă // 100 cei mai mari scriitori români. – Ed. a II-a, rev. –București, 2005. – P.67-70.
- ROTARU, Ion. Proză. Ion Creangă: „Povestea lui Stan Pășitul” , „Amintiri din copilărie” (fragm. „Pupăza din tei”) // Rotaru, Ion. Comentarii și analize literare. – București; Ch., 2001. – P. 265-282. – (Biblioteca școlarăului, serie nouă; nr.205).
- TEODORESCU, Alexandru: Creangă Ion // Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900. – Ed. a II-a. – Ch., 2002. – P. 242-247.
- PAPUC, Liviu. Un „nou” necrolog Creangă // Dacia literară. – 2006. – Nr. 1. – P. 40-41.
- IOANIDE, Dumitru. Eminescu și Creangă: mereu strălucitori, niciodată stinși // Lit. și arta. – 2005. – 7 apr. – P. 4.
- PARASCAN, Constantin. Povestea unui portret unicat // Dacia literară. – 2005. – Nr. 2. – P. 21-22.
- URSACHE, Petru. Creangologia // Convorbiri literare. – 2005. – Nr.6. – P. 120-121.
- FILITI, Grigore. Cerbul lui Harap Alb: [Ion Creangă] // Jurnalul literar. – 2004. – Nr. 1 – 6. – P. 22.
- GRIGURCU, Gheorghe. Ion Creangă între natură și cultură // Romania literară. – 2004. – P. 9.
- LUMINĂ asupra biografiei lui Ion Creangă // Timpul. – 2004. – 19 noiemb. – P. 19.
- STĂNCIOI, Mădălina. „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă // Limba și lit. română. – 2004. –Nr. 1. – P. 26-29.
- ȘEININA, Alexandra. Poeziă i pravda Iona Creangă // Novoe vremâ. – 2004. – 19 noiembr. – P. 5.

Poezii

- BELICOV, Serafim. În noaptea asta: lui Ion Creangă: [poezie] // Belicov, Serafim. Vameș: (poeme). – Ch., 1991. – P. 18.

- BOBEICĂ, Constantin. Lui Creangă: [poezie] // Bobeică, Constantin. Oratio recta (vorbirea directă) : versuri, cugetări, folclor. – Ch., 2005. – P. 63-64.
- DELEANU, Liviu. Creangă :[poezie] // Deleanu Liviu. Poezii. – Ch., 1991. – P. 108.
- FILIP, Iulian. Moartea lui Ion Creangă: [poezie] // Filip, Iulian. Fir de nisip: versuri. – Ch., 1991. – P. 128.
- ISTRU, Bogdan. Casa lui Ion Creangă: [poezie] // Istru, Bogdan, Pasărea albastră. – Ch., 1991. – P. 126-127.
- KIROPOL, Miron. La Creangă: [poezie] // Kiropol, Miron. Această pierdere. – București, 1992. – P. 103.
- MATEI, Valeriu. Poveste : lui Ion Creangă : [poezie] // Matei, Valeriu. Moartea lui Zenon. – Iași, 1994. – P. 14-15.
- ROMANCIUC, Vasile. Împărații lui Ion Creangă : [poezie] // Romanciuc, Vasile. Note de provincial. – Ch., 1991. – P.34-35.
- ROȘCA, Agnesa. Sfântă – amintirea verii : lui Ion Creangă :[poezie] // Roșca, Agnesa. Aerul de taină. – Ch., 1995. – P.320.
- RUSNAC, Vladimir. La mormântul lui Ion Creangă: [poezie] // Rusnac Vladimir. Sfintele rădăcini. – Ch., 1997. – P. 20-21.
- SUCEVEANU, Arcadie. Nică a lui Ștefan a Petrei: [poezie] // Suceveanu, Arcadie. Infruntarea lui Heraclit. – Ch., 1998. – P. 216-217.
- TRAIANUS. Ion Creangă: [poezie] // Traianus. Un clopot pentru Basarabia. – Ch., 1996. –P.56.
- VIERU, Ion. Pe urmele unei povești de-a lui Ion Creangă // Vieru, Ion. Cer și pământ. – Ch., 1991. – P. 208.
- VODĂ, Gh. Despre moștenirea sufletească a părintelui Creangă Ion: [poezie] // Vodă, Gh. Aripă pentru cădere. – București., Ch., 2003. – P. 136.

Materiale audiovizuale
Opera

- AMINTIRI din copilărie / Ion Creangă; cit. M. Sadoveanu // Sadoveanu citește din Eminescu, Sadoveanu, Creangă. – București: ARO, [s.a]. – 1CD – Rom (80 min).
- AMINTIRI din copilărie: [film artistic] / Ion Creangă; adapt. și reg. E. Bostan; imag.: I. Druckmann. – [București] : [s.n] , [s.a]. – 1video casetă (71min. 37sec.).
- AMINTIRI din copilărie: (fragm.) / Ion Creangă; cit. M . Sadoveanu // Mihail Sadoveanu citește din Eminescu, Creangă, Sadoveanu. – București: Electrecord, [s.a]. – 1 audio casetă. – STC 001367.
- AMINTIRI din copilărie / Ion Creangă; cit. M. Sadoveanu. // Voci din fonoteca de aur: aniversar 55. Casetă 1. – [Iași]: Național Art. – [1996]. – 1 audio casetă.

AMINTIRI din copilărie / Ion Creangă; dramatiz. radiofonică: I. Luca; reg. art. C. Moruzan; Capra cu trei iezi / Ion Creangă; cit. M. Sadoveanu: 1 CD-Rom // Creangă, Ion. Amintiri din copilărie / Ion Creangă. – București: Casa Radio, 2003. – 1 CD+text il. – (Radio-Prichindel) (Fonoteca de aur: carte sonoră).

BASME / Ion Creangă. – București: Electrecord, 1988. – 1disc. – EXE 02065.

BASME de Ion Creangă / Ion Creangă. – [s.l.]: Casa de disc. Stângă; Eurostar ; Radio România, [s.a.]. – 1disc. – CDS 210. – (Cele mai frumoase basme și povești; 10).

CAPRA cu trei iezi / Ion Creangă. – [București]: Erc Press, [s.a.]. – 1 audio casetă – E 6276381.

DĂNILĂ Prepeleac / Ion Creangă; prelucr. și dramatiz. de C. Paiu. – București: Electrecord, [s.a.]. – 1 disc. – EXE 02624.

DĂNILĂ Prepeleac; Povestea unui on leneș. Casetă 4 / Ion Creangă; cit. D. Crăsnaru. – [București]: Ion Creangă, [s.a.]. – 1 audio casetă.

FATA babei și fata moșneagului / Ion Creangă. – [s.l.]: Roton, 2003. – 1 audio casetă. – ISBN 973-7977-19-x.

FATA babei și fata moșneagului: basme românești / Ion Creangă; scenariu și reg.: R.D. Penescu. – București: Metropolis, 2005. – 1 CD-Rom. – (Toon Moon: desene animate fără violență).

HARAP-Alb / Ion Creangă; reg. artistică: D. Puican; il. muz.: R. Chelaru. – București: Electrecord, [s.a.]. – 1 disc. – EXE-0168.

HARAP-Alb: basme românești / Ion Creangă; scenariu și reg.: R.D. Penescu. – București: Metropolis, 2005. – 1 CD-Rom. – (Toon Moon: desene animate fără violență).

POVESTEA porcului / Ion Creangă; dramatiz.: E. Gonciu; Fata moșului cea cuminte / Ion Creangă; dramatiz.: V. Stoenescu. – București: Electrecord, 1988. – 1 disc. – EXE 01166.

POVESTEA porcului: basme românești / Ion Creangă; scenariu și reg.: R.D. Penescu. – București: Metropolis, 2005. – 1 CD-Rom. – (Toon Moon: desene animate fără violență).

PUNGUȚA cu doi bani / Ion Creangă; interpr. N. Dimitriu-Ulmu, G. Andrei s.a. – București: Erc Press, 2003. – 1 audio casetă+cartea.

PUNGUȚA cu doi bani; Fata babei și fata moșneagului; Capra cu trei iezi / Ion Creangă; cit. D. Crăsnaru. – București: Ion Creangă; [s.a.]. – 1 audio casetă.

SCRIERI / Ion Creangă // Literatura română: 3.0. – București: Litera Internațional, [2003].- 1CD-Rom.

SOACRA cu trei nurori; Ivan Turbincă / Ion Creangă; dramatiz.: N. Neagoe. – București: Electrecord, [s.a.]. – 1 disc. – EXE 04105.

URSUL păcălit de vulpe / Ion Creangă; interpr. I. Agachi, I. Paraschiv, N. Dumitriu ș.a. – București: Erc Press, 2003. – 1 audio casetă+carte.

Referințe critice

DUMNEZEUL lui Ion Creangă: [film doc.] // scenariu și reg.: G. Modârcea; imag.: B. Silvestru. – [București] : [s.n], [s.a.]. – 1 video casetă (60 min. 46 sec.).

ION, Creangă: [film doc.] / scenariu și reg.: A. Codru; imag.: V. Ciurea. – [Ch.]: CNC; Viața, 1997. – 1 video casetă (46 min., 49 sec.).

ION, Creangă: viața și opera / coord.: Al. Husar, D. Corbu. – Iași: Princeps Edit, 2003. – 1 CD-Rom. – (Biblioteca virtuală; Mari scriitori români).

Titluri pentru expoziții

Cu pana sa, și tristă, și glumeață...

Coboară eroii lui Creangă spre noi, glumeți și tot atât de vii...

Nastratin al Iașilor

Povestea vieții lui Ion Creangă

Univers crengian

Ion Creangă între marii povestitori ai lumii

Lumea eternă a lui Creangă

Referințe

Opera lui Creangă este epopeea poporului român. Creangă este Homer al nostru. (...) Creangă este un reprezentant perfect al sufletului românesc între popoare, al sufletului moldovenesc între români, al sufletului țărănesc între moldoveni, al sufletului omului de munte între țărani moldoveni.

Garabet Ibrăileanu

Humorist de talent, scriitor „senzațional” prin excelență, Creangă e acela dintre scriitorii noștri care a trăit mai aproape de popor, l-a înțeles mai bine și l-a reprodus mai cu viață.

Nicolae Iorga

Amintiri din copilărie sunt scrise cu artă și meșteșug de un mare scriitor. Vremea va dovedi că aceste pagini sunt inimitabile și vor rămâne de-a pururi modele pentru toate veacurile. Simple, ca și sufletul care le-a dat lumină, ele trăiesc în acele tablouri rustice de un umor unic în literatura noastră, dar încadrate de o poezie, care tulbură și fascinează pe cititorul lor.

Mihai Eminescu

Creangă a făcut din povestea tradițională ceea ce Alecsandri făcuse mai înainte cu *Doinele* din poezia populară: o operă de artă.

Jean Boutière

Ca și Cervantes, Rabelais, Perrault, Creangă este un poet desăvârșit al copilăriei, al dimensiunilor ei sufletești (...). Creangă ascultă o unică voce: cea a naturii umane, care-și cunoaște împlinirea prin faptul că-și ascultă propria sa voce. E vocea copilăriei eterne.

Mihai Cimpoi

(...) Suflarea, simțirea și înțelepciunea poporului s-au adunat laolaltă în meșterul Creangă, ce-a dat la iveală minunatele zăcămintе și comori spirituale din munții lui de baștină.

George Meniuc

O cruce numele-i păzește
Pe-altarul sfintei nemuriri,
Din care dânsul, părintește,
Ne spune-atâtea amintiri.

Vladimir Rusnac

**9 martie-
100 ani de la nașterea scriitorului
și filozofului
Mircea Eliade
(1907-1986)**

Filozoful, publicistul, romancierul Mircea Eliade s-a impus în literatura și cultura universală printr-o vastă operă literară, științifică, publicistică care l-a situat printre personalitățile notorii ale secolului XX. S-a născut la 9 martie (în alte surse – 13 martie) la București, în familia ofițerului Gheorghe Ieremia (care-și va schimba numele în Eliade din admirație pentru Heliade Rădulescu) și a Ioanei (n. Stoenescu).

Face școala primară la Cernavodă (1913-1917), continuă să învețe la București, frecventând școala de pe strada Mântuleasa și Liceul „Spiru Haret” (1917-1925). În 1925 se înscrie la Facultatea de Filozofie a Universității din București unde îi are ca profesori pe Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, Nae Ionescu. În 1928 susține teza de licență cu tema *Filozofia italiană de la Marsiglio Ficino la Giordano Bruno*. Obține o bursă de studii la Universitatea din Calcuta. Vizitează mai multe localități din India, studiază sanscrita, se inițiază în practicile hinduse (timp de șase luni va locui în mănăstirile din Himalaya Occidentală), face studii asupra etnografiei Asiei Orientale. În 1931 revine în țară pentru a-și satisface serviciul militar.

După ce obține doctoratul în filozofie cu teza *Istoria comparată a tehnicilor yoga* (1933), este numit asistent la Universitatea din București unde ține cursuri de filozofie și istorie a religiilor. În 1940 este numit atașat cultural la Londra, iar în 1941 este transferat consilier cultural la Lisabona, unde va rămâne până în 1944. După instaurarea noului regim în România, Eliade este etichetat ca „naționalist” și „fascist”, fiind nevoit să plece din țară. Este exilat nu numai din spațiul geografic românesc, dar și din cultura românească, meritele sale fiind recunoscute aici abia în perioada „dezghețului” din a.a. '60 și, mai ales, după revoluția din 1989.

În 1945 se stabilește la Paris, unde își va reîntâlni vechii prieteni din țară (Emil Cioran și Eugen Ionesco), îi va cunoaște pe C.G. Jung, Louis Massignon, Henry Corbin, R.P. Jean Bruno și alți reprezentanți ai cercurilor orientaliștilor și istoricilor religiilor. Predă istoria religiilor la École Pratique des Hautes Études și la Universitatea din Sorbona, colaborează la revistele *Critique*, *Revue de l'histoire des religions*, *Comprendre* ș.a. Așa cum se deduce din jurnalul său intim, lucrează mult, în condiții materiale foarte modeste. Ține cursuri și conferințe la universitățile din Roma, Padova, Strasbourg, Freiburg, München, Uppsala, participă la congresele orientaliștilor și de istorie a religiei, publică câteva studii care-l fac celebru în lumea specialiștilor. În 1956, la invitația Universității din Chicago, pleacă în S.U.A., în anul următor devine profesor al Departamentului de

istorie a religiilor, funcție pe care o va deține până la retragerea sa din învățământ.

Mircea Eliade este autorul unei vaste opere literare, publicistice și filozofice. Opera sa beletristică este foarte reprezentativă, oglindind „pe lângă frământările de idei, avatarurile istorice ale generației sale în chiar conștiința ei de generație” (Aureliu Goci). Debutază în clasa a IV-a de liceu cu o proză fantastică, *Cum am descoperit piatra filozofală*, publicată în *Ziarul științelor populare* (1921). În perioada studiilor liceale ține un jurnal intim, lucrează asupra unui roman fantastic (*Memoriile soldatului de plumb*) și asupra prozei autobiografice *Romanul adolescentului miop* (1924-1925, neterminat). Student fiind, fondează *Revista universitară* (1926), colaborează la *Cuvântul*, apoi la *Universul literar*, *Adevărul literar și artistic*, *România literară*, *Viața literară*, *Vremea* ș.a.

Editorial debutează în 1930 cu romanul *Isabel și apele diavolului* – prima carte din seria prozelor cu tematică indiană. Din experiența personală a șederii în India este inspirat și romanul *Maitreyi* (1933), care îl face celebru la numai 26 de ani. Urmează romanele și volumele de nuvele *Întoarcerea din rai* (1934), *Lumina ce se stinge* (1934), *Huliganii* (1935), *Domnișoara Cristina* (1936), *Șarpele* (1937), *Secretul doctorului Honigberger* (1940), *Nunta în cer* (1939), *Noaptea de Sânziene* (publicat în 1955 în traducere franceză și în 1971 în varianta română), *Nuvele* (1963), *Pe strada Mântuleasa* (1968), *În curte la Dionis* (1977), *Tinerețe fără tinerețe* (1978), *Nouăsprezece trandafiri* (1980) ș.a.

Opera lui Eliade cuprinde și piesele *Coloana nesfârșită* și *Iphighenia* (1951), precum și un bogat compartiment de scrieri confesive și memorialistice: *India* (1934), *Șantier* (1935), *Amintiri* (1966), *Memorii* (I-II, 1980-1988), *Fragmente de jurnal* (I-III, 1973-1986), *Proba labirintului* (1978).

Eseistica sa este inclusă în volumele *Soliloquii* (1932), *Oceanografie* (1934), *Fragmentarium* (1939), *Insula lui Euthanasius* (1943). A scris peste 30 de eseuri consacrate lui B.P. Hasdeu, pe care îl considera al doilea geniu, după Eminescu, al României moderne (sub îngrijirea sa apare în 1973 și o monumentală ediție critică în două volume a operelor scriitorului). I-a evocat în scrierile sale și pe alți reprezentanți de seamă ai spiritualității românești – N. Iorga, D. Cantemir, L. Blaga, L. Rebreanu, C. Brâncuși, E. Enescu ș.a.

Desfășoară în paralel o amplă activitate științifică, publicând un număr impunător de articole și studii în domeniul filozofiei și istoriei religiilor: *Yoga. Originile misticii indiene* (1936), *Mitul reintegrării* (1942), *Tratat de istorie a religiilor* (1949), *Mitul eternei reînțarceri* (1949), *Imagini și simboluri* (1952), *Nașteri mitice* (1959), *Patanjali și Yoga* (1962), *Aspecte ale mitului* (1963), *De la Zalmoxis la Gengis-Khan* (1970), *Nostalgia originilor* (1971), *Istoria credințelor și ideilor religioase* (I-III, 1976-1983) ș.a. A coordonat editarea celor 16 volume ale *Enciclopediei Religiilor* definitivată în 1985.

Majoritatea scrierilor sale au fost editate mai întâi în Franța și alte țări. În România operele sale se editează, cu intermitențe, începând cu anii '60 ai sec. XX, având un ecou deosebit în cercurile scriitoricești și științifice de aici. Lucrările sale au fost traduse în limbile engleză, spaniolă, italiană, germană, portugheză, suedeză, greacă, japoneză etc.

Pe parcursul anilor i s-au acordat numeroase titluri științifice și distincții, printre care: titlul de *doctor honoris causa* al Universităților din Yale (S.U.A., 1968), La Plata (Argentina, 1969), Chicago (S.U.A., 1970), Sorbona (Franța, 1976), Washington (1985) ș.a.; membru al Academiei Americane de Arte și Științe (1966), al Academiilor din Marea Britanie (1970), Austria (1973), Belgia (1975). În 1990 a fost ales membru post-mortem al Academiei Române. A fost distins cu Medalia de Aur „Christian Culture Award”, Premiul Internațional „Dante Alighieri”, Cordonul Legiunii de Onoare (Franța, 1984) ș.a. Din 1985 Catedra de Istorie a Religiiilor de la Universitatea din Chicago poartă numele lui Mircea Eliade.

S-a stins din viață la Chicago, la 22 aprilie 1986, fiind înmormântat la cimitirul Oakwood. A lăsat posterității o valoroasă operă beletristică și științifică ce a marcat esențial cultura națională și universală.

Bibliografie

Opera

DOMNIȘOARA Cristina: roman / Mircea Eliade. – București: Minerva, 1996. – 172 p. – (Biblioteca pentru toți).

ISABEL și apele diavolului: roman / Mircea Eliade. – Craiova: Scrisul Românesc, 1990. – 156 p.

LA umbra unui crin: [roman] / Mircea Eliade. – București: Fundația Culturală Română, 1992. – 256 p. – (Pantheon; Proza fantastică).

LES trois grases: [roman] / Mircea Eliade. – București: Fundația Culturală Română, 1992. – 271 p. – (Pantheon; Proză fantastică).

LUCRURILE de taină: eseuri / Mircea Eliade; ed. îngrijită de Emil Manu. – București: Eminescu, 1996. – 390 p.

MAITREY; La țigănci; Noaptea de sânziene / Mircea Eliade. – București: Garamond, [s.a.] – 158 p. – (Biblioteca elevului).

MEȘTERUL Manole: studii de etnologie și mitologie / Mircea Eliade. – Iași: Junimea, 1992. – 236 p.

NOSTALGIA originilor: istorie și semnificație în religie / Mircea Eliade. – București: Humanitas, 1994. – 271 p.

NOUĂSPREZECE trandafiri: roman / Mircea Eliade. – București: Românul, 1991. – 192 p.

NUNTA în cer / Mircea Eliade. – Ch.: EUS, 1995. – 128 p.

ROMANUL adolescentului miop / Mircea Eliade; pref: Dan C. Mihăilescu.

–

București: Cartex 2000, 2003. – 336 p.

Referințe critice

- BĂLU, Ion. Mircea Eliade: sinteze și comentarii literare pentru liceu, bacalaureat și admitere în învățământul universitar / Ion Bălu. – București: Mihai Dascăl Editor, [s. a]. – 64 p. – (Bibliografie liceală).
- BULGĂR, Gheorghe. Trei scriitori clasici: Mihai Sadoveanu, Tudor Arghezi, Mircea Eliade/ Gheorghe Bulgăr. – București: Saeculum; Vestala, 1998. – 160 p. – (Bibliografia școlară: clasici români).
- CĂLINESCU, Matei. Despre Ioan P. Culianu și Mircea Eliade: amintiri, lecturi, reflecții / Matei Călinescu. – Ed. a II-a, rev și adăug. – Iași: Polirom, 2002. – 234 p. – (Plural; nr. 79).
- ELIADIANA / ed. îngrijită de Cristian Bădiliță. – Iași: Polirom, 1997. – 180 p. – (Plural; nr. 38).
- GLODEANU, Gheorghe. „Noaptea de sânziene” de Mircea Eliade / Gheorghe Glodeanu. – Cluj-Napoca: Dacia, 2002. – 124 p. – (Bibliografie școlară; Biografia unei copodopere; nr. 12).
- HANDOCA, Mircea. Mircea Eliade. Câteva ipostaze ale unei personalități proteice / Mircea Handoca. – București: Minerva, 1992. – 448 p.
- ICHIM, Ofelia. Pădurea interzisă: mit și autenticitate în romanele lui Mircea Eliade / Ofelia Ichim. – Iași: Alfa, 2001. – 230 p. – (Biblioteca Alfa: eseu).
- „ LA ȚIGĂNCI ” de Mircea Eliade în cinci interpretări / select.: Ion Simuț. – Cluj-Napoca: Dacia, 2001. – 134 p. – (Biblioteca școlară; Biografia unei capodopere; nr. 6).
- ALEXANDRESCU, Emil. Mircea Eliade // Alexandrescu, Emil; Gavrilă, Dana. Literatura română în analize și sinteze. – Ed. a III-a, rev. și compl. – Ch., 2001. – P. 411-427.
- ANGHEL, Paul. Încă o seară cu Mircea Eliade // Anghel, Paul. Obârșie și perenitate: eseuri. – București; Ch., 2003. – P. 475-478. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 441).
- ANGHEL, Paul. Mircea Eliade. Cărarea de aur a zeilor // Anghel, Paul. Obârșie și perenitate: eseuri. – București; Ch.; 2003. – P. 470-475. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 441).
- CĂLINESCU, George. Noua generație. Mircea Eliade // Călinescu, George. Istoria literaturii române: compendiu. – Ch., 1997. – P. 379 – 380. – (Biblioteca școlară; nr. 66).
- CIMPOI, Mihai. Cea de-a doua lume a lui Mircea Eliade // Cimpoi, Mihai. Critice. Vol. IV.: Demonul recitării. – Craiova, 2001. – P. 139-145.
- ELIADE, Mircea // Literatura română: dicționar-antologie de istorie și teorie literară / coord.: Iurie Colesnic; alcăt.: Lora Bucătaru. – Ed. a IV-a, rev. și adăug. – Ch., 2005. – P. 199-205.
- GOCI, Aureliu. Mircea Eliade // 100 cei mai mari scriitori români. – Ed. a II-a, rev. – București, 2005. – P. 248-250.

- GROȘU, Stanislav. Simbolul feminității în proza lui Mircea Eliade // Postolachi, Veronica. Globul de lacrimă al adolescenței: antologie. – Ch., 2005. – P.113-117.
- PĂSAT, Dumitru. Gândirea filozofico-bibliologică a lui Mircea Eliade // Păsat, Dumitru. Profunzimi de spirit: interpretări și deschideri filozofice. – Ch., 2003. –P.92-97.
- ROTARU, Ion. Proză. Mircea Eliade: „ Maitrey ”, „ La țigănci ” // Rotaru, Ion. Comentarii și analize literare. – București; Ch., 2001. – P. 346-372. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 205).
- SIMION, Eugen. Eliade Mircea // Dicționarul scriitorilor români: D-L / coord.: Mircea Zăciu. – București, 1998. – P.207-213.
- SIMION, Eugen. Mircea Eliade (1907-1986) // Simion, Eugen. Scriitori români de azi. În IV vol. Vol. I. – București; Ch., 1998. – P. 223-243. – (Biblioteca școlară; nr. 132).
- ZUBCO, Olesia. Mircea Eliade și flacăra romanismului // Postolache, Veronica. Globul de lacrimă al adolescenței: antologie. – Ch., 2005. – P. 88-91.
- GABURĂ, Mariana. Mircea Eliade // Florile dalbe. – 2006. – 1 iun. – P. 14.
- MANSARDA: [copilăria lui Mircea Eliade] // Clipa siderală. – 2006. – Nr. 1. – P. 27-29.
- MODREANU, Simona. Trei scriitori în căutarea luminii // Convorbiri literare. – 2005. – Nr. 8. – P. 125-126.
- PARASCHIV, Maria. Mircea Eliade – patron al intelectualității și spiritualității românești // Făclia. – 2005. – 2 apr. – P .8.
- BRÂNZEĂ, Dana. Cunoaștere sinelui în spațiul oniric al prozei lui Mircea Eliade // Jurnalul literar. – 2004. – Nr. 1-6. – P. 8, 10.
- COPIĂRIA celebrităților: Mircea Eliade (1907-1986) // Săptămâna. – 2004. – 8 oct. – P. 22).
- LUNGU, Eugen. Provocările nodului gordian // Noi. – 2004. – Nr. 6. – P. 18.
- NEAGU-Basarab, Mihai. Mircea Eliade // Jurnalul literar. – 2004. – Nr. 13-16. – P. 11.
- PUICĂ, Gina. Eliade prin Eliade sau Lectura organică // Jurnalul literar. – 2004. – Nr. 1 – 6. – P. 9.
- ZAMFIR, Mihai. Jurnalul tuturor sincerităților: [„Jurnalul portughez” de Mircea Eliade] // România literară. – 2004. – 12-18 mai. – P. 18-19.

Poezii

- BACIU, Șt. [Lui Mircea Eliade: poezie] // Baciu. Șt. Poemele poetului singur. – București, 1993. – P. 273.

Titluri pentru expoziții

Mircea Eliade – spirit enciclopedic

Mircea Eliade, scriitor și filozof de talie universală

Profet al neamului românesc

Blazonul spiritualității românești

Mircea Eliade între sacru și fantastic

Referințe

Mircea Eliade a îmbogățit literatura română cu o viziune nouă, scriind întâiul roman exotic în adevăratul înțeles al cuvântului.

George Călinescu

Eliade îi deschide romanului românesc ținuturi umane noi, îi aduce prin ferestre brusc deschise un alt cer, o altă lumină, alte culori de o intensitate până la el neștiută, psihologii, siluete, drame și momente care nu creează numai un mare scriitor, dar inaugurează un alt drum în arta noastră literară.

Mihail Sebastian

Mircea Eliade a fost unul din cei mai mari istorici ai religiilor din timpul nostru și opera lui a avut o astfel de rezonanță în întreaga lume actuală (...). Cu personalitatea sa poliedrică și precoce a depășit surprinzător crizele veacului nostru într-o dimensiune aproape de Om al Renașterii.

Angelo Moretta

Mircea Eliade datorează mult enciclopedismului și hărniciei, dar și talentului său de mare scriitor.

Nicolae Steinhardt

[Eliade] – spirit convins până la obsesie că este obligația fiecăruia să dea tot ce e mai bun în el culturii.

Emil Cioran

Mircea Eliade a fost un ziarist de geniu, ca Hasdeu, Eminescu, Iorga, Goga și Călinescu, (...) mai ales pentru că în spatele acestei forțe se afla – ca și la aceștia – o uriașă capacitate de a simți și presimți, de a cugeta și de a plăsmui. (...) Nimeni nu a îndrăznit să creadă atât de cutezător în viitorul culturii române.

Dan Zamfirescu

**25 martie – 65 ani
de la nașterea scriitoarei
Ana Blandiana
1942**

Ana Blandiana este o voce distinctă a generației anilor șazeci, cu o formulă lirică personală, autentică în peisajul literar românesc.

Numele său adevărat este Otilia-Valeria Coman. S-a născut la 25 martie 1942 la Timișoara, în familia preotului Gheorghe Coman, deținut politic în timpul guvernării lui Gh. Gheorghiu-Dej, și a Otiliei (n. Diacu), fiica unor țărani din comuna Blandiana, jud. Alba. La câțiva ani după absolvirea Școlii generale nr. 2 din Oradea (fostul liceu „Oltea Doamna”) urmează cursurile Facultății de Filologie a Universității din Cluj (1962-1967). În perioada decembrie 1973 - mai 1974 beneficiază de o bursă pentru International Writing Program al Universității din Yowa, S.U.A.

După absolvirea universității activează în redacția revistelor *Viața studentescă* (1967-1968) și *Amfiteatru* (1968-1974). Susține rubrici săptămânale în revista *Contemporanul* (1968-1973) și apoi în *România literară* (1974-1988, 1997-2001). Este obligată să demisioneze de la *Amfiteatru* și se angajează bibliotecară la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1975-1977). În perioada 1977-1979 lucrează redactor la Uniunea Scriitorilor, în 1990 este aleasă președintă a PEN-Clubului din România. Președinte și vicepreședinte al Alianței Civice (1991-1996), din 1995 – președinte al Fundației Academia Civică.

Predilecția pentru literatură se manifestă încă în anii de liceu. În această perioadă face lecturi intense, își încearcă puterile în diferite genuri și stiluri literare, participă la cene și concursuri de creație literară unde ia și premii. Primele versuri, semnate cu numele adevărat, sunt publicate în 1954 în revista *Cravata roșie*. Adevăratul debut se produce în 1959 cu poezia *Originalitate*, apărută în revista *Tribuna*. Atunci semnează pentru prima oară cu pseudonimul Ana Blandiana. După o interdicție de publicare în perioada 1960-1963 (ca fiică de dușman al poporului), în 1964 redebutează la *Contemporanul*, fiind de acum încolo o prezență constantă în literatura și publicistica românească.

Cea dintâi plachetă de versuri, *Persoana întâia plural*, îi apare în 1964, cu o prefață de Nicolae Manolescu. *Călcâiul vulnerabil* (1966) și *A treia taină* (1969) sunt cărțile care o impun cu adevărat printre autorii de frunte ai generației sale, relevându-i temperamentul liric autentic. În volumele care urmează poeta dă glas „propriilor dispoziții lirice într-o formulă din ce în ce mai personală, specifică” (Al. Piru): *Octombrie. Noiembrie. Decembrie* (1972), *Somnul din somn* (1977), *Ochiul de greier* (1981), *Stea de pradă* (1985), *Arhitectura valurilor* (1990), *În dimineața de după moarte* (1996), *Soarele de apoi* (2000), *La cules îngeri* (2002) ș.a.

S-a impus și în proză cu aceeași surprinzătoare maturitate compozițională și stilistică, abordând diverse genuri. Vom menționa aici

volumele de eseuri *Calitatea de martor* (1970, reeditat în 2003 la Chișinău), *Eu scriu, tu scrii, el, ea scrie* (1976), *Coridoare de oglinzi* (1984), *Autoportret cu palimpsest* (1986), *Geniul de a fi* (1998); volumele de nuvele și proze fantastice *Cele patru anotimpuri* (1977), *Proiecte de trecut* (1982), *Imitație de coșmar* (1995), romanul *Sertarul cu aplauze* (1992); însemnările de călătorie adunate în cărțile *Cea mai frumoasă dintre lumile posibile* (1978) și *Orașe de silabe* (1987). În colaborare cu soțul său, scriitorul Romulus Rusan, a editat volumele de interviuri cu personalități ale culturii românești *Convorbiri subiective* (1972) și *O discuție la Masa Tăcerii* (1977). În 2001 iese de sub tipar volumul *Cine sunt eu? (Un sfert de secol de întrebări)* – un „compendiu” al celor mai diferite subiecte pe care autoarea le-a abordat în interviurile oferite până și mai ales după 1989.

Un loc aparte în creația Anei Blandiana îl ocupă cărțile de versuri pentru copii: *Întâmplări din grădina mea* (1980), *Alte întâmplări din grădina mea* (1983), *Întâmplări de pe strada mea* (1988), *Poeme fără Arpagic, pentru cititorul cel mai mic* (1991), *Cartea albă a lui Arpagic* (1998). O rezonanță deosebită a avut-o volumul *Întâmplări de pe strada mea*, în care cititorii au descoperit un adevărat pamflet politic mascat în poezie pentru copii, recunoscând în înfățișarea motanului Arpagic pe dictatorul aflat la putere. Aceasta a atras după sine nu numai interzicerea cărții ci și scoaterea tuturor cărților sale din biblioteci și tipografii.

În afara volumelor menționate, i-au mai apărut grupaje de versuri în reviste și antologii editate în Anglia, S.U.A., Italia, Germania, Belgia, Spania, Franța, Olanda, Austria, Ungaria, Bulgaria, Brazilia, Cuba, Siria, China, Japonia, Israel, Finlanda și alte țări.

Pe parcursul anilor poeta a întreprins mai multe călătorii și vizite de documentare în diverse țări, a participat la congrese și festivaluri de poezie, colocvii, simpozioane și mese rotunde. Este aleasă membră a Academiei de Poezie Mallarmé din Paris (1997), membră a Academiei Europene de Poezie (1998), membru fondator al Academiei Mondiale de Poezie înființată la Verona, Italia sub egida UNESCO (2001).

Creația Anei Blandiana a fost apreciată cu numeroase premii în țară și peste hotare: Premiul de poezie al Uniunii Scriitorilor din România (1969, pentru *A treia taină*), Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române, Premiul de literatură pentru copii al Uniunii Scriitorilor (1980, pentru cartea *Întâmplări din grădina mea*), Premiul de proză al Asociației Scriitorilor din București (1982, pentru *Proiecte de trecut*), Premiul de poezie al Uniunii Scriitorilor (2000), Premiul internațional „Vilenica” (Slovacia, 2002), Premiul „Opera Omnia” al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2002) ș.a. În 1982 i s-a decernat la Viena Premiul internațional „Gottfried von Herder” ca un semn al „prețuirii față de opera sa poetică și eseistică, ce reprezintă o meditație profundă asupra creației și asupra ființei omenești și care (...) consacră poezia ca mit creator”.

Bibliografie

Opera

- 100 DE POEME / Ana Blandiana; cop. C. Popovici. – București: Tinerama, 1991. – 128 p. – (Scriitori români).
- ALTE întâmplări din grădina mea / Ana Blandiana; il. de D. Botez . – București: Ion Creangă, 1983. – 64 p.
- CALITATEA de martor / Ana Blandiana. – Ed. a III-a. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2004. – 480. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 495).
- CINCIZECI de poeme / Ana Blandiana; cop.: Petre Vulcănescu. – București : Eminescu, 1970. – 109 p.
- FLUTURELE în oglindă / Ana Blandiana; il. de Stela Damaschin. – Ch.: Prut Internațional, 2003. – 16 p.: il. – (Poezii de seama voastră).
- GENIUL de a fi: eseuri / Ana Blandiana; cop. de Isai Cârmu. – Ch.: Litera, 1997. – 312 p. – (Biblioteca școlarului; nr. 103).
- GOL sfâșiat: [poezii] / Ana Blandiana; des.: Iulian Filip. – Ch.: Prut Internațional, 2003. – 128 p.: il. – (Carte de vizită).
- IMITAȚIE de coșmar / Ana Blandiana. – București: Style, 1995. – 430 p. – (Biblioteca mileniului).
- ÎNTÂMPLĂRI cu Arpagic: [poezii] / Ana Blandiana, il.: Ion Severin. – Ch.: Știința, 2002. – 88 p.: il. – (Pasărea măiastră).
- ÎNTÂMPLĂRI de pe strada mea / Ana Blandiana; il.: Doina Botez. – București: Ion Creangă, 1988. – 58 p.: il.
- ÎNTÂMPLĂRI din grădina mea: versuri / Ana Blandiana; il.: Doina Botez. – București: Ion Creangă, 1986. – 122 p: il.
- LA CULES înger: [poezii] / Ana Blandiana; il.: Vasile Moșanu. – Ed. a IV-a. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2004. – 368 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 494).
- ORAȘE de silabe / Ana Blandiana; des.: D. Stan. – București: Sport-Turism, 1987. – 231 p.: il.
- POEZII cu și fără Arpagici pentru copii și bunici: CD + text ilustrat / Ana Blandiana; il.: Vasile Socoliuc. – București: Casa Radio, 2004. – 100 p.: il. + 1 CD. – (Radio – Prichindel)(Fonoteca de aur: carte sonoră).
- SERTARUL cu aplauze: [roman] / Ana Blandiana; cop.: Vladimir Zmeev. – București: David; Ch.: Litera, 1998. – 312 p.
- SOMNUL din somn: poezii / Ana Blandiana; cop.: Petre Vulcănescu. – București: Cartea Românească, 1977. – 105 p.

Referințe critice

ALEXANDRESCU, Emil. Orientări, tendințe, coordonate și realizări în poezia românească contemporană. Ana Blandiana – „Avram Iancu” //

Alexandrescu, Emil; Gavrilă, Dana. Literatura română în analize și sinteze. – Ed. a III-a, rev. și compl. – Ch., 2001. – P. 469-470.

BLANDIANA Ana // Literatura română: dicționar-antologie de istorie și teorie literară / coord.: Iurie Colesnic; alcăt.: Lora Bucătaru. – Ed. a IV-a., rev. și adăug. – Ch., 2005. – P. 84-86.

CRĂCIUN, Gheorghe. Literatura postbelică. Ana Blandiana – „Adorm, adormi” // Crăciun, Gheorghe. Istoria literaturii române pentru elevi și profesori. – Ch., 2004. – P. 766-767.

MICU, Dumitru. Neoromantism cu accente expresioniste. Ana Blandiana // Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. Vol. II: Perioada interbelică. Poezia contemporană. – București, 1995. – P. 324-326.

MICU, Dumitru. Proza unor poeți și critici. Ana Blandiana // Micu, Dumitru. Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism. – București, 2000. – P. 627-630.

MICU, Dumitru. Proza unor poeți și critici: Ana Blandiana // Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. Vol. III: Perioada contemporană. Proză. – București, 1996. – P. 378-383.

PETRAȘ, Irina. Ana Blandiana // Petraș, Irina. Literatură română contemporană: secțiuni. – București, 1994. – P. 110-113. – (Akademos).

POP, Ion. Ana Blandiana // Dicționarul scriitorilor români: A-C / coord.: Mircea Zăciu. – București, 1995. – P. 294-297.

ROTARU, Ion. „Explozia lirică” din deceniile 7 și 8. Ana Blandiana // Rotaru, Ion. O istorie a literaturii române. Vol. V: Poezia românească de la al doilea război mondial până la anul 2000. – București, 2001. – P. 230-235.

SIMION, Eugen. Ana Blandiana // Simion, Eugen. Scriitori români de azi. Vol. III. – București; Ch., 1998. – P. 197-221. – (Biblioteca școlarului; nr. 134).

ANA Blandiana. „Poeme” // Contrafort. – 2005. – Nr. 3-5. – P. 21.

DAVID-Drogoreanu, Emilia. Anei Blandiana i-a fost acordat un premiu special pentru poezie // Gazeta Românească (digest). – 2005. – 11 iul. – P. 8.

GRIGURCU, Gheorghe. Ethosul Anei Blandiana // România literară. – 2005. – 26 ian. – 1 febr. – P. 9.

HOLBAN, Ioan. Poezia Anei Blandiana // Convorbiri literare. – 2005. – Nr. 7. – P. 23-27.

LEONTE, Carmelia. Poezie, utopie...: [Ana Blandiana] // Dacia literară. – 2005. – Nr. 2. – P. 58-59.

NOMINALIZĂRI Prometheus: [Ana Blandiana] // Gazeta Românească (digest). – 2005. – 20 iun. – P. 8.

BORDEIANU, Leo. Ana Blandiana și frumusețea toamnei // Florile dalbe. – 2004. – 28 oct. – P. 8.

CIOBANU, Vitalie. ”Miraculosul subversiv” al Anei Blandiana // Contrafort. – 2004. – Nr. 12. – P. 4.

GRIGURCU, Gheorghe. Cine este Ana Blandiana // România literară. – 2004. – 25 febr. – 2 mart. – P. 9.

ȘTEFĂNESCU, Alex. Ana Blandiana – proza // România literară. – 2004. – 31 mart. – 6 apr. – P. 10-11.

Poezii

BANUȘ, Maria. Canon: Anei Blandiana // Banuș, Maria. Fiesta. – București, 1990. – P. 19-20.

TRAIANUS. Culegătoare de înger: pentru Ana Blandiana // Traianus. Sinceritatea ca sentință. - [Ch.], [1999]. – P. 31.

Materiale audiovizuale

ANA BLANDIANA citește din versurile sale / Ana Blandiana. – [București] : Electrecord, [s. a.]. – 1 disc. – EXE 02061.

POEZII cu și fără Arpagici pentru copii și bunici / Ana Blandiana. – București: Casa radio, 2004. – 99 p. – 1 CD-Rom (69 min. 20 sec.) + text ilustrat. – (Radio-Prichindel); (Fonoteca de aur: carte sonoră).

PORTRET cu cireșe la urechi; Lasă-mi toamnă, pomii verzi / Ana Blandiana; muz. M. Mocanu; interpr. D. și M. Mocanu // Spune-mi ceva. – Ch.: Djanoma, 1998. – 1 casetă audio. – Stereo 0007.

Titluri pentru expoziții

Nu mă pot salva decât prin scris...

Ca să rămân icoană-ntotdeauna...

Ana Blandiana – vârstele poeziei

Culegătoarea de înger

O viață devenită poezie

Referințe

Locuită de-un cântec,
Părăsită de-un cântec,
(...) Nu merit frunzele voastre de laur
Decât pentru umilința
De ai fi rămas credincioasă
La nesfârșit.

Ana Blandiana

N-am altă Ană,
Mă zidesc pe mine,

Dar cine-mi poate spune că-i destul,
(...) N-am altă Ană
Și pe mine chiar
Din ce în ce mai rar
Mă am.

Ana Blandiana

Am scris pentru a mă copilări, pentru a deveni un copil, pentru a mă vindeca astfel de maturitatea pe care o simțeam coborând asupra mea ca o febră, ca o boală ce s-ar putea dovedi incurabilă.

Ana Blandiana

Cu cât trece timpul litera mea continuă să povestească o poveste frumoasă, pe care o ascult și eu cu uimire și cu invidie.

Ana Blandiana

Ana Blandiana este indiscutabil cea mai valoroasă poetă a ultimelor decenii și cred că nu voi exagera susținând că după război nici un glas liric feminin, afară de cel al Magdei Isanos, (...) n-a avut un ecou mai adânc.

Alexandru Piru

Ca orice poet autentic, cu o sensibilitate și un talent matur constituit, scriitoarea și-a alcătuit o lume coerentă, pe care și-o consolidează de la o carte la alta, fără repetiții inutile și fără reveniri monotone, pentru că, trăindu-și viziunile cu sinceritate, știe să le îmbrace în frumuseți lirice mereu noi.

Mircea Ivănescu

Poezia Anei Blandiana inspiră simpatie și încredere. Te îndeamnă s-o recitești și trece cu succes deplin proba recitării. (...) ea nu se supune influențelor vreunei mode literare. De aici și absența oricărei poze. Este o calitate (...) care îi asigură și mai bine trăinicia.

Al. Philippide

Gestul de a scrie constituie pentru Ana Blandiana un act existențial definitoriu, un destin la care a fost „condamnată” dar pe care și l-a asumat, (...) statutul ei ontologic, o modalitate (...) a ceea ce poeta înțelege prin o înflorire a verbului „a fi”...

Radu Enescu

Natură eminentemente romantică, de tip contemplativ și interiorizat, (...) Blandiana tinde, în poezie, la lirismul esențial pe care îl și realizează adesea.

Dumitru Micu

**27 martie – 80 ani
de la nașterea scriitoarei
Cecil Bødker
1927**

La 27 martie 1927 în familia unui giuvaiergiu din Fredericia se naște Cecil Bødker, care mai apoi va deveni una dintre cele mai cunoscute autoare de cărți pentru copii.

După absolvirea școlii face, timp de patru ani, ucenicie la uzina din localitate însușind meseria tatălui său. Lucrează la Copenhaga și Stockholm. Din 1955 se dedică exclusiv scrisului.

Începe să scrie încă la vârsta de 10 ani, fiind susținută și încurajată de tatăl său. Abia când împlinește 28 de ani scoate de sub tipar prima sa carte – culegerea de versuri *Flori veștede* (1955). Urmează alte culegeri de poezie și proză, care-i aduc faima unui scriitor bun pentru adulți și câteva premii și mențiuni.

În 1967 apare prima sa carte adresată micilor cititori *Silas og den sorte hoppe* (Silas și căluțul negru), cu care obține Premiul I în cadrul concursului celor mai bune cărți pentru copii anunțat în acel an de Academia Daneză. În 1968 cartea este desemnată drept cea mai bună carte pentru copii a anului, obținând și Premiul Ministerului Culturii din Danemarca. Este o carte despre aventurile unui băiat, care se pomenește în cele mai neverosimile situații, dar reușește de fiecare dată să le depășească grație curajului și spiritului inventiv.

În anii care urmează Cecil Bødker continuă “epopeea” lui Silas într-o serie de cărți, ultimul volum, al 14-lea la număr, fiind editat în 2001: *Silas og Ben-Godik* (Silas și Godik cel Șchiop, 1969), *Silas stifter Familie* (Silas își face o familie, 1976), *Silas på Sebastiansbjerget* (Silas pe muntele Sebastiansbjerget, 1977), *Silas. Livet i Bjergbyen* (Silas. Viața în sătucul din munți, 1984), *Silas. Sebastians arv* (Silas. Moștenirea lui Sebastian, 1986), *Silas. Testamentet* (Silas. Testamentul, 1992), *Silas. Fortrøstningens* (Silas. Ora destăinuirii, 2001) ș.a.

Copiilor de 10-14 ani le sunt adresate cărțile *Leoparden* (Leopardul, 1970) și *Dimma Gole* (Dimma Gole, 1971), acțiunea cărora se desfășoară în Etiopia. Cei mai mici au îndrăgit cele 24 istorioare simple dar pline de haz cuprinse în cartea *Timmerlis* (Timmerlis, 1969), precum și cele câteva cărțuții despre Tinna și frățiorul ei adoptiv Tom adus din Africa.

În 1975, la solicitarea Comunității Biblice Daneze, autoarea scrie câteva cărți inspirate din Vechiul și Noul Testament, în care vorbește copiilor despre Fecioara Maria, nașterea lui Moise, Arca lui Noe.

Întreaga sa creație vădește talentul neîntrecut și dorința permanentă de a scrie pentru copii. Activitatea scriitoarei a fost apreciată pe parcursul

anilor cu diverse premii. În 1976 Cecil Bødker devine laureată a Premiului *Hans Christian Andersen*.

Bibliografie *Opera*

SILAS and Ben-Godik / Cecil Bødker; des.: L. Bernay. – New York: Delacorte Press; Seymoure Lawrence, 1978. – 194 p.: il. – (A Merloyd Lawrence Book).

SILAS and the Black Mare / Cecil Bødker; des. L. Bernay. – New York: Delacorte Press; Seymoure Lawrence, 1978. – 154 p.: il. – (A Merloyd Lawrence Book).

SILAS and the Runaway Coach / Cecil Bødker; des.: L. Bernay. – New York: Delacorte Press; Seymoure Lawrence, 1978. – 246 p.: il. – (A Merloyd Lawrence Book).

Referințe critice

CECIL BØDKER // Kratkaâ literaturnaâ ênciklopediâ. T. 9. – M., 1978. – P. 111.

CECIL BØDKER // The Hans Christian Andersen Awards 1956 – 2002. – Copenhagen, 2002. – P. 54 – 55.

CECIL BØDKER // Scriitori-laureați ai Premiului Hans Christian Andersen / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ch.,2004. – P.50-51.

Titluri pentru expoziții

Cecil Bødker, reprezentantă a literaturii daneze pentru copii

Referințe

Cecil Bødker has created a pseudomythical, pseudohistorical universe in her series about Silas (...) – something as unusual in children’s fiction as an epic.

[Cecil Bødker a creat un univers pseudomitic, pseudoistoric prin seria cărților despre Silas (...) – considerată neobișnuită atât în literatura pentru copii cât și în cea epică.]

Maria Nikolaeva

**30 martie – 85 ani
de la nașterea scriitorului
Gheorghe Gheorghiu
1922**

Viitorul prozator și publicist s-a născut în orașul Vulcănești. Aici face școala primară, după care urmează Liceul de băieți „Regele Carol II” din Bolgrad (1934-1940) și Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (1951-1956). Concomitent cu studiile activează ca profesor de limba și literatura română la Vulcănești (1944-1948, 1951-1953), în Dubăsarii Vechi (1953-1954) și Ciopleni, Criuleni (1954-1956). Exerciță diverse funcții la diferite ediții periodice: secretar responsabil la gazeta raională *Octombrie roșu* din Vulcănești (1948-1951), colaborator la revista pentru copii *Scânteia leninistă*, actualmente revista *Noi* (1956-1962, 1966-1968), șef de secție proză la revista *Nistru* (1962-1964), ulterior redactor-șef adjunct al acestei publicații (1968-1977). În perioada 1977-1982 este redactor-șef la Editura „Literatura artistică”, iar între 1982 și 1984 – consultant în secția proză a Uniunii Scriitorilor din Moldova.

În anii de liceu debutează cu poezii în revista bolgrădeană *Bugeacul* (1939). După 1945 publică versuri în ziarele *Moldova socialistă*, *Țăranul sovietic*, *Tinerimea Moldovei*, în revistele *Scânteia leninistă* și *Octombrie*, în culegerile colective *Glasuri tinere* (1948) și *Moldova tânără* (1950).

Deși debutează cu poezii, se afirmă ulterior ca prozator. În 1955 vede lumina tiparului prima sa carte – culegerea de proze scurte *Început de primăvară*, urmată de povestiri, schițe, romane, eseuri, medalioane și recenzii literare adunate în volumele: *Drumuri și poteci* (1958), *Căldura pământului* (1964), *Poarta spre lume* (1966), *Ninsori în primăvară* (1974), *Întoarcere la dragoste* (1984) ș.a.

Este autor al unor cărți destinate copiilor și adolescenților: *Cântec de leagăn* (1959), *Povestea unui băiețel de aur* (1962), *Căpitanii „Fulgerului”* (1964), *Bună ziua... Mulțumesc... La revedere...* (1968, reeditată în 1979 și 2001), *Ursa mare* (1969), *Trandafirul albastru* (1980), *Comoara frățiorului* (1982) etc.

Unele din lucrările sale au fost traduse în limbile rusă, bielarusă, armeană, ciuvașă, ucraineană, cehă, letonă. La rândul său, a efectuat traduceri din proza rusă și a altor popoare.

A scris o serie de articole privind istoria literaturii basarabene, înmănunchate mai târziu în volumul *Destine literare: în zarea anilor, scriitori de ieri, scriitorii de azi* (1999) – „cartea prin care rămâne cu siguranță în literatura noastră, spre deosebire de proza sa (...), tributară condițiilor vitrege ale timpurilor comuniste de odinioară” (Ion Ciocanu).

S-a învrednicit de mai multe premii printre care: Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova la concursul republican de proză scurtă (1948),

Premiul Ministerului Învățământului pentru cea mai bună carte pentru copii (1972, pentru *Căpitanii „Fulgerului”*), Premiul Uniunii Scriitorilor și al Comitetului de Stat pentru Edituri, Poligrafie și Comerțul cu Cărți (1974, pentru romanul *Ninsori în primăvară*), Premiul Uniunii Scriitorilor (1995, pentru un grupaj de articole privind istoria literaturii basarabene). În 1995 i se decernează Medalia „Meritul Civic”.

Bibliografie

Opera

BUNĂ ziua...Mulțumesc... La revedere...: [povești] / Gheorghe Gheorghiu; prez. graf.: Iaroslav Olfinik. – Ch.: Cartea Moldovei, 2001. – 98 p.: il.

CĂLDURA pământului / Gheorghe Gheorghiu. – Ch.: Cartea moldovenească, 1972. – 303 p.

CĂPITANII „Fulgerului”: povestiri / Gheorghe Gheorghiu. – Ch.: Lit. artistică, 1977. – 340 p.

COMOARA frățiorului: [povestire] / Gheorghe Gheorghiu; prez. graf. de P. Prahova. – Ch.: Lit. artistică, 1982. – 28 p.

LIVEZI în floare: povestiri și schițe / Gheorghe Gheorghiu; pict.: G. Bosenco. – Ch.: Lit. artistică, 1986. – 95 p.: il.

NINSORI în primăvară: [roman]; Ursa mare: [povestire] / Gheorghe Gheorghiu. – Ch.: Lit. artistică, 1977. – 427 p.

SCRIERI alese. În II vol. / Gheorghe Gheorghiu; prez. graf.: S. Solonari. – Ch.: Lit. artistică, 1992.

POVEȘTEA unui băiețel de aur / Gheorghe Gheorghiu; il. de V. Țehmister. – Ch.: Cartea moldovenească, 1962. – 32 p.: il.

ȘTRENGĂRIȚA / Gheorghe Gheorghiu; des. de N. Tarasenco, A. Hmelnițchi. – Ch.: Cartea moldovenească, 1963. – 28 p.: il.

TRANDAFIRUL albastru: [povestire] / Gheorghe Gheorghiu ; il. de Lică Sainciuc. – Ch.: Cartea moldovenească, 1980. – 124 p.: il.

VEVERIȚA din pinul bătrân: povestiri și basme / Gheorghe Gheorghiu; prez. graf. de N. Levental. – Ch.: Lit. artistică, 1985. – 154 p.

Referințe critice

DE și despre Gheorghe Gheorghiu / alcăt.: Igor Bercu. – Ch.: Reclama, 2002. – 118 p.: il.

CIMPOI, Mihai. [Gheorghe Gheorghiu] // Cimpoi, Mihai. O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia. – Ed. a II-a, rev. și adăug. – Ch.: 1997. – P. 212, 327, 337, 381, 383, 385, 396.

CIOCANU, Ion. Autori și opere. Gheorghe Gheorghiu în ipostază de cercetător al procesului literar // Ciocanu, Ion. Scriitori de ieri și de azi. –

București; Ch., 2004. – P. 327-332. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 478).

GHEORGHE Gheorghiu // Calendarul Național 2002 / Ministerul Culturii al Republicii Moldova; Biblioteca Națională. – Ch., 2002 – P. 113-115.

GHEORGHIU Gheorghe // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ed. a II-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 191-195.

GHEORGHE Gheorghiu // Florile dalbe. – 2003. – 3 apr. – P.8; „a”MIC”. – 2004. – Nr.10. – Supliment.

Titluri pentru expoziții

Cartea vieții lui Gheorghe Gheorghiu

Poarta spre lume a lui Gheorghe Gheorghiu

Prozatorul Gheorghe Gheorghiu – portret jubiliar

Referințe

Nu e nimic mai nobil decât să-i insufli copilului (...) dragostea de carte, și prin carte să cultivi în el cele mai nobile sentimente.

Gheorghe Gheorghiu

(...) Gheorghe Gheorghiu este unul dintre cei mai activi scriitori pentru copii... Povestirile lui de acest gen au două adrese deodată. Fiind destinate (...) micului cititor, ele sunt totodată scrieri pentru cei mari despre cei mici, despre filozofia și psihologia copilului, despre problemele de conștiință, bucuriile și necazurile din universul copilăriei.

Anatolie Gavrilov

Prozatorul intuiește și descrie fericit fiorii vârstei adolescente (...), el punându-și tinerii săi eroi la o răscruce de încercare a caracterelor cu problemele vieții, în ipostaza de trecere de la adolescență la maturitate...

Andrei Hropotinschi

Cu primele culegeri pentru preșcolari scriitorul cucerește prin respectul față de micul său cititor, prin efortul de a-l înțelege și de a vorbi cu el. Autorul cercetează cu atenție universul copilăriei (...), aduce în subiecte nepretențioase realități familiare, cotidiene, captivante prin poezia și farmecul lor (...), își îndreaptă atenția cu precădere spre problematica etică, spre pornirile afective și fondul intim al eroilor... Prozatorul a

plăsmuit multe pagini emoționante de evocare caldă a adolescenței, multe chipuri care se rețin și îmbogățesc tipologia tinerilor eroi din proza noastră.

Eliza Botezatu

... Gheorghe Gheorghiu – autor de nuvele și romane, care mie personal mi-au călăuzit adolescența, bucurându-mi sufletul cu lumina pe care o emanau. Mă vedeam pe mine și pe toți ai mei cu micile împliniri și frământări de care părea tulburată întreaga omenire.

Claudia Partole

**31 martie – 125 ani
de la nașterea scriitorului
Kornei Ciukovskii
(1882-1969)**

Nikolai Vasilievici Korneiciukov este numele adevărat al poetului, traducătorului, criticului și istoricului literar rus, cunoscut sub pseudonimul Kornei Ciukovskii. S-a născut la 19/31 martie 1882, în orașul Sankt-Petersburg. Tatăl său părăsește familia îndată după nașterea fiului. Din cauza situației materiale precare, mama sa, țărancă originară din regiunea Poltava, este nevoită să părăsească Petersburgul și să se stabilească, împreună cu cei doi copii, la Odesa. Prin eforturi mari reușește să-și aranjeze fiul la gimnaziul din Odesa. În scurt timp, însă, băiatul este nevoit să abandoneze studiile, fiind exmatriculat conform unei dispoziții a Ministerului Învățământului, ca motiv fiind proveniența sa socială. De acum încolo studiază de sine stătător, susținând examenele și obținând atestatul de absolvire a cursului gimnazial. De fapt, va fi un autodidact, tot timpul liber consacându-l autoinstruirii.

Pentru a-și asigura existența este nevoit de timpuriu să muncească, schimbând pe parcursul anilor mai multe profesii și îndeletniciri.

Activitatea lui K. Ciukovskii se caracterizează prin multitudinea și varietatea domeniilor abordate. În 1901 debutează în publicistică, publicând în *Одесские новости* articolul *Что такое искусство* (Ce este arta). Continuă să publice în același ziar articole cu tematică variată, precum și foiletoane, recenzii la noile apariții editoriale. După ce se stabilește la Petersburg, publică articole în presa periodică de aici, devine corespondent al revistei *Весы* condusă de V. Briusov, apoi redactor la revistele *Сигнал* și *Для детей*. În 1918 este numit șef al Secției literatură anglo-americană la Editura „Всемирная литература”, mai târziu organizează Editura de carte pentru copii „Радуга”.

În literatură se impune mai întâi ca autor de articole și cărți despre cei mai consacrați scriitori contemporani: *От Чехова до наших дней* (De la Cehov până în zilele noastre, 1908), *Критические повести* (Povestiri critice, 1911), *Книга о современных писателях* (Carte despre scriitorii contemporani, 1914), *Лица и маски* (Fețe și măști, 1914), *Футуристы* (Futuriștii, 1922), *Александр Блок как человек и поэт* (Alexandr Blok ca om și poet, 1924), *Две души Максима Горького* (Două suflete ale lui Maxim Gorki, 1924) ș.a. Este autorul unor studii de istorie și critică literară, consacrate lui L. Tolstoi, A. Cehov și, în special, vieții și creației lui N. Nekrasov: *Жена поэта* (Soția poetului, 1922), *Рассказы о Некрасове* (Povestiri despre Nekrasov, 1930), *Мастерство Некрасова* (Măiestria lui Nekrasov, 1952).

Un alt domeniu de care se preocupă în mod deosebit este cel al literaturii pentru copii. Scrie articole despre specificul literaturii pentru cei mici, despre lecturile copilăriei, despre psihologia lecturii copiilor. Începe să scrie el însuși texte adresate micilor cititori. Povestea în versuri *Крокодил* (Crocodilul, 1917) a fost urmată de alte cărți devenite foarte populare printre copii: *Мойдодыр* (Moș Spăluș, 1923), *Тараканище* (1923), *Муха-Цекотуха* (Gâza – bâza, 1924), *Бармалей* (1925), *Федорино горе* (Necazul Fedoriei, 1926), *Телефон* (Telefonul, 1926), *Доктор Айболит* (Doctorul Vai-mă-doare, 1929), *Краденное солнце* (Soarele furat, 1933) ș.a.

Un loc aparte în creația scriitorului revine cărții *От двух до пяти* (De la doi la cinci, 1922), care este rodul observațiilor sale asupra vorbirii celor mici și denotă nu numai un scriitor talentat, ci și un minunat pedagog. Cartea a avut peste douăzeci de reeditări în timpul vieții autorului, completându-se de fiecare dată cu noi exemple și comentarii. În 1969 scrie un ciclu de articole, *Признания старого сказочника* (Mărturisirile bătrânului povestitor), în care vorbește despre creația sa pentru copii.

Cărțile sale pentru copii au fost ilustrate de unii din cei mai cunoscuți pictori-ilustratori ai timpului (I. Annenkov, M. Dobujanski, Iu. Vasnețov, V. Konașevici ș.a.), ceea ce le-a asigurat un succes în plus printre micii cititori.

De rând cu scrierile originale, prelucrează și adaptează pentru lectura copiilor cele mai bune opere din literatura universală, traduce din creația lui Rudyard Kipling, Oscar Wilde, Mark Twain, Arthur Conan Doyle, William Shakespeare ș.a. Cărțile i-au fost traduse în mai multe limbi, în Republica Moldova fiind editate în tălmăcirea lui L. Deleanu, Gr. Vieru, V. Teleucă.

În 1957 obține titlul de doctor în filologie. Studiile despre Nekrasov îi aduc titlul onorific de *doctor honoris causa* al Universității din Oxford, Marea Britanie (1962) și Premiul Lenin. A fost decorat în două rânduri cu Ordinul „Drapelul Roșu de Muncă”.

S-a stins din viață la 28 octombrie 1969, la Kunțevo, localitate din suburbia Moscovei.

Bibliografie

Opera

AJBOLIT / Kornej Čukovskij; ill.: Ū. Alisevič. – Minsk: Kavalier, 2000. – 16 p.: il.

ČUDO-derevo: stih, skazki, zagadki / Kornej Čukovskij; oforml.: L. Domnin. – Ch.: Hyperion, 1992. – 207 p.: il.

DETÂM: [stih i skazki] / Kornej Čukovskij; ill.: N. Ševareva. – M.: AST; Astrel', 2002. – 366 p.: il.

DOKTOR AJBOLIT / Kornej Čukovskij; hudož.: E. Safonova. – M.: Mir Iskatelâ, 2001. – 160 p.: il. – (Biblioteka detskoj literatury).

KROKODIL: staraâ – prestaraâ skazka / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: V. Suteev. – M.: Planeta detstva, 2001. – 40 p.: il. – (Āenciklopediâ zolotyh skazok).

MOJDODYR; Telefon / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: Irina i Aleksandr Āukaviny. – M.: AST; Astrel', 2002. – 44 p.:il. – (Lûbimye skazki).

MUHA-Cokotuha / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: A. G. Źukov. – Har'kov: Progress, 1992. – 16 p.: il.

OT dvuh do pâti / Kornej Āukovskij; oforml.: A. Veselov. – SPb., 2000. – 464 p.: il.

PRIKLŪĀENIÂ Bibigona: skazka / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: Elena Bazanova. – M.: Olma-Press; SPb.: Neva, 2000. – 64 p.: il. – (Moi lûbimye skazki).

PUTANICA: skazka / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: F. Ārbusova. – M.: Det. lit., 1992. – 14 p.: il. – (Moi pervye kniŹki).

RADOST' : stihi i zagadki / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: A. Eliseev. – M.: Malyš, 1981. – 79 p.: il.

SKAZKI / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: B.TrŹemeckij. – M.:Strekoza, 2001. – 160 p.: il. – (Klassika-detâm).

SOBAĀ'E carstvo / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: S. Āehonina. – M.: Kul'turnyj centr „Na Bol'soj Polânke”, 1991. – 14 p.: il.

SOĀINENIÂ. V II-h τ. / (Kornej Āukovskij; hudoŹ.: V. Konaševič. – M.: Pravda, 1990. – (Biblioteka „Ogonĕk”).

STIHI i skazki; Ot dvuh do pâti / Kornej Āukovskij. – M.: Det. lit., 1995. – 607 p.: il. – (Biblioteka mirovoj literatury dlâ detej).

STIHI i zagadki / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: A. Eliseev. – M.: Planeta detstva, 2002. – 64 p.: il.

TARAKANISE / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: A.O.DŹanikân. – Har'kov: Progress, 1992. – 15 p.: il.

TELEFON: skazka / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: V. Konaševič. – M.: Rosmèn, 1997. – 8 p.: il.

ZAKALÂKA / Kornej Āukovskij; hudoŹ.: B. Ignat'ev. – M.: Mir Iskatelâ, 2001. – 48 p.: il.

Referinĕe critice

ĀUKOVSKAÂ, L. Pamâti detstva: vospominaniâ o Kornee Āukovskom / L. Āukovskaâ. – M.: Moskovskij raboĀij, 1989. – 221p.: il.

VOSPOMINANIÂ o Kornee Āukovskom / sost.: K. J. Lozovskaâ, Z. S. Papernyj, E. K. Āukovskaâ. – II-e izd. – M., 1983. – 489 p.: il.

ŹIZN' i tvorĀestvo Korneâ Āukovskogo / sost.: V. Belistov. – M.: Det. lit., 1978. – 317 p.: il.

ANDRONNIKOV, I. Kornej IvanoviĀ i ego „Āukokkala” // Andronnikov, I. Vse Źivo... – M., 1990. – P. 180-187.

ĀUKOVSKIJ Kornej IvanoviĀ // Pisateli našego detsva: biografiĀeskij slovar'. – M., 1998. – P.403-411.

- KORNEJ Ivanovič Čukovskij (1882-1969 // Ènciklopedičeskij slovar' ûnogo literaturoveda. – M., 1988. – P.206.
- MINERALOVA, I. G. Čukovskij Kornej Ivanovič // Russkie detskie pisateli XX veka: bibliografičeskij slovar'. – II-e izd., ispr. i dopol. – M., 1998. – P. 481-485.
- SMIRNOVA, Vera. „Čudo-derevo” Korneâ Čukovskogo // Smirnova, Vera. O detah i dlâ detej. – M., 1963. – P. 13-46.
- ŠOŠIN, V. A. Čukovskij Kornej Ivanovič // Russkie pisateli. XX vek: bibliografičeskij slovar: Č. 2. – M.,1998. – P. 561-564.
- KORNEJ Ivanovič Čukovskij // Otčego i počemu. – 2005. – Nr. 2. – P. 10-13.

Titluri pentru expoziții

În țara cărților unchiului Ciucoșa

Ciukovskii, scriitorul celor mici

В стране книг дядюшки Чукоши

Чуковский – целитель детских душ

Referințe

Диапазон его творчества необыкновенно широк: он увлекает за собой и малышей которые еще не умеют читать, и школьников-подростков, и взрослых – людей самых различных профессий.

К нему очень подходит слово, которое с таким уважением всегда произносилось М. Горьким, - литератор.

[Diapazonul creației sale este uimitor de larg: el atrage după sine și micuții care încă nu pot citi, și elevii - adolescenți, și adulții – oameni de diferite profesii.

I se potrivește de minune cuvântul, pe care-l rostea cu mult respect M. Gorki, – om de litere.]

P.S. Pustovalov

Высокая культура, целеустремленность, неистощимая трудоспособность всегда отличали этого талантливого человека. (...) Ему удалось сделать поэзию для детей поэзией большого искусства.

П.С. Пустовалов

**5 aprilie – 75 ani
de la nașterea prozatorului
Fănuș Neagu
1932**

Autor al unei opere inconfundabile, Fănuș Neagu s-a impus, chiar de la începutul carierei sale literare, ca un talent autentic, creator al unui univers tematic și uman cu „strălucite narațiuni caleidoscopice, pline de neprevăzut, culoare și poezie” (Ov.S. Crohmălniceanu), circumscrise în linia tradiției prozelor lui Mihail Sadoveanu și Panait Istrati.

S-a născut în Grădiștea-de-Sus, județul Brăila, într-o familie de țărani. Urmează școala primară din satul natal (1939-1944), apoi se înscrie la Liceul militar din Iași, pe care îl absolvă în 1948. Între 1949 și 1951 frecventează Școala pedagogică nr. 2 din București, iar în perioada 1951-1952 este student la Școala pedagogică „Costache Negri” din Galați. Ulterior va studia la Școala de literatură „Mihai Eminescu” (1952-1953) și la Facultatea de Filologie a Universității din București, pe care n-o termină (1954-1957).

Își începe cariera profesională ca profesor suplinitor la școala generală din comuna Largu, județul Galați. În perioada 1954-1956 este redactor la *Scânteia tineretului*. În 1990 devine director al săptămânalului *Țara*, iar în 1991 reia, împreună cu V. Cristea, E. Simion și M. Sorescu, revista *Literatorul*. În 1993 este numit director general al Teatrului Național „I.L. Caragiale” din București.

Debutează în 1954 cu povestirea *Dușman cu lumea*, publicată în revista *Tânărul scriitor*. Volumul de povestiri *Ningea în Bărăgan* (1959, reeditat în 1964 sub titlul *Cantonul părăsit*) reprezintă debutul editorial al scriitorului, urmat de volumele de povestiri și nuvele *Somnul de la amiază* (1960), *Dincolo de nisipuri* (1962), *Vara buimacă* (1967), *În văpaia lunii* (1972), *Cartea cu prieteni* (1979), *Insomniile de mătase* (1981), *A doua carte cu prieteni* (1985), *O corabie spre Bethleem* (1997). Este autorul unor romane reprezentative în literatura timpului: *Îngerul a strigat*, considerat eveniment editorial al anului 1968, *Frumoșii nebuni ai marilor orașe*, roman primit cu rezerve de oficialitățile politice ale timpului, dar cu entuziasm de critica literară (1977), *Scaunul singurătății* (1988). În palmaresul creației sale se înscriu și câteva scenarii de film, volumele de publicistică *Cronici de carnaval* (1972), *Cronici afurisite* (1977), *Întâmplări aiurea și călătorii oranj* (1987), precum și piesele *Scoica de lemn*, *Echipa de zgomote*, *Olelie*, *Casa de la miezul nopții sau Paița sosește la timp*, jucate pe scena Teatrului Nottara, Teatrului Național din București, Teatrului Național din Timișoara.

I se decernează în câteva rânduri Premiul Uniunii Scriitorilor din România: în 1977 pentru romanul *Frumoșii nebuni ai marilor orașe*, în 1985 pentru piesa de teatru *Echipa de zgomote*, în 1993 pentru piesa *Casa de la miezul nopții*.

Bibliografie *Opera*

- A DOUA carte cu prieteni: poeme răsărite-n iarbă / Fănuș Neagu. – București: Sport-turism, 1985. – 368 p.
- CASA de la miezul nopții: teatru / Fănuș Neagu. – București: Expansion, 1994. – 109 p.
- DINCOLO de nisipuri / Fănuș Neagu; cop. de R.D. Mihăilescu. – Galați: Porto-Franco, 1994. – 214 p. (Biblioteca școlară; nr. 44).
- FRUMOȘII nebuni ai marilor orașe: roman / Fănuș Neagu. – București: Fundația Culturală Română, 2001. – 220 p. – (Prozatori români contemporani).
- ÎN VĂPAIA lunii: nuvele / Fănuș Neagu. – București: Eminescu, 1979. – 359 p. – (Biblioteca de proză română contemporană).
- ÎNGERUL a strigat / Fănuș Neagu. – București: Gramar, 1994. – 256 p.
- NĂLUCA / Fănuș Neagu. – București: Expansion-Armonia, 1997. – 74 p.
- O CORABIE spre Beethleem / Fănuș Neagu. – București: Cartea Românească, 1997. – 192 p. – (Cartea românească de proză).
- PARTIDA de pocher: povestiri / Fănuș Neagu; cop. de Daniel Nicolescu. – București: Eminescu, 1994. – 240 p.
- POVESTIRI (dar și schițe și nuvele) / Fănuș Neagu. – București: Eminescu, 1989. – 300 p.
- ȚARA hoților de cai: fals tratat despre iubire. În III vol. / Fănuș Neagu; cop. de T. Jebeleanu. – București: Eminescu, 1991.
- Vol. I. Îngerul a strigat. – 286 p.
- Vol. II. Frumoșii nebuni ai marilor orașe. – 192 p.
- Vol. III. Scaunul singurățății. – 365 p.
- ZEUL ploii: nuvele / Fănuș Neagu; cop. de Isai Cârmu. – Ch.: Litera, 1997. – 310 p. – (Biblioteca școlară).

Referințe critice

- ALEXANDRESCU, Emil. Alți prozatori contemporani. Fănuș Neagu – „Acasă” // Alexandrescu, Emil; Gavrilă, Dana. Literatura română în analize și sinteze. – Ed. a III-a, rev. și compl. – Ch., 2001. – P. 493.
- BARBU, Marian. „Îngerul a strigat” (1968) de Fănuș Neagu // Barbu, Marian. Aspecte ale romanului românesc contemporan. – Craiova, 1993. – P. 233-245.

- CRĂCIUN, Gheorghe. Literatura postbelică. Fănuș Neagu – „Dincolo de nisipuri” // Crăciun, Gheorghe. Istoria literaturii române pentru elevi și profesori. – Ch., 2004. – P. 810-812.
- DIMISIANU, Gabriel. Fănuș Neagu // Dimisianu, Gabriel. Nouă prozatori. – București, 1977. – P. 89-117.
- IONESCU, Miruna. Dramaturgi români de azi. Profiluri prin spectacole: Fănuș Neagu – magia metaforei // Ionescu, Miruna. Teatrul ca lume. – București, 1994. – P. 84-91.
- MICU, Dumitru. Eseism și metaforism. Limbaje noi: Fănuș Neagu // Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. Vol IV. Perioada contemporană: dramaturgia, critica. – București, 1997. – P. 50-51.
- MICU, Dumitru. Fănuș Neagu // Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. Vol.III. Perioada contemporană: Proza. – București, 1996. – P. 55-61.
- MICU, Dumitru. Realism clasic și deschideri transrealiste. Fănuș Neagu // Micu, Dumitru. Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism. – București, 2000. – P. 462-465.
- MICU, Dumitru. Realism clasic și deschideri transrealiste. Fănuș Neagu // Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. Vol.III. Perioada contemporană: Proză. – București, 1996. – P. 55-60.
- MUNTEANU, R. Fănuș Neagu // Munteanu R. Jurnal de cărți. [Vol.V]. – București, 1994. – P. 241-243.
- NEAGU Fănuș // Nemuritorii: Academicieni români. – București, 1994. – P. 217-218.
- PETRAȘ, Irina. Fănuș Neagu // Petraș, Irina. Literatura română contemporană: secțiuni. – București, 1994. – P. 30-33. – (Akademos).
- SIMION, Eugen. Fănuș Neagu. Realismul artistic // Simion, Eugen. Scriitori români de azi. În IV vol. Vol.III. – București; Ch., 1998. – P. 292 – 311. – (Biblioteca școlarului; nr. 134).
- FĂNUȘ Neagu // Florile dalbe. – 2004. – 11noiemb. – P. 16.

Poezii

- FRUNTELATĂ, Nicolae Dan. Vanzare de cai: lui Fănuș Neagu: [poezie] // Lit. și arta. – 2004. – 28 oct. – P. 4.
- PITUȚ, Gheorghe. Când luna crește marea: lui Fănuș Neagu: [poezie] // Pituț, Gheorghe. Sonete. – București, 1995. – P. 106.
- PITUȚ, Gheorghe. Din zi în zi: lui Fănuș Neagu: [poezie] // Pituț, Gheorghe. Sonete. – București, 1995. – P. 56.

Titluri pentru expoziții

Fănuș Neagu, un prozator al vieții

Mesager al prozei românești

Un veritabil artist al cuvântului

Referințe

Pentru mine nimic nu egalează în lume ca ființă decât ființa cititului, ființa scrisului și a familiei.

Fănuș Neagu

Fănuș Neagu scrie o proză a faptelor, cultivă elementul senzațional și nu se teme de greua învinuire de a înfățișa viața unor destine elementare. (...) este un colorist și un poet al senzaționalului.

Eugen Simion

Fănuș Neagu n-a scris cartea spre a glorifica puterea unui destin necunoscut asupra omului, ci spre a medita asupra puterii vieții de a ieși mai pură, mai profundă, din durere și din moarte.

Nicolae Manolescu

Dacă-i găsesc lui Fănuș Neagu o virtute specială, pe lângă darurile povestitorului, palatul lingvistic rafinat și altele câte i se pot atribui, aceasta e cea mai autentică sete de adevăr în proza actuală. Romancierul caută adevărul (sau poate dreptatea) fiecăreia din faptele sale.

Nicolae Balota

Fănuș Neagu scrie bine, adică frumos, cu o frază muzicală și colorată (...), el creează un limbaj al lui, aproape misterios, fără de care conflictele narațiunii nu se pot înțelege. (...) E un veritabil artist al cuvântului (...)

Eugen Simion

[Pentru Fănuș Neagu] noțiunea de L i t e r a t u r ă este, concomitent, și substantiv, și verb, și adjectiv, și suflu de taină cu multiple veșminte semantice, afective, pline de harul frumuseților autentice, înfățișate nouă de acest stilist scânteietor, poate că de neegalat, după Sadoveanu, în arta scrisului românesc.

Leo Butnaru

**1 mai – 70 ani
de la nașterea poetului
Ion Vatamanu
(1937-1993)**

S-a născut la 1 mai 1937, în satul Costiceni, jud. Hotin, în familia țăranilor Maria și Ion. Și-a făcut studiile la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de chimie (1955-1960), a susținut doctoratul în chimie la Universitatea din Lvov (1971). În 1973 a fost numit șef de laborator la Institutul de chimie al Academiei de Științe din Moldova (funcție pe care o va deține până la sfârșitul vieții). A condus, împreună cu Leonida Lari, ziarul *Glasul* (1989-1990), a fost director al revistei *Columna* (1991-1993). În anii 1990-1993 este deputat în Parlamentul Republicii Moldova și președinte al Comisiei Parlamentare pentru Cultură și Culte.

Începe să scrie în anii de studenție. Debutează în perioada 1955-1960 cu poezii în ziarul studentesc și în ziarul *Tinerimea Moldovei*. Editorial debutează în 1962 cu placheta de versuri *Primii fulgi*, prefațată de N. Costenco. Prin această carte, ca și prin cele ce vor urma, autorul impune o formulă lirică nouă, deosebită de cea tradiționalistă cultivată în perioada respectivă. A mai semnat cărțile de poezie *Monologuri* (1964), *Liniștea cuvintelor* (1971), *De ziua frunzei* (1977), *Nimic nu-i zero* (1987, 2000), *Atât de mult al pământului* (1990) ș.a., volumele de eseuri și publicistică literară *Viața cuvântului* (1980), *A vedea cu inima* (1984), precum și culegerea de povestiri *Neliniști și tihnă* (1981).

Pentru copii a scris cărțile *Aventurile lui Atomică* (1996) – o fascinantă călătorie în lumea științei și cea a elementelor chimice, *Teiul* (1980), *Izvoaraș cu ochii verzi* (1985), *Unde-i urma mea?* (1986).

S-a impus și ca traducător, tălmăcind din opera lui A. S. Pușkin, I. Ziedonis, W. Whitman, R. Frost ș.a.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova din 1964. În 1992 devine membru de onoare al Societății culturale creștine „Mitropolitul Varlaam”

Activitatea științifică și literară îi aduce mai multe premii, diplome și distincții, printre care: Medalia de Bronz a Expoziției Realizărilor Economiei Naționale (1984), Diploma Televiziunii moldovenești pentru ciclul de emisiuni „ABC-ul moralei” și Premiul ziarului *Moldova socialistă* pentru publicistică (1989). În 1992, anul când își sărbătorește jubileul de 55 de ani, i se oferă Diploma Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni și titlul onorific „Maestru al literaturii”. În 1995 i se conferă post-mortem Medalia „Mihai Eminescu”, Premiul „Dacia” în domeniul artei populare și Diploma Partidului Liberal din Moldova pentru promovarea spiritului de libertate în creație.

S-a stins din viață la 9 august 1993, găsindu-și locul de veci la Cimitirul Central din Chișinău. După dispariția poetului, numele său a fost conferit școlii medii din s. Pârlița, Ungheni, Liceului Teoretic din or.

Strășeni, iar în 1997 – școlii medii din satul de baștină, pe clădirea căreia este dezvelit un basorelief cu chipul poetului.

Bibliografie

Opera

ATÂT de mult al pământului: poezii și balade / Ion Vatamanu; prez. graf. de S. Zamșa. – Ch.: Hyperion, 1990. – 303 p.: il.

AVENTURILE lui Atomică: povestire / Ion Vatamanu. – Ch.: Hyperion, 1991. – 77 p.: il.

DE ZIUA frunzei: versuri / Ion Vatamanu; il. de Isai Cârmu. – Ch.: Lit. artistică, 1977. – 175 p.

DIMINEAȚA mărului: versuri / Ion Vatamanu; prez. graf. de N. Levental. – Ch.: Lit. artistică, 1986. – 192 p.

IUBIRE de tine: poezii, balade, poeme / Ion Vatamanu; prez. graf. de Isai Cârmu. – Ch.: Lit. artistică, 1981. – 275 p.

IZVORAȘ cu ochii verzi / Ion Vatamanu; il. de D. Iazan. – Ch.: Lit. artistică, 1985. – 30 p.: il.

LINIȘTEA cuvintelor / Ion Vatamanu. – Ch.: Cartea maldovenească, 1971. – 88 p.

NIMIC nu-i zero: [poezii] / Ion Vatamanu. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – 472 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 455).

OGLINDA mofturoasă: [versuri] / Ion Vatamanu; il. de Anatol Smâșleaev. – Ch.: Prut Internațional. – 16 p.: il. – (Poezii de seama voastră).

ORA păsării: versuri / Ion Vatamanu. – Ch.: Cartea moldovenească, 1974. – 95 p.

SĂ mă chemați să vă cânt / Ion Vatamanu; ed. îngrijită de Elena Curicheru-Vatamanu. – Timișoara: Augusta, 2000. – 172 p.

TEIUL: [versuri] / Ion Vatamanu; il. de Igor Vieru. – Ch.: Lit. artistică, 1980. – 95 p.: il.

UNDE-I urma mea?: poezii / Ion Vatamanu; cop. color. de Iurie Zavadschi. – Ch.: Museum, 1996. – 12 p.: il. color. – (Micile Americi).

Referințe critice

ION Vatamanu: bibliografie / Biblioteca Mun. „B. P. Hasdeu”. – Ch.: Cartier, 1997. – 160 p.

BUTNARU, Leo. „De ziua frunzei”: [Ion Vatamanu] // Butnaru, Leo. Umbra ca martor. – Ch., 1991. – P. 129-131.

BUTNARU, Leo. Muncă a cuvântului: [Ion Vatamanu] // Butnaru, Leo. Umbra ca martor. – Ch., 1991. – P. 153-156.

CIMPOI, Mihai. Căutarea de sine a literaturii basarabene. „Copiii anilor treizeci”: [Ion Vatamanu] // Cimpoi, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia: compendiu. – București; Ch., 2003. – P. 295-297. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 450).

- CIMPOI, Mihai. Refuzul frontierei: Ion Vatamanu // Literatura română postbelică: integrări, valorificări, reconsiderări. – Ch., 1998. – P. 438-448.
- CIOCANU, Ion. Biografii de creație. Ion Vatamanu // Ciocanu, Ion. Scriitori de ieri și de azi. – București; Ch., 2004. – P. 229-242. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 478).
- CIOCANU, Ion. Ion Vatamanu // Ciocanu, Ion. Literatura română contemporană din Republica Moldova. – Ch., 1998. – P. 191-200.
- CIOCANU, Ion. În chingile cenzurii: („De pe două margini de război” de Ion Vatamanu) // Ciocanu, Ion. Nevoia de vase comunicante sau Cartea între scriitor și cititor. – Ch., 2006. – P. 364-366.
- CIOCANU, Ion. Specificul eseisticii lui Ion Vatamanu // Ciocanu, Ion. Nevoia de vase comunicante sau Cartea între scriitor și cititor. – Ch., 2006. – P. 255-266.
- CODREANU, Theodor. Despre destinul cultural: 8. Ion Vatamanu – un poet al „Pământului” // Codreanu, Theodor. Basarabia sau drama sfâșierii. – Ch., 2003. – P. 213-217.
- DOLGAN, Mihail. II. Din generația de creație a șazeciștilor: „întoarcerea la izvoare” și restabilirea artei în drepturile sale: Ion Vatamanu // Dolgan, Mihail. Iubire de metaforă. În II vol. Vol. I. – Ch., 2001. – P. 61.
- ION VATAMANU // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova / selecț.: Mihai Cimpoi, Anatol Vidrașcu, Vlad Zbârțciog. – București; Ch., 2005. – P. 631 – 644. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 480).
- ȘLEAHTIȚCHI, Maria. Literatura pentru copii: între inocența și nostalgia jocului: [Ion Vatamanu] // Literatura pentru copii. – Ch., 2004. – P. 5-36. – (Literatura din Basarabia în secolul XX).
- VATAMANU Ion // Literatura română: dicționar-antologie de isorie și teorie literară / aut. proiect. și coord. Iurie Colesnic; alcăt. Lora Bucătaru; cop. Andrei Gamarț. – Ed. a III-a, rev. și adăug. – Ch., 2003. – P. 502-504.
- VATAMANU Ion // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ed. a II-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 397-404.
- ROȘCA, Nicolae. Versuri vechi și veșnice de Ion Vatamanu // Accente. – 2005. – 3 mart. – P. 5.
- CIOCANU, Ion. Specificul eseisticii lui Ion Vatamanu // Revistă de lingvistică și știință literară. – 2004. – Nr. 4 – 6. – P. 21-27.
- VATAMANU-Curicheru, Elena. „Poezia nu trebuie redusă la informație” / Elena Vatamanu-Curicheru; consemn. de Alexandru Donos // Lit. și arta. – 2004. – 29 apr. – P. 4.

Poezii

- CIOCANU, Anatol. La Costiceni: lui Ion Vatamanu: [poezie] // Vatamanu, Ion. Să mă chemați să vă cânt. – Timișoara, 2000. – P. 9-11.

LADANIUC, Victor. Plecarea frunzei: lui Ion Vatamanu: [poezie] // Ladaniuc, Victor. De dincolo de timp. – Ch., 1996. – P. 50.
PALLADI, Tudor. Ion Vatamanu – zborul și glasul „ Păsării-eu...” // Vatamanu, Ion. Să mă chemați să vă cânt. – Timișoara, 2000. – P. 5-8.
ROMANCIUC, Vasile. Cântec basarabean: în memoria poetului Ion Vatamanu // Romanciuc, Vasile. Îndoiala de sine. – Ch., 1997. – P. 24.
SUCEVEANU, Arcadie. Ioane frate: lui Ion Vatamanu: [poezie] // Suceveanu, Arcadie. Arhivele Golgotei. – Ch., 1990. – P. 17.
SUCEVEANU, Arcadie. Parabola frunzei și a febrilului eu visător: se dedică lui Ion Vatamanu // Suceveanu, Arcadie. Înfruntarea lui Heraclit. – Ch., 1998. – P. 31.
ȘERBANOVSCI, Felicia. De dulcea Bucovină ne vom aminti: lui Ion Vatamanu: [poezie] // Lit. și arta. – 2004. – 29 apr. – P. 4.
VODĂ, Gheorghe. Rând pe rând: lui Ion Vatamanu, in memoriam: [poezie] // Vodă, Gheorghe. Viața pe nemăncate. – Ch., 1999. – P. 58; Vodă, Gheorghe. Aripă pentru cădere. – București; Ch., 2003. – P. 355.

Materiale audiovizuale

PĂPUȘA mea / I. Vatamanu; muz. C. Rusnac; interpr. O. Ciolacu // Constantin Rusnac. Pesni. – M.: Melodiâ, 1984. – 1 grp. – S60-21601-003.

Titluri pentru expoziții

Mi-am topit sufletu-n flori...
Fără tine, poete, frunza uită să cânte
Poetul călător în stele
Deopotrivă al Basarabiei și al Bucovinei
În liniștea cuvintelor lui Ion Vatamanu

Referințe

Mi-am topit sufletu-n flori,
în cântece,
pe ramuri de pomi, în grădină aleasă,
pe unde cuvintele cântă în loc de păsări...

Ion Vatamanu

Aici, la astă masă de lemn bălai și tare,
Ciopliind în piatra limbii secunda unui vers,
Din suflet am lăsat cuvintele să-mi zboare,

Iar vremea lor s-ajungă și-n ale tale vremi.

Ion Vatamanu

Ion Vatamanu este unul dintre poeții care au înprospătat cu noi și îndrăznețe metafore, cu o nouă gândire artistică poezia noastră. (...) Două motive – frunza și pasărea – par să domine scrisul lui Vatamanu. Una simbolizând statornicia sufletească, spirituală, cealaltă – cântecul, zborul liber al său.

Grigore Vieru

Poezia lui Vatamanu este, esențialmente, o poezie a întâmplărilor, vârstelor și stărilor sufletului, a sărbătorilor (când ora păsării e senină) și învolburărilor dramatice (când apare pasărea bună și pasărea rea într-un singur „cuib”). Ea are desfășurare ciclică, în secvențe și momente dispuse fragmentar, pe un fir al mărturisirii discontinui, care imită cursul monoton al existenței cotidiene.

Mihai Cimpoi

Fire profund poetică, Ion Vatamanu a fost poet și în eseistica sa, și în proza sa (...). Este o poezie fără versuri în accepția consacrată a cuvântului, dar cu un ritm al său, interior, și cu multă metaforă... Ca și în poezii, textul este de o originalitate stilistică scilicet.

Ion Ciocanu

Vatamanu este un poet emotiv. Nu în sensul exaltării, ci în sensul stăpânirii sentimentului, de disciplinare și chiar de conceptualizare a lui... Întreaga creație a lui Ion Vatamanu se prezintă și ca o „filozofie” sentimentală.

Timofei Roșca

**14 iunie – 75 ani
de la nașterea scriitorului
Spiridon Vangheli
1932**

Scriitorul îndrăgit al copiilor, cunoscut nu doar în Moldova ci și departe de hotarele ei, s-a născut la 14 iunie 1932 în satul Grinăuți din părțile Râșcanilor. A avut o copilărie adumbrită de război, foame, de pierderea, la vârsta de 12 ani, a mamei („Atunci a asfințit copilăria și adolescența mea, a doua zi m-am pomenit înhămat la carul cel mare al vieții”, va spune mai târziu scriitorul).

Face școala primară din sat. În 1946 intră la școala nr. 1 din Bălți, transferându-se apoi la școala medie din s. Pelinia, pe care o absolvete în 1950. Se înscrie la Institutul Învățătoresc din Bălți, urmând în continuare Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (promoția 1955). După absolvire lucrează profesor, redactor și redactor superior la editurile „Cartea moldovenească” și „Lumina”. În 1968 devine consultant literar la Uniunea Scriitorilor din Moldova, timp de 25 de ani conduce Secția literară pentru copii a Uniunii Scriitorilor. În 1991 este ales Președinte al Centrului PEN din Moldova. Din 1994 este director al Editurii „Turturica” („Oltița”), ulterior fondează Editura pentru copii „Guguță”.

În anii de studenție înființează Foaia literară și Cenaclul literar al institutului, unde îi are ca colegi pe Grigore Vieru, Victor Teleucă, Valentin Mândăcanu, Gheoghe Vodă, Mihail I. Ciubotaru și alți viitori scriitori consacrați. Debutează editorial în 1962 cu cartea pentru copii *În țara fluturilor*, urmată de o carte cu „miniaturi scilpitoare” – *Băiețelul din coliba albastră* (1964) și cartea de poezii *Balade* (1966). În 1964 devine membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

S-a remarcat mai ales prin cărțile sale despre Guguță, în care creează o adevărată epopee a personajului devenit curând o emblemă sugestivă a Copilului universal: *Isprăvile lui Guguță* (1967), *Ministrul bunelului* (1971), *Guguță – căpitan de corabie* (1979). Scriitorul face cunoștință copiilor cu noii săi eroi din cărțile *Columb în Australia* (1972), *Steaua lui Ciuboțel* (1981) și *Pantalonina – țara piticilor* (1989). Pe parcurs editează volumele de sinteză *Guguță și prietenii săi* (1983), *Măria sa Guguță* (1989), *Guguță și prietenii săi* în două volume (1994). În 1999 lansează cartea *Tatăl lui Guguță când era mic*, inspirată din propria-i copilărie, iar în 2000 editează *Copii în cătușele Siberiei* – cartea-surpriză oferită în dar tuturor copiilor vizitatori ai Salonului Internațional de Carte pentru Copii, ediția a V-a.

Împreună cu Grigore Vieru a editat în 1970 renumitul *Abecedar*, reeditat în nenumărate rânduri și refăcut în grafie latină în 1990.

Este cunoscut și ca alcătuitor de antologii și selecții (*Auraș-păcuraș*, 1964; *Carte pentru toți*, 1971; *Șezătoare în codru*, 1973; *Cele mai frumoase flori*, 1987 ș.a.). Cea mai recentă apariție a scriitorului, *Carte de citire și*

gândire (2006), este rodul muncii sale pe parcursul ultimilor cinci ani. Cele patru volume, adresate copiilor din clasele I-IV, profesorilor și părinților, includ cele mai frumoase texte din literatura națională și universală (peste 150 de autori din 35 de țări), informații despre copilăria și viața oamenilor celebri, istoria unor mari descoperiri și alte texte recomandate pentru lecturi suplimentare la orele de limbă română, istorie, știință, educație moral-spirituală.

Cărțile sale au făcut înconjurul lumii, fiind traduse în circa 30 de limbi și editate într-un tiraj de peste opt milioane de exemplare la edituri prestigioase din S.U.A., Germania, Japonia, Rusia, Ungaria, Finlanda, Țările Baltice, țările din spațiul C.S.I., China, Bulgaria, Italia și alte țări.

Pe parcursul anilor obține diverse premii, mențiuni, distincții: Premiul de Stat al Moldovei (1980, pentru cartea *Guguță – căpitan de corabie*), Premiul de Stat al URSS (1988), Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru cea mai bună carte a anului 1989 (pentru *Pantolonia – țara piticilor*), Premiul „Carte – eveniment” al Salonului Național de Carte de la Chișinău pentru *Guguță și prietenii săi* (1995), Premiul „Carte frumoasă – cinstea cui te-a scris” acordat de Centrul Cultural Francez din Iași (1995), Premiul „Ion Creangă” al Academiei Române (1996), Premiul „Simpatia copiilor” la Salonul Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău (1997, pentru *Guguță și prietenii săi*), Premiile „Cartea anului” și „Simpatia copiilor” pentru volumul *Tatăl lui Guguță când era mic* acordate în cadrul aceluiași Salon, ediția a IV-a (2000), Premiul special al Uniunii Scriitorilor din România pentru întreaga activitate (2002) ș.a. Diploma de Onoare „Hans Christian Andersen” a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret, oferită în 1974 pentru cartea *Ministrul bunelului*, certifică recunoașterea sa în plan internațional.

Deține titlurile onorifice de Maestru Emerit al Artei (1982) și Scriitor al Poporului din Republica Moldova (1992). În 1996 a fost decorat cu Ordinul Republicii.

Bibliografie

Opera

BALADE / Spiridon Vangheli; il. de Igor Vieru. – Ch.: Cartea moldovenească, 1966. – 103 p.: il.

BĂIEȚELUL din coliba albastră: miniaturi / Spiridon Vangheli; il. de Igor Vieru. – Ch.: Lit. artistică, 1990. – 32 p.: il.

CALUL cu ochi albaștri: [povestiri] / Spiridon Vangheli; prez. graf. de Igor Vieru. – Ch.: Lit. artistică, 1981. – 100 p.: il.

COLUMB în Australia: povestiri / Spiridon Vangheli; il. de Isai Cârmu. – Ch.: Lumina, 1972. – 88 p.: il.

COPII în cătușele Siberiei / Spiridon Vangheli. – Ch.: Oltița, 2001. – 38 p.: il.

GHIOCICA: (povestiri, snoave, balade) / Spiridon Vangheli. – Ch.: Lumina, 1991. – 334 p. – (Biblioteca școlarăului).

GUGUȚĂ – căpitan de corabie / Spiridon Vangheli; il. de Igor Vieru. – Ch.: Lit. artistică, 1979. – 150 p.

GUGUȚĂ și prietenii săi / Spiridon Vangheli; il. de I. Vieru, O. Țărâlungă, B. Diodorov ș.a. – Ch.: Turturica, 1994. – 224 p.: il. color.

GUGUȚĂ și prietenii săi. În II vol.: [povestiri pentru copii] / Spiridon Vangheli; prez. graf: Igor Vieru. – Ch.: Turturică, 1996.

Vol. I: Proză, versuri, scrisori de la copii. – 173 p.: il. color.

Vol II: Proză. – 173 p.: il. color.

MĂRIA sa Guguță: proză, poezie / Spiridon Vangheli; prez, graf. de A. Colâbneac, I. Vieru, B. Diodorov. – Ch.: Lit. artistică, 1989. – 407 p.: il.

MINISTRUL bunelului: alte isprăvi ale lui Guguță / Spiridon Vangheli; prez. graf. de Isai Cârmu. – Ch.: Lumina, 1971. – 63 p.: il.

MOARA veselă (Steaua lui Ciuboțel) / Spiridon Vangheli; il. de F. Kalab. – București: Ion Creangă, 1990. – 72 p.: il.

PANTALONIA – țara piticilor: povestire-basm / Spiridon Vangheli; il. de Iu. Leu. – Ch.: Lit. artistică, 1989. – 167 p.: il.

PRIVIGHETOAREA: miniaturi / Spiridon Vangheli; pict. D. Iazan. – Ch.: Lit. artistică, 1985. – 52 p.: il.

SCRIERI alese / Spiridon Vangheli; prez. graf. de A. Colâbneac ș.a. – Ch.: Lit. artistică, 1985. – 422 p.: il.

STEAUA lui Ciuboțel: povestire-basm / Spiridon Vangheli; il. de Lică Sainciuc. – Ch.: Lit. artistică, 1981. – 159 p.: il.

TĂTĂL lui Guguță când era mic: aventuri / Spiridon Vangheli; il. de Ion Moraru. – Ch.: Turturica, 1999. – 127 p.: il.

Referințe critice

KORKIN, Vladimir. Otkuda prišel Guguță?: monografiâ / Vladimir Korkin; hudož. V. Movileanu. – Ch.: Hyperion, 1990. – 117 p.

SUVEICĂ, Raisa. Miracolul cotidianului: monografie / Raisa Suveică; pict. Isai Cârmu. – Ch.: Lumina, 1968. – 120 p. – (În lumea copiilor).

SPIRIDON Vangheli: biobibliografie / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ch.: Litera, 1999. – 174 p.

ARMAȘU-Cantâr, Ludmila. Tehnici și structuri narrative în scrierile lui Spiridon Vangheli // Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană. Vol II. – Ch., 2003. – P. 156-177.

BOTEZATU, Eliza. Spiridon Vangheli sau mitul copilăriei // Literatura română postbelică: integrări, valorificări, reconsiderări. – Ch., 1998. – P. 480-490.

CIMPOI, Mihai. Perioada postbelică: rătăcirii dogmatice și întoarceri la Ithaka. Schimbarea la față: [Spiridon Vangheli] // Cimpoi, Mihai. Istoria

literaturii române din Basarabia: compendiu. – București; Ch., 2003. – P. 314-315. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 450).

CIMPOI, Mihai. Spiridon Vangheli: Homo Ludens // Cimpoi, Mihai. Critice. Vol. III. – Craiova, 2003. – P. 188-191.

CIOCANU, Ion. Accente de ultimă oră. Două cărți noi ale lui Spiridon Vangheli // Ciocanu, Ion. Scriitorii de ieri și de azi. – București; Ch., 2004. – P. 51-59. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 478).

CIOCANU, Ion. Spiridon Vangheli // Ciocanu, Ion. Literatura română din Republica Moldova. – Ch., 1998. – P. 341-346. – (Biblioteca școlarului; nr. 213).

POTÂNGĂ, Georgeta. Spiridon Vangheli // Potângă, Georgeta. Proza românească pentru copii: antologie. – Timișoara, 2000. – P. 250.

SPIRIDON VANGHELI // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova / select.: Mihai Cimpoi, Anatol Vidrașcu, Vlad Zbârnciog. – București; Ch., 2005. – P. 607-620. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 480).

SPIRIDON VANGHELI: „Pasărea albastră e aici, sub ochii noștri...” // Busuioc, Nicolae. Oglinzile cetății: dialoguri la Chișinpu. – Ch., 1996. – P. 113-121.

SPIRIDON VANGHELI și călătoriile lui Guguță // Focul din verb / alcăt. Nicolae Roibu. – Ch., 1991. – P. 21-35.

ȘLEAHTIȚCHI, Maria. Literatura pentru copii: între inocența și nostalgia jocului: [Spiridon Vangheli] // Literatura pentru copii. – Ch., 2004. – P.5 – 36. – (Literatura din Basarabia în secolul XX).

VANGHELI Spiridon // Literatura română: dicționar antologie de istorie și teorie literară / alcăt.. Lora Bucătaru; coord.: Iurie Colesnic. – Ch., 2000. – P. 495-496.

VANGHELI Spiridon // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” – Ed. a II-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 381-392.

SPIRIDON VANGHELI: Niciodată nu m-am uitat la copii de la înălțimea anilor / Spiridon Vangheli; consemn.: Rodica Trofimov // Vip magazin. – 2006. – Nr. 6. – P. 46-52.

CUZUIOC, Ion. O întâlnire de neuitat la Onișcani cu S. Vangheli și E. Tarlapan // Lit. și arta. – 2005. – 8 sept. – P.8.

LAUREAȚII săptămânalului „Literatura și arta” pentru anul 2004: [Spiridon Vangheli] // Lit. și arta. – 2005. – 6 ian. – P. 1.

„AVEM și noi un băiat celebru” // Timpul. – 2004. – 11 iun. – P. 16-17.

CĂRȚI editate la Chișinău premiate la Cape Town // Timpul. – 2004. – 3 dec. – P. 20.

IORDĂCHESCU, Mihaela. „Copii în cătușele Siberiei” de Spiridon Vangheli. – Clipa siderală. – 2004. – Nr. 5 – P. 28-29.

ROȘCA, Timofei. Spiridon Vangheli: pe unda inocenței înnobilitoare // Lit. și arta. – 2004. – 4 mart. – P. 4.

Titluri pentru expoziții

Scriitorul din Coliba albastră a Copilăriei
Spiridon Vangheli, veșnicul copil al neamului
Născut sub steaua norocoasă a copilăriei
Măria sa Scriitorul
Universul cărților lui Spiridon Vangheli

Referințe

Cărțile mele nu sunt altceva decât modalități în care aș vrea să-mi trăiesc copilăria, dacă s-ar întâmpla să fiu a doua oară copil.

Spiridon Vangheli

Copilul nu e singur când ia cartea în mână. Copilul îi are alături pe eroii lui Ion Creangă și Andersen, pe Peter Pan, Micul Prinț, Pinochio, Pepi Cioraplung și alți eroi. Iată ce juriu mare și prestigios te așteaptă...

A scrie ceva nou pentru copii e ca și cum ai descoperi o formulă nouă în matematica universală. Acesta e unicul criteriu mare...

Spiridon Vangheli

Cartea lui Spiridon Vangheli este o oglindă fermecată în care, privindu-se, omul matur își vede copilăria, iar cei mici își visează maturitatea. (...) Copilăria, dintr-o noțiune temporală, se transformă într-o stare aleasă de permanentă îndumnezeire a sufletului.

Vasile Romanciuc

Obținem prin Guguță cea mai strălucită izbândă a scrisului nostru modern pentru copii. Guguță e un Făt-Frumos al nostru. Ciuboțel, Grăia-Singur, Titirică ... sunt, ca și Guguță, expresia copilăriei adevărate, nefalsificate literar, purtătoare a frumosului și a libertății interioare. Iată de ce opera acestui mare scriitor pentru copii va fi mereu și cu același nestins interes citită și de copii, și de omul matur.

Grigore Vieru

Cartea *Tatăl lui Guguță când era mic* este cea mai reușită poveste a părinților pentru copiii lor (dar și pentru sine). Este întâmplarea, la trecut, a unui neam încercat de toate greutățile vieții.

Mihai Cimpoi

(...) Spiridon Vangheli realizează prin cartea sa, lucru fără precedent în literatura noastră, un roman pentru copii. (...) impresia de diversitate,

profunzime realistă și cunoaștere psihologică după lectura acestei cărți este mai puternică decât după lectura multor romane „serioase”, care-și afișează malițios titlul...

Ion Hadârcă

Vangheli e de neîntrecut în fantezie, el reface lumea care îl înconjoară, o reface nostim, cu umor, ciudat, într-atât de ciudat, că nu pentru prima oară eu îl numesc Lewis Carrol al Moldovei.

Stanislav Rassadin

Am citit cu mult interes povestirile despre Guguță, acest român mic cu suflet mare. Îmi plac subiectele nuvelor cu iz romanesc și felul de a povesti al autorului – o limbă simplă, dar plastică și bogată în culori.

Otfrid Proisler

**3 iulie – 65 ani
de la nașterea scriitorului
Titus Știrbu
1942**

Viitorul poet s-a născut în satul Cenușa, Florești, în familia lui Grigore Știrbu și a Elizavetei Cenușă. După absolvirea școlii medii, își face studiile la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filologie (1959-1964). Student fiind, se angajează la redacția pentru copii (unită pe atunci) a ziarului *Tânărului leninist* și a revistei *Scânteia leninistă* (1961-1964). După absolvirea Universității lucrează redactor al emisiunilor pentru copii și tineret la Televiziunea Națională (1966-1976). Ulterior deține funcțiile de șef de secție la Societatea Republicană „Prietenii cărții” (1978-1984), referent, consultant pentru relațiile externe, apoi secretar al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1984-1991), consilier al Directorului general al Comitetului de Stat pentru Edituri, Poligrafie și Comerțul cu Cărți (1992-1994), secretar al Consiliului Centrului Național de Cinematografie (1994-1999), specialist principal la Departamentul Relații Interetnice și Funcționare a Limbilor (1999-2001). Actualmente este redactor Serviciu editorial la Editura „Universul”. Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova din 1972.

A debutat în presă cu poezia *Prin nămeți* (1956). Debutul editorial se produce în 1973 cu o carte pentru cei mici intitulată *Satelitul*. După ea urmează *Lădița cu cireșe* (1975), *Poveste despre pâine* (1978), *Lenea Cucoană – prinsă-n capcană* (1983), *Casă din cuvinte* (1984), *Omul casă-și construiește* (1986), *Abecedarul micului pieton* (1989), *Ați văzut așa portar?* (1993), *Vai, ce litere ghidușe* (1999), și alte cărți, motivul cărora îl constituie dragostea de pământul natal, de îndeletnicirile oamenilor de la țară, trăirile micilor săi eroi, dar și metehnele omenești reliefate printr-un umor sănătos. Dintre ultimele apariții editoriale vom menționa cartea de versuri *Zece povești și doar una cu minciuni* (2004) și - după mai multe cărți de poezie cu priză la micul cititor, - volumul de proză scurtă pentru copii, *Vreau să fiu pasăre*, care include și un ciclu de nuvelete inspirate din copilăria lui Mihai Eminescu.

Pentru maturi a publicat numeroase epigrame și parodii adunate în volumul *Motanul poliglot* (2002). A tradus din literatura pentru copii, precum și din folclorul popoarelor lumii.

Mulți ani la rând a organizat Sărbătoarea republicană a cărții pentru copii. A înființat pe paginile ziarului *Țarina* revista pentru copii „Spiriduș”, găzduită mai apoi de săptămânalul *Dimineața*.

Este deținătorul Diplomei de gradul I la Concursul republican de literatură pentru copii „Bucuria din ochii copilului” (1996, pentru *Târgul din poiană*) și al Diplomei de mențiune a Salonului Internațional de Carte pentru Copii, ediția a IV-a (2000, pentru cartea *Vai, ce litere ghidușe*). Obține Premiul mare pentru parodie în cadrul Festivalului de satiră și umor

„Dănilă Prepeleac” (1997), Premiul I pentru parodie la Festivalul republican de satiră și umor „La hanul lui Păcală” (Nisporeni, 2003).

Bibliografie

Opera

ABECEDARUL micului pieton = Azbuka malen'kogo pešehoda / Titus Știrbu; trad. de R. Olșevschi; pict. A. Hmelnițchi. – Ch.: Firma „Delta”, 1989. – 60 p.

AȚI văzut așa portar?: [versuri] / Titus Știrbu; prez. graf. de Al. Popovici. – Ch.: Hyperion, 1993. – 48 p.: il.

CASĂ din cuvinte: poezii / Titus Știrbu; pict. D. Cojocar. – Ch.: Lit. artistică, 1984. – 44 p.: il.

KUSOČEK mela / Titus Știrbu; per. s mold. Nikolai Savostin; hudož. A. Smâșleaev. – Ch.: Lit. artistică, 1983. – 40 p.: il.

LĂDIȚA cu cireșe: [versuri] / Titus Știrbu; il.: E. Camin. – Ch.: Lumina, 1975. – 31 p.: il.

LENEA-cucoană prinsă-n capcană: [versuri] / Titus Știrbu; il.: T. Alexeeva. – Ch.: Lit. artistică, 1983. – 48 p.: il.

MOTANUL poliglot : parodii / Titus Știrbu; cop.: Petru Ghețoi; șarjă : Glebus Sainciuc. – Ch.: Serebia SRL, 2002. – 106 p.

OMUL casă-și construiește : [versuri] / Titus Știrbu; il.: L. Domin. – Ch.: Lit. artistică, 1986. – 15 p.: il.

POVESTE despre pâine / Titus Știrbu; il.: Lică Sainciuc. – Ch.: Lit. artistică, 1978. – 39 p.: il.

SATELITUL : [versuri] / Titus Știrbu; il.: A. Gherber. – Ch.: Lumina, 1973. – 24 p.: il.

TÂRGUL din poiană: [poem pentru copii] / Titus Știrbu; pict.: Pentru Ghețoi. – Ch.: Terebint, 1998. – 25 p.: il. – (Prima mea carte).

VAI, ce litere ghidușe / Titus Știrbu; des.: Petru Ghețoi. – Ed. a II-a. – Ch.: Universul, 2005. – 28 p.: il.

VREAU să fiu pasăre: povestiri / Titus Știrbu; il.: Sergiu Puică. – Ch.: Universul, 2005. – 32 p.: il.

ZECE povești și doar una cu minciuni / Titus Știrbu; prez.graf.: Victor Treachin. – Ch.: Universul, 2004. – 64 p.: il.

Referințe critice

TITUS ȘTIRBU: biobibliografie / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ch., 1997. – 83 p.

TITUS ȘTIRBU: ghid biobibliografic / Biblioteca Mun. „B. P. Hasdeu”. – Ch.: Colograf – Com, 2002. – 80 p.

CIMPOI, Mihai. [Titus Știrbu] // Cimpoi, Mihai. O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia. – Ed. a II-a, rev. și adăug. – Ch., 1997. – P. 212.

ȘTIRBU Titus // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic. – Ed. a II-a, rev. și compl. – 2004. – P. 357-359.
TITUS ȘTIRBU // Calendarul Național 2002 / Ministerul Culturii al Republicii Moldova; Biblioteca Națională. – Ch., 2002. – P. 186-187.
TITUS ȘTIRBU // „a” MIC”. – 2006. – Nr. 1. – Supliment.
MANOLE, Laura. Titus Știrbu, un scriitor devotat copiilor // Florile dalbe. – 2005. – 1 dec. – P. 3.
PALLADI, Tudor. Curajul de a fi al poveștii și al poeziei:[Titus Știrbu] // Florile dalbe. – 2005. – 28 apr. – P. 8.
PALLADI, Tudor. Parodia poeziei și poezia parodiei sau Ironia între persiflare și diversificare // Lit. și arta. – 2005. – 23 iun. – P. 4.
ROȘCA, Nicolae. Omul care aduce primăvara: [Titus Știrbu] // Accente. – 2005. – 28 apr. – P. 5.

Titluri pentru expoziții

Poetul cu suflet de copil

Ziditor la casa din cuvinte

Titus Știrbu: despre copii pentru copii

Titus Știrbu între parodia poeziei și poezia parodiei

Referințe

Mai de tânăr zis-a „Sper

Să devin romancier”.

Mai apoi: „Ba cât exist,

Am să fiu un umorist!”

Și s-a pus pe scris cinstit

Și-a ajuns... ce și-a dorit.

Petru Cărare

(...) A valorificat cu măiestrie întregul complex de procedee, forme și formule puse la îndemână de basm, baladă, fabulă, ghicitori, frământări de limbă, snoavă etc.

Mihai Cimpoi

În acord cu structura sa intimă, el s-a simțit mai descătușat printre copii (...): a scris și a tradus pentru cei mici, a muncit în redacțiile publicațiilor pentru elevi.

(...) Titus Știrbu a dăruit elevilor și celor de la grădiniță ceea ce n-au putut ori nu s-au priceput s-o facă alții – o sărbătoare.

Victor Prohin

Titus Știrbu cultivă parodia cu haz și cu simțul stilului. Sub masca acesteia, comite o insolită critică literară, poate mai la obiect decât aceea a unor critici de meserie.

Teodor Codreanu

Limbajul poetic al creației lui Titus Știrbu este acel etalon care îl îndeamnă pe cititor să revină asupra versurilor scrise cu suflet, captivant, cu dragoste de tot ce ne înconjoară: om, floare, pasăre, animal, arbore, activitate de muncă sau joacă; cuceresc versurile atunci când mesajul este selectat cu discernământ, fără reluări nemotivate și turnate într-o frumoasă limbă artistică, cu imagini proaspete, originale, inspirate.

Ion Bejenaru

**26 august – 75 ani
de la nașterea scriitoarei
Lygia Bojunga (Nunes)
1932**

O reprezentantă de seamă a literaturii pentru copii din America Latină este Lygia Bojunga (Nunes), născută la 26 august 1932 în Pelotas, Brazilia. Anii de copilărie și-i petrece la ferma părinților, mai apoi familia se stabilește la Rio de Janeiro.

La 19 ani se angajează într-o companie teatrală. Joacă în spectacole, scrie scenarii pentru teatru, radio și televiziune. Cunoaște viața grea a țăranilor, analfabetismul ce predomină în localitățile rurale, ceea ce o determină să fondeze și să conducă timp de mai mulți ani o școală într-un mic sătuc brazilian.

Din 1971 se dedică scrisului, în special literaturii pentru copii. Prima sa carte *Os colegas* (Prietenii, 1972) este remarcată de critici și obține Premiul întâi în cadrul unui concurs literar național. Cărțile care au urmat – *Angelica* (Angelica, 1975) și *A bolsa amarela* (Geanta galbenă, 1976) i-au adus Medalia de Aur a Fondului Național al Cărții pentru Copii și Tineret din Brazilia (1975, 1976). Un loc aparte în creația scriitoarei revine cărților *A casa de madrinha* (Casa nașei, 1978), *Corda bamba* (Funia întinsă, 1979), *O sofá estampado* (Canapeaua colorată, 1980), *Tchau* (La revedere, 1985), *Seis vezes Lucas* (Șase povestiri despre Lucas, 1996), *O Rio e eu* (Eu și Rio, 1999) ș.a.

Tema copilăriei, prezentă în majoritatea cărților sale, este reflectată sub două aspecte: descrierea evenimentelor exterioare, a interacțiunii între personaje, pe de o parte, și examinarea vieții interioare a personajelor, a problemelor lor emoționale, pe de altă parte. Un “realism magic” special caracterizează majoritatea cărților sale despre America Latină. Autoarea asociază în mod reușit realitatea cu fantasticul, creând metafore, simboluri și imagini poetice deosebite. În concepția ei, imaginația îl ajută pe copil să depășească multiplele probleme cu care se confruntă într-o societate unde domnește sărăcia și nedreptatea.

Un loc aparte în creația autoarei îl ocupă tema creativității, reflecțiile sale asupra procesului de creație fiind reflectate în cărțile *7 cartas e 2 sonhos* (7 scrisori și 2 visuri, 1983), *Fazendo Ana Paz* (Crearea Anei Paz, 1992), *Feito à mão* (Lucrat manual, 1996), *O abraço* (Îmbrățișarea, 1996).

Toate cărțile scrise de Lygia Bojunga (Nunes) s-au învrednicit de diverse premii și mențiuni, fiind traduse în mai multe limbi. În 1982 i se acordă Premiul *Hans Christian Andersen* al Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY).

Bibliografie

Opera

A BOLSA amarela / Lygia Bojunga Nunes. – 6-a ed. – Rio de Janeiro: Agir, 1981. – 115 p. – („4 ventos”).

A CASA da Madrinha / Lygia Bojunga Nunes. – Rio de Janeiro: Agir, 1978. – 94 p.: il. – („4 ventos”).

ANGELIKA / Lygia Bojunga Nunes. – 6-a ed. – Rio de Janeiro: Agir, 1982. – 92 p.: il. – („4 ventos”).

CORDA bamba / Lygia Bojunga Nunes. – Rio de Janeiro: Civilização Brasileira, 1979. – 125 p.

LA SACOCHE jaune / Lygia Bojunga Nunes; trad.: Alice Raillard; ill.: Marie Gard. – Paris: Castor Poche Flammarion, 1983. – 180p. – (Castor Poche; nr.67).

O SOFÀ estampado / Lygia Bojunga Nunes. – 2-a ed. – Rio de Janeiro: Civilização Brasileira, 1980. – 15 p.

OS COLEGAS / Lygia Bojunga Nunes. – 10-a ed. – Rio de Janeiro: Olympio, 1983. – 91 p.: il., portr.

Referințe critice

LYGIA BOJUNGA Nunes // St. James Guide to Children's Writers. – Fifth edition. – Detroit; London, 1999. – P. 1207.

LYGIA BOJUNGA Nunes // The Hans Christian Andersen Awards 1956 – 2002. – Copenhagen, 2002. – P. 66 – 67; fotogr.

LYGIA BOJUNGA Nunes // Scriitori - laureați ai Premiului Hans Christian Andersen / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ch., 2004. – P.57-58.

PEREZ DIAZ, Enrique. From the Particular to the Universal: Sense of Place in Books for Children: [Lygia Bojunga Nunes] // Bookbird. – 2001. – Vol. 39. – Nr. 3. – P. 44.

Titluri pentru expoziții

An author of literary finesse

Lygia Bojunga (Nunes), reprezentant al „realismului magic”

Referințe

She is one of the most original authors that we have had the opportunity to read. She has her own language, which keeps the reader's attention.

The richness of her metaphors are extraordinary, as well as her technical control in the elaboration of the narrative and in the perfect fusion of individual and the social. (...) Even being so deeply faithful to Brazilian sources, she has a universal resonance. She will be a worldwide classic.

[Este unul dintre cei mai originali autori pe care i-am citit. Ea are limbajul său care captează atenția cititorului.

Bogăția metaforelor este extraordinară, la fel ca și tehnica elaborării narațiunii și fuziunea între individual și social. Deși este fidelă surselor braziliene, scrierile sale au o rezonanță universală. Cu siguranță va deveni un clasic universal.]

*(Din Raportul Juriului Premiului
Hans Christian Andersen – 1982)*

Bojunga figures prominently among a generation of authors who continue to demonstrate that literature for children and young people can stand shoulder to shoulder with mainstream literature in terms of artistry and intelligence.

[Bojunga se distinge proeminent în generația scriitorilor care continuă să demonstreze că literatura pentru copii și tineri poate sta umăr la umăr cu literatura fundamentală în ceea ce privește artistizmul și inteligența.]

Laura Sandroni

Неординарность яркого таланта Нуньес выражается в необыкновенном богатстве метафор, мастерстве рассказчика, умении создать оригинальный образ...

Марина Анатольева

**3 septembrie – 65 ani
de la nașterea criticului literar
Mihai Cimpoi
1942**

Mihai Cimpoi, „reputat critic literar și „stâlp” al vieții culturale din Basarabia” (Eugen Simion), este originar din s. Larga, r-nul Briceni (fostul județ Hotin). S-a născut la 3 septembrie 1942 în familia țăranilor Ilie Cimpoi (originar din Horodiștea – Botoșani) și Ana (n. Habureac, nepoată de preot). Urmează școala primară, apoi Școala medie din satul de baștină pe care o absolvă în 1959. Între 1960-1965 studiază la Facultatea de Litere a Universității de Stat din Moldova unde îi are ca profesori pe Ion Osadenco, Nicolae Corlăteanu, Anatol Ciobanu, Gheorghe Dodiță ș.a. După cum avea să spună mai târziu, adevărata sa Universitate a fost Biblioteca Națională, secția de literatură străină a căreia conținea un bogat fond de cărți ale autorilor români. Înființează pe lângă Bibliotecă clubul literar „Miorița” cu larg răsunset în mediul intelectualității de creație. Din 1963 este președinte al cenaclului universitar „Mihai Eminescu”, împreună cu alți colegi ia parte la cenaclul „Luceafărul” pe lângă *Tinerimea Moldovei* condus de Liviu Deleanu.

După absolvire este angajat în calitate de șef al Secției poezie și critică literară a revistei *Nistru*, ulterior redactor la aceeași revistă, consultant la Uniunea Scriitorilor, redactor la Enciclopedia Moldovenească. După ce în 1973 i se interzice activitatea publică, fiind acuzat de naționalism, este nevoit să stea mai mult timp fără serviciu sau să presteze munci grele de redactor la diferite reviste, edituri, teatre: în 1974 este angajat redactor superior la Editura „Cartea Moldovenească”, între 1977-1982 este redactor la redacția de literatură originală și la redacția de traduceri pentru copii în cadrul Editurii „Literatura Artistică”, din 1982 până în 1984 deține funcția de secretar literar la Teatrul Național din Chișinău (pe atunci Teatrul Moldovenesc Academic de Stat „A.S. Pușkin”), în 1984 se angajează redactor la Enciclopedia *Literatura și Arta Moldovei*, iar în 1986 – secretar literar la Teatrul poetic „Alexie Mateevici”. Fiind un neîmpăcat apărător și promotor al valorilor democratice și spirituale, se află în miezul procesului de renaștere națională din Basarabia. În cadrul ședinței „furtunoase” din noaptea de 17 spre 18 mai 1987 este ales secretar al Comitetului de Conducere al Uniunii Scriitorilor din Moldova, iar în 1991 - președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Din 1994 este coordonator al Direcției Literatură Română Modernă din cadrul Institutului de Literatură și Folclor al Academiei de Științe din Moldova. În calitate de deputat în Parlamentul Republicii Moldova (1999-2001) a activat în cadrul Comisiei pentru cultură, știință, învățământ și mass-media. Este director al revistei *Viața Basarabiei* (din 2002), membru al colegiilor de redacție la revistele *Viața Românească*, *Sud-Est* ș.a.

Este o personalitate distinctă în literatura și cultura românească, proeminent critic și istoric literar, eseist, filozof al culturii. Multitudinea de monografii, articole, eseuri, consemnări, recenzii etc. relevă un autor prolific, de o erudiție vastă și temeinică, creația căruia a însemnat, chiar de la primele scrieri, o cotitură radicală în gândirea critică din Moldova prin respingerea categorică a dogmatismului ideologic, a simplismului, prin orientarea spre autenticele valori literare naționale și universale. În 1953 debutează cu articole publicate în ziarul raional *Leninistul* din Lipcani, în 1956 scrie primele cronică literare. Începând cu 1959 publică articole de critică literară în presa periodică de la Chișinău. Student fiind, continuă să scrie și să publice în *Cultura* și alte ediții periodice, iar în 1965 pentru seria de articole de critică literară publicate pe parcursul anului este primit în Uniunea Scriitorilor din Moldova.

Debutează editorial în 1968 cu studiul monografic *Mirajul copilăriei* despre viața și opera lui Grigore Vieru, urmat de volumele de eseuri și cronică literare *Disocieri* (1969), *Alte disocieri* (1971) și *Focul sacru* (1975) apărute în contextul unor intense căutări de autentice valori în scrisul autohton. Volumul *Narcis și Hyperion* (1979) - debutul său în eminescologie, remarcat de Constantin Noica și Edgar Papu, pune începutul „marelui urcuș eminescian” al lui Mihai Cimpoi marcat de volumele *Căderea în sus a Luceafărului* (1993), *Spre un nou Eminescu* (dialoguri cu eminescologi și traducători din întreaga lume, 1993), *Plânsul Demiurgului. Noi eseuri despre Eminescu* (1999), *Eminescu – mă topesc în flăcări* (dialoguri cu eminescologi, 2000), *Esența Ființei, (mi)teme și simboluri existențiale eminesciene* (2003). În 1998 obține titlul de doctor în filologie și doctor habilitat în filologie în temeiul unui referat-sinteză *Eminescu, poet al ființei*.

Este autorul mai multor volume, la fel de reprezentative, despre literatura română și universală, integrarea valorilor culturale naționale în contextul european: *Cicatricea lui Ulysse* (1982), *Întoarcerea la izvoare* (1985), *Duminica valorilor* (1989), *Basarabia sub steaua exilului* (1994), *Sfinte firi vizionare* (1995), *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia* (1996, 1997, 2002, 2004 (compendiu)), *Lucian Blaga: paradisiacul, lucifericul, mioriticul* (1997), *Mărul de aur* (1998), *Cumpăna cu două ciuturi, carte despre ființa românească* (2000), *Brâncuși, poet al ne-sfârșirii* (2001), *Critice* (cinci volume, 2002-2005), *Duiliu Zamfirescu între Natură și Idee* (2002), *Lumea ca o carte* (2004), *Grigore Vieru: Poetul arhetipurilor* (2005) ș.a.

Desfășoară o amplă activitate în calitate de membru de onoare al Academiei Române (din 1991) și membru titular al Academiei de Științe a Moldovei (din 1992), de vice-președinte al Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, de membru al PEN-clubului (Organizația Mondială a Scriitorilor) și membru al Comitetului și Consiliului Director al Uniunii Scriitorilor din România (din 1994). Împreună cu Societatea

„Lucian Blaga” din Cluj-Napoca a organizat mai multe ediții ale „Zilelor Lucian Blaga” la Chișinău.

Deține mai multe premii dintre care: Premiul „G. Bacovia” al revistei *Ateneu* (1991), Premiul Național al Republicii Moldova în domeniul literaturii, artei și arhitecturii (1994, pentru vol. *Narcis și Hyperion* și eseurile despre Eminescu publicate în 1987-1991), Premiul pentru exegeză „Nichita Stănescu” (1995), Premiul „Lucian Blaga” pentru exegeză (1995), Premiul pentru critică al Uniunii Scriitorilor din România (1997, pentru vol. *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*), Premiul „Opera omnia” al revistei *Convorbiri literare* (2002), Premiul pentru excelență redacțională al Târgului Internațional de Carte Bookarest – 2002, Premiul pentru excelență al Asociației Române pentru Patrimoniu (2005) ș.a. În 2000 este decorat cu Medalia jubiliară „Mihai Eminescu” a României și Medalia jubiliară „Mihai Eminescu” a Republicii Moldova, iar în 2002 i se decernează, la propunerea Academiei Române, Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de cavaler. Deține titlul onorific de „Maestru al literaturii” (1992). Este cetățean de onoare al orașelor Cluj-Napoca (2001) și Craiova (2005) din România.

Bibliografie

Opera

BASARABIA sub steaua exilului / Mihai Cimpoi. – București: Viitorul Românesc, 1994. – 224 p.

BRÂNCUȘI, poet al ne-sfârșirii: eseu / Mihai Cimpoi. – Ch.: Tipografia Centrală, 2001. – 120 p.

CĂDEREA în sus a Luceafărului: eseuri / Mihai Cimpoi. – Galați: Porto-Franco, 1993. – 235 p. – (Studii eminesciene).

CRITICE. Vol.1: Fierăria lui Iocan / Mihai Cimpoi. – Craiova : Fundația „Scrisul Românesc”, 2001. – 205p.

CRITICE. Vol.2: Centrul și Marginea / Mihai Cimpoi. – Craiova: Fundația „Scrisul Românesc”, 2002. -192p.

CRITICE. Vol.3: Orizont mioritic, orizont european / Mihai Cimpoi. – Craiova: Fundația „Scrisul românesc”, 2003. – 266p.

CRITICE. Vol.3: Demonul recitării / Mihai Cimpoi. – Craiova: Fundația „Scrisul Românesc, 2004. – 254 p.

CRITICE. Vol.5: Po(i)etica arhetipală / Mihai Cimpoi. – Craiova: Fundația „Scrisul Românesc”, 2005. -202p.

CUMPĂNA cu două ciuturi: carte despre ființa românească / Mihai Cimpoi. – Timișoara: Augusta, 2000. – 202 p.

ESENȚA ființei: (Mi)teme și simboluri existențiale eminesciene / Mihai Cimpoi. – Ch.: Gunivas, 2003. – 280 p.

GRIGORE VIERU: poetul arhetipurilor / Mihai Cimpoi. – Ch.: Prut Internațional, 2005. – 187 p. – (Recitiri).

ISTORIA literaturii române din Basarabia: (compendiu) / Mihai Cimpoi. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – 520 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 450).

NARCIS și Hyperion: Eminescu, Poet al ființei: poem critic / Mihai Cimpoi. – Iași: Junimea, 1994. – 268 p. – (Eminesciana).

O ISTORIE deschisă a literaturii române din Basarabia / Mihai Cimpoi. – Ed. a III-a, rev. și adăug. – București: Ed. Fundației Culturale Române, 2002. – 431 p. – (Istoriile secolului XX).

PLÂNSUL Demiurgului: noi eseuri despre Eminescu / Mihai Cimpoi. – Iași: Junimea, 1999. – 204 p. – (Eminesciana - 60).

SFINTE firi vizionare: clasici români, medalioane literare / Mihai Cimpoi. – Ch.: Anons S. Ungurean, 1995. – 200 p.

ZEUL ascuns: microeseuri despre Labirint / Mihai Cimpoi. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 82 p.

Referințe critice

MIHAI Cimpoi: biobibliografie / Biblioteca Mun. „B. P. Hasdeu”; alcăt.: L. Kulikovski, T. Verebcean. – Ch.: Litera, 2002. – 192 p.

ZBÂRCIOG, Vlad. Mihai Cimpoi, sau Dreapta cumpănă românească...: (caiete de lectură) / Vlad Zbârciog. – Ch.: Gunivas, 2003. – 346 p.

CIMPOI Mihai //Literatura română: dicționar-antologie de istorie și teorie literară / alcăt.: Lora Bucătaru. – Ed. a III-a, rev. și adăug. – Ch., 2003. – P. 124-126.

CIOCANU, Ion. Critica și istoria literară: Mihai Cimpoi // Ciocanu, Ion. Literatura română contemporană din Republica Moldova. – Ch., 1998. – P. 409-420. – (Biblioteca școlarului; nr. 213).

CORBU, Haralambie. Între istorie literară și reverberații eseistice: [Mihai Cimpoi] // Corbu, Haralambie. Dincolo de mituri și legende: studii, eseuri, atitudini. – Ch., 2004. – P. 376-397.

MIHAI Cimpoi // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova. – București; Ch., 2005. – P. 103-120. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 480).

PÂRNĂU, Ion. Doi mari prieteni ai școlii: Mihai Cimpoi și Ion Ciocanu // Lit. și arta. – 2006. – 11 mai. – P. 4.

ALBULESCU, Cristian. Mihai Cimpoi și Nicolae Dabija – Cetățeni de Onoare ai municipiului Craiova // Lit. și arta. – 2005. – 7 apr. – P. 1.

LUMEA ca o carte: [Mihai Cimpoi] // Dacia literară. – 2005. – Nr. 63. – P. 63.

CUZUIOC, Ion. Mihai Cimpoi – un titan și nu numai în literatură // Lit. și arta. – 2004. – 4 noiem. – P. 8.

VICOL, Dragoș. Mihai Cimpoi și Mihail Dolgan – un tandem critic de excepție // Lit. și arta. – 2004. – 16 sept. – P.5.

Poezii

BURLAC-Vâlcănov, Petru. Brâncuși – spre infinit: pentru Mihai Cimpoi: [poezie] // Viața Basarabiei. – 2004. – Nr. 3. – P. 132-133.

PAVLOV, Iurii. Perečityvaâ Gamleta: [Mihai Cimpoi]: [stih.] // Kodry. – 2004. – Nr. 1 – 2. – P. 137-140.

Titluri pentru expoziții

Omul cărții Mihai Cimpoi

Un George Călinescu al Basarabiei

Mihai Cimpoi la cumpăna scrisului

Lumea ca o carte a lui Mihai Cimpoi

Artist al cuvântului

Un critic de excepție – Mihai Cimpoi

Referințe

M-a ajutat oricând și în orice împrejurări dragostea față de valori și cultură, faptul că m-am modelat cu o consecvență care mă uimește și astăzi ca *om de cultură* cu un statut de independență – îmi place să cred – moromețiană.

În ciuda cumplitului proces de înstrăinare și de ideologizare, pe care l-a cunoscut spațiul basarabeian, am ascultat numai de acest daimon lăuntric: să fii un om de cultură, să fii un om al culturii.

Mihai Cimpoi

(...) Contemplativ și polemic, atent la modul în care sufletul românesc se automodelează, analist ingenios și propunător de sinteze, denunțând ferm exagerările nocive ale de-mitizării agresive și osândind „morbil subaprecierii” unor valori naționale, Mihai Cimpoi e o personalitate rotundă, demnă de toată audiența.

Constantin Ciopraga

Mihai Cimpoi nu este numai un istoric literar (...). El este și un la fel de profund și subtil critic literar, situat deopotrivă în marginea esteticului și a filozoficului. Scriitura lui are un farmec inconfundabil.

Dumitru Tiutiuca

Coloana de sprijin a edificiului său e, vizibil, critica și istoria literară, care reflectă o viață și certifică o vocație, aceea de exeget în deplină

armonie cu natura și cultura. Nu-și face o clipă iluzia că poate fi mai mult decât este dar nici mai puțin, timpul i se măsoară în cărți studiate și în cărți scrise, transpiră ca un „tâmplar la rânda” pentru ca în urmă să-i rămână o construcție impunătoare.

Nicolae Busuioc

Mihai Cimpoi posedă viziune largă și informație multilaterală, gust cultivat și tact profesionist, demnitate etică și stil individual, independență în gândire și putere de demonstrație, luciditate analitică și darul sintezei – virtuți absolut indispensabile unui critic nativ, de un remarcabil talent.

(...) Mihai Cimpoi este înainte de toate un critic-artist prin gândire și expresie, prin viziune și metaforă, prin paradoxuri și calambururi, prin ironii și aluzii fine.

Mihail Dolgan

Calificativul de „critic literar” se potrivește doar pentru faza incipientă a activității intelectuale a lui M. Cimpoi. Pe parcursul anilor imaginea sa inițială s-a amplificat substanțial, astfel încât astăzi trebuie să vorbim despre o personalitate complexă, plurivalentă, în opera căreia se sincronizează virtuțile criticului, esteticianului, filozofului culturii, istoricului literar etc. (...) Eseurile lui Mihai Cimpoi sunt o proză densă de idei; ele denotă o distinctă eleganță a stilului, o pătrunzătoare sensibilitate, o puternică individualitate artistică.

(...) Mihai Cimpoi este și un critic-savant, critic-exeget, un erudit explorator și excelent interpret de semnificații filozofice ale operei literare.

Grigore C. Bostan

Mihai Cimpoi, (...) o conștiință culturală de factură enciclopedică și o personalitate proeminentă a vieții spirituale basarabene și general-românești.

... O erudiție vastă și temeinică, un gust artistic și estetic fin, o pătrundere adâncă în esența faptelor literare colaborează efectiv la crearea unor portrete și imagini ale poezilor și prozatorilor (mai rar – ale dramaturgilor), exegeze incitante prin modalitățile criticului de a ajunge la miezul intim și de nedezmintit al operelor investigate, prin ideile și atitudinile lansate de el, și (...) prin stilul lui critico-literar original și sugestiv.

Ion Ciocanu

**12 septembrie – 125 ani
de la nașterea prozatorului
Ion Agârbiceanu
(1882-1963)**

Ion Agârbiceanu este „unul dintre prozatorii români cei mai semnificativi, prin viziune, etos și specific național” (Mircea Zăciu), S-a născut la Cenade, județul Alba, fiind al doilea din cei opt copii ai pădurarului Nicolae, originar din Agârbiciu, jud. Sibiu și ai Anei (n. Olaru) din Cenade.

În 1889 începe școala în satul natal. Din 1892 urmează la Blaj gimnaziul și apoi liceul, luând bacalaureatul în 1900. Între 1900-1904 studiază la Facultatea de Teologie din Budapesta. Revenit în țară, este „subprefect” la internatul liceului din Blaj. În 1905 obține o bursă, înscriindu-se la Secția de limbi clasice, istorie și limba română a Facultății de Litere din Budapesta. Peste un an părăsește facultatea și se întoarce la Blaj, angajându-se ca funcționar la Mitropolie. Este hirotonit preot în aprilie 1906, tot atunci este numit preot în comuna Bucium-Șasa din Munții Apuseni unde rămâne până în 1910, când este transferat la Orlat, lângă Sibiu. În 1916 se refugiază din Ardeal la Râmnicu Vâlcea apoi la Iași. Intenționează să emigreze în Statele Unite prin Rusia, însă evenimentele de acolo îl întorc din drum. În 1917 se află la Chișinău. Întors pentru scurt timp la Orlat, după înfăptuirea Unirii, renunță la parohie, acceptând conducerea ziarului *Patria*, pe care îl dirijează între 1919 și 1927. După 1918 se stabilește la Cluj, unde va rămâne până la sfârșitul vieții. În 1921 este ales președinte al Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat; în 1923 – membru în Comitetul de conducere al Societății Scriitorilor Români. În calitate de membru al Marelui Sfat Național, deputat, senator, vicepreședinte al Senatului, se implică activ în consolidarea statului român, în rezolvarea problemelor specifice Transilvaniei. În 1930 este numit protopop greco-catolic la Cluj. În perioada 1938-1940 conduce ziarul *Tribuna*.

Primele încercări literare le face în ultimii ani de liceu, când publică în *Unirea* versuri și proză lirică semnate cu pseudonimul Alfius. Adevăratul debut se produce la revista *Luceafărul*, cu schița *Badea Niculae*. Publică în diferite periodice transilvănene (*Familia*, *Drapelul*, *Răvașul*, *Semănătorul*, ulterior va colabora la *Viața românească*, *Revista politică și literară*, *Falanga*, *Tribuna*, *Românul*, *Foaia poporului*, *Adevărul literar și artistic*, *Flacăra*, *Cugetul românesc*, *Universul literar*, *România literară* ș.a.)

Debutează editorial cu volumul de schițe și nuvele *De la țară* (1906), premiat în 1907 de Astra. A publicat de-a lungul anilor mai multe cărți de proză, în care aduce în prim plan viața satului românesc cu figuri de intensă suferință omenească. Prin creația sa Agârbiceanu se dovedește a fi un demn continuator al lui Slavici și un precursor al lui Rebreanu.

În domeniul prozei scurte se face remarcant prin volumele de nuvele, schițe și povestiri *În clasa cultă* (1909), *Două iubiri* (1910), *În întuneric* (1910), *De la sate* (1914), *Ceasuri de seară* (1921), *Chipuri de ceară* (1921), *Spaima* (1922), *Diavolul* (1924) ș.a.

Începând din 1912 se încearcă și în proza de proporții. Primul roman, *Povestea unei vieți*, apare în *Luceafărul*, fiind reluat în volum abia în 1926 sub titlul *Legea trupului*. Îi urmează *Căsnicia lui Ludovic Petrescu* (1912), apoi *Arhanghelii* (1914), cel mai cunoscut dintre toate romanele sale. În 1915 scrie *Povestea altei vieți* pe care îl tipărește în 1927 sub titlul *Legea minții*. Urmează: *Stana* (1929), *Biruința* (1930), *Dolor* (1930), *Răbojul lui Sf. Petre* (1934), *Minunea* (1936), *Sectarii* (1938), *Jandarmul* (1941), *Domnișoara Ana* (1942), *În pragul vieții* (1942), *Vremuri și oameni* (1943), *Vâltoarea* (1945), *Faraonii* (1961), *Strigoii* (1969) ș.a.

Amintirile (1940) este opera cea mai realizată a lui Ion Agârbiceanu, în care evocă copilăria, natura bucolică. La această temă scriitorul revine și în ultimii ani de viață, volumele *Din copilărie* (1956), *Din munți și din câmpii* (1957), *File din cartea naturii* (1959) cuprinzând și multe povestiri scrise pentru copii.

Tematica, mediul și personajele scrierilor sale sunt variate, dificil de clasificat, întrucât scriitorul abordează domeniile cele mai diverse și folosește în mod curent împrejurările autobiografice. A scris nu numai foarte mult, dar și extrem de inegal, creația sa fiind tratată diferit. Cele mai reușite opere au fost apreciate la justa lor valoare, autorul învrednicindu-se de aprecierea criticilor și cititorilor. Astfel, în 1927 i se decernează Premiul Național pentru proză, în 1919 este ales membru corespondent, iar în 1955 membru onorific al Academiei Române.

A încetat din viață la 28 mai 1963 la Cluj.

Bibliografie

Opera

ARHANGHELII: [roman] / Ion Agârbiceanu. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – 544 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 273).

DOUĂ iubiri: povestiri / Ion Agârbiceanu; il., cop. de Dumitru Ionescu. – București: Ed. pentru literatură, 1968. – 436 p. – (Biblioteca pentru toți).

FARAONII: [povestiri] / Ion Agârbiceanu. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – 310 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 272).

FEFELEAGA: [povestiri] / Ion Agârbiceanu; il. de Emil Childescu. – Ed. a IV-a. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – 344 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 492).

FILE din cartea naturii: povestiri incluse în programa școlară / Ion Agârbiceanu; il. de Adrian Pârvănescu. – București: Vizual, 1998. – 190 p. – (Literatură de ghiozdan; nr. 27).

LICEAN... odinioară: roman / Ion Agârbiceanu; cop. de Lucian Irimescu. – Craiova: Scrisul Românesc, 1944. – 192 p.

NEPOATA lui moș Mitruț / Ion Agârbiceanu. – București: Ion Creangă, 1977. – 94 p. – (Prima mea bibliotecă).

POVESTIRI / Ion Agârbiceanu. – București: Minerva, 1979. – 295 p. – (Arcade).

POVESTIRI și nuvele / Ion Agârbiceanu; cop. de P. Botezatu. – Galați: Porto-Franco, 1993. – 136 p. – (Biblioteca școlară; nr. 25).

SCHIȚE și nuvele / Ion Agârbiceanu; cop. de A. Ionescu. – București: Albatros, 1983. – 287 p. – (Lyceum).

Referințe critice

CEASURI de seară cu Ion Agârbiceanu: mărturii, comentarii, arhivă / alcăt.: M. Zăciu. – Cluj-Napoca: Dacia, 1982. – 376 p.

POPA, Mircea. Introducere în opera lui Ion Agârbiceanu / Mircea Popa. – București: Minerva, 1982. – 400 p.

ION AGÂRBICEANU (1882–1963) // Dicționar antologic de prozatori: pentru gimnaziu, liceu, capacitate, bacalaureat, olimpiade și admitere în facultăți. – București, 1998. – P. 5-8.

ION AGÂRBICEANU // Dicționar de literatură română: scriitori, reviste, curente. – București, 1979. – P. 10-11.

ION AGÂRBICEANU // 100 cei mai mari scriitori români / coord. Mircea Chițulescu. – Ed. a II-a, rev. – București, 2005. – P. 137-140.

CĂLINESCU, George. Tendința națională. Ion Agârbiceanu // Călinescu, George. Istoria literaturii române: compendiu. – Ch., 1997. – P. 218–219. – (Biblioteca școlarului; nr. 66).

CĂLINESCU, George. Ion Agârbiceanu // Călinescu, George. Istoria literaturii române. – Ch., 1993. – P. 197-198.

CIOCULESCU, Șerban. Marginalii la opera lui Ion Agârbiceanu // Cioculescu, Șerban. Varietăți critice. – Ch., 1997. – P. 307–322. – (Biblioteca școlarului; nr. 88).

MICU, Dumitru. Ion Agârbiceanu // Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. Vol. 1.: De la început până la primul război mondial. – București, 1994. – P. 351-354.

MICU, Dumitru. Secolul XX. Scriitori de orientare tradițională: Ion Agârbiceanu // Micu, Dumitru. Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism. – București, 2000. – P. 183-184.

MICU, Dumitru. Secolul XX. Neojunimismul: Ion Agârbiceanu // Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. Vol. I: De la început până la primul război mondial. – București, 1994. – P. 351-353.

- MUNTEANU, Basil. Agârbiceanu și realitățile transilvănene // Munteanu, Basil. Panorama literaturii române contemporane. – București, 1996. – P. 168-171.
- NEGOIȚESCU, Ion. Valori stilistice în nuvelele lui Agârbiceanu // Negoitescu, Ion. Scriitori moderni. Vol. I: eseuri. – București, 1996. – P. 151-186. – (Lampa lui Aladin; Eseuri).
- ORNEA, Zigu. Un roman inedit al lui Agârbiceanu // Ornea, Zigu. Polifonii: cronică literară. – București, 2001. – P. 82-87. – (Ego; nr. 40).
- PIRU, Al. Revirimentul romantismului. Ion Agârbiceanu // Piru, Al. Istoria literaturii române. – București, 1994. – P. 141-143.
- REGMAN, Cornel. Agârbiceanu povestitorul // Regman, Cornel. Întâlniri cu clasicii: eseuri. – București, 1998. – P. 165-177.
- ZACIU, Mircea. Ion Agârbiceanu // Dicționarul scriitorilor români: A-C / coord.: Mircea Zăciu. – București, 1995. – P. 22-26.
- PIENESCU, Gheorghe. „Faraonii” și „Povestiri” de Ion Agârbiceanu // România literară. – 2005. – 6-12 apr. – P. 12; România literară. – 2005. – 13-19 apr. – P. 12.

Materiale audiovizuale

- AGÂRBICEANU, Ion. Fefelega / Ion Agârbiceanu // Literatura română. 2. – Ch.: Litera; București: Litera Internațional, [ș. a.]. – 1 CD – Rom. – (Biblioteca școlară).

Titluri pentru expoziții

Ion Agârbiceanu – povestitor prin excepție

Un prozator al satului ardelenesc

Referințe

(...) Din experiența vieții pastorale s-au născut cele mai multe schițe și povestiri ale mele. Îndeosebi m-a impresionat latura de suferință din viața sătenilor. Și întâia emoție era, de cele mai multe ori, de compătimire (...).

Ion Agârbiceanu

Mai fin decât Slavici, mai poet decât Rebreanu, mult mai inventiv decât ei, cu o prodigioasă fantezie epică, Agârbiceanu ne-a dat o întinsă galerie de portrete rurale, care prin varietatea și prin interesul ei uman nu are egal în literatura noastră.

Ion Negoitescu

La Agârbiceanu discutarea problemelor morale formează ținta nuvelei și a romanului, și dacă ceva merită aprobarea neșovăitoare este tactul desăvârșit cu care acest prelat știe să facă operă educativă, ocolind predica anostă. Teza morală e absolută în fapte, obiectivată, și singura atitudine pe care și-o îngăduie autorul e de a face simpatică virtutea.

George Călinescu

În totalitatea sa *Arhanghelii* rămâne cea mai rezistentă construcție epică a scriitorului și reprezintă un moment de seamă în evoluția romanului românesc de până la Rebreanu.

Dorina Mărgineanțu

Stând între două din marile nume ale prozei românești – Ion Slavici și Liviu Rebreanu – personalitatea lui Agârbiceanu se detașează totuși prin relieful său original (...), el este mai liric decât amândoi, mai receptiv la zona de fantastic și de mister a lumii țărănești...

Mircea Zaciu

**21 septembrie – 60 ani
de la nașterea compozitoarei
Daria Radu
1947**

S-a născut la 21 septembrie 1947 în satul Redi-Cernovăț, Soroca. Este primul copil în familia mecanizatorului Ignat Popa și a cusătoresei Alexandra, fratele mai mic Valeriu fiind și el muzician. Prenumele Daria provine din persană și simbolizează bunătatea, numele Radu îl ia din prima căsătorie.

Fiind elevă, este solistă a corului din școală, începe să compună melodii. Urmând sfatul profesorului de muzică Arefii Topor, în 1961 intră la Școala de Iluminare Culturală din Soroca (actualmente Colegiul de Arte din Soroca), specialitatea dirijor de cor, pe care o absolvește în 1965. Urmează studiile la Institutul de Arte „G. Muzicescu” din Ghișinău, studiind în clasa profesorilor N. Ciolacu și E. Bogdanovschi (1975-1980).

Își începe activitatea profesională ca dirijor de cor în satul Răscăieți, Soroca și în Vorniceni, Strășeni (1974-1978). Mai apoi dirijează corul popular din satul Sadova, Călărași, exercitând și funcția de conducător muzical la grădinița din localitate.

Strălucitul debut, *Cântec de duminică* (vers. Gr. Vieru), în interpretarea Anastasiei Lazariuc, devine șlagăr chiar de la momentul lansării, punând începutul unei fructuoase cariere componistice și interpretative. La fel de populare și îndrăgite de publicul meloman din țară au devenit piesele compozitoarei interpretate de aceeași A. Lazariuc (*Cântă-mă cât tânără mai sunt*, *Pe strada Creangă* ș.a.), Olga Ciolacu (*Ultimul tango*), Margareta Ivanuș (*N-am nici o vină*), Nina Crulicovschi (*Ecoul dragostei*). Colaborează și cu alți interpreți printre care Ion Suruceanu, Stela Mitriuc, precum și primadona Operei Naționale Maria Bieșu care a inclus în repertoriul său piesele Dariai Radu *Moldova mea*, *Romanța pe o singură strună*, *Întrebă-mă*.

Compozitoarea consideră că muzica sa începe de la poezie, că nu pot fi lăsate fără muzică versurile lui Gr. Vieru, D. Matcovschi, N. Dabija, V. Romanciuc, Iu. Filip, An. Ciocanu, Cl. Partole, S. Belicov, Ia. Țurcanu, E. Bulat, C. Dragomir, G. Furdui, P. Cărare, T. Pereteatcu, I. Gheorghită și alți autori de texte cu care colaborează frecvent.

Daria Radu contribuie în mod deosebit la dezvoltarea repertoriului muzical pentru copii. Este autoarea culegerii de cântece pentru copii *Clopoțelul de argint* (1993). Este autoarea muzicii pentru versurile incluse în culegerile *Ruga iezilor cei trei* (autor de versuri Iulian Filip) și *Cântec de-nceput* (texte de Ianoș Țurcanu). În colaborare cu Iulian Filip și Mircea Guțu lansează CD-ul *ABC-ul muzicii pentru copii* (2006). Daria Radu „scoate în lume” ansamblul de copii „Țurțurașii” din satul Sadova, care iau premii și trofee la concertele și concursurile din Chișinău. Participă cu copiii la emisiunile televizate „Se caută o stea”, „De la 5 la 10”, „Bună

dimineată”, precum și la diverse emisiuni radiofonice muzicale. Este autoarea cântecului generic al emisiunii-concurs pentru copii „Cinel-cinel”, difuzată ani la rândul la Televiziunea moldovenească. .

Numeroase înregistrări ale compozitoarei și interpretei Daria Radu se păstrează în fondul de aur al Companiei „Teleradio-Moldova”.

În anul 1991 compozitoarea participă la prestigiosul concurs internațional de romanță „Crizantema de aur” (Târgoviște, România), clasându-se pe locul I la compartimentul Interpretare, locul III la compartimentul Creație și deținătoare a trofeului „Ioana Radu”. În 1992 participă la Concursul „Crizantema de argint” de la Chișinău, devenind laureata Premiului I. Are numeroase participări în cadrul unor concerte prestigioase, precum și concerte de creație și omagieri la Palatul Național (1992, 1994, 1997). Este membru al Uniunii Muzicienilor din Moldova. Pentru activitate prodigioasă pe tărâmul artei muzicale s-a învrednicit de titlul onorific „Maestru Emerit în Artă” (1991) și ordinul „Gloria Muncii”.

Bibliografie

Opera

ABECEDARUL MEU: abecedar pentru preșcolari / text.: Sergiu Afanasiu; muz.: Daria Radu; des.: Petru Ghețoi. – Ch.: Abeceluș, 2000. – 88 p.

ABECELUȘ / Sergiu Afanasiu; muz.: Daria Radu; pict.: Petru Ghețoi. – Ed. a II-a. – Ch.: Cartea; Abeceluș, 2001. – 24 p.: il.

CÂNTEC de-nceput / muz.: Daria Radu; vers.: Ianoș Țurcanu. – Ch.: Iulian, 1997. – 63 p.: n.

CLOPOȚELUL de argint: culeg. de cântece pe versurile poezilor români din Moldova / muz.: Daria Radu; graf.: V. Malearenco. – Ch.: Făt-Frumos, 1994. – 172 p.: n.

DREPTURILE tale / alcăt.: Ștefan Tudor; muz.: Daria Radu; il.: Loredana Melnic. – Ch.: [s.n.], 2000. – 40 p.: il.

ROMANIȚA cerului: serbări pentru pici / Daria Radu, Nina Straliuc; prez. graf.: Igor Condrea. – Ch.: Grafema Libris, 2005. – 156 p.: n.

RUGA iezilor cei trei / text.: Iulian Filip; muz.: Daria Radu; des.: Petru Ghețoi. – Ch.: Prut Internațional, 1998. – 96 p.: il., n.

Referințe critice

BUTNARU, Valentina. Dacă așteptați contribuții originale...:[Daria Radu] // Glasul Națiunii. – 2005. – 16 iun. – P. 11.

ȘCHIRCĂ, Iuliana. Muzica începe de la poezie // Noi. – 2005. – Nr.7. – P. 6-7.

MORĂRAȘ, Mihai. E numai cântec, e numai dor...: [Daria Radu] // Univers muzical. – 2004. – Nr.5. – P. 41-42.

Titluri pentru expoziții

Daria Radu, nume sonor în muzica autohtonă

E numai cântec, numai dor...

Și-a făcut din cântec o soartă

Daria Radu – clopoțelul de argint al copilăriei

Referințe

Distinsa Doamnă nu a compus muzică pentru a-și face un nume, ci și-a făcut un nume compunând muzică.

Constantin Dragomir

Doamna Daria Radu e numai Cântec, numai Dor, numai Sublim...

Mihai Morăraș

Copilăria ar fi mult mai tristă fără cântecele Dariei Radu.

Tamara Pereteatcu

**2 octombrie – 65 ani
de la nașterea scriitorului
Victor Prohin
1942**

Viitorul prozator și publicist s-a născut la 2 octombrie 1942, în satul Vindrei, r-nul Torbeevo, Republica Mordovia (Federația Rusă). După absolvirea școlii medii din Verejeni, Ocnița (1960), urmează Facultatea de Istorie și Filologie a Universității de Stat din Chișinău (1960-1965). Activează la Redacția emisiuni pentru copii și adolescenți a Televiziunii Naționale (1965-1967), la revista de satiră și umor *Chipăruș* (1967-1972), revista *Nistru / Basarabia* (1972-1995) și ziarul *Moldova suverană* (din 1995). Actualmente este secretar responsabil la revista pentru copii *Alunelul*. Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1972) și al Uniunii Scriitorilor din România (1994).

După câteva scrieri literare publicate în presă debutează editorial cu o culegere de nuvele pentru copii, *Puiul de stea* (1969), urmată de alte volume de proză pentru cititori de toate vârstele: *Supracotoi* (1970), *Orașul fără nume* (1972), *Olimpia* (1976), *S-a copt frunza* (1979), *Fântânile cresc în adânc* (1984), *Noi doi și bunelul* (1984), *Dacă ar fi mânzul fotograf...* (2002). Este alcătuitor al mai multor antologii de proză: *Pară mălăiață* (1984), *Antologia prozei sovietice moldovenești* (1984, în colaborare cu Nicolae Vieru) ș.a. O parte din scrierile sale sunt traduse în letonă, lituaniană, estonă, bulgară, rusă etc. Unele nuvele sunt incluse în culegeri colective de proză editate la Kiev, Tallinn, Plovdiv.

La ediția a VI-a (2002) a Salonului Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău i s-a decernat Premiul „Pentru cea mai frumoasă revenire în lumea copiilor” pentru cartea *Dacă ar fi mânzul fotograf...*

Bibliografie
Opera

- DACĂ ar fi mânzul fotograf... / Victor Prohin ; il.: Victoria Rață. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 32 p.: il.
- NOI doi și bunelul / Victor Prohin; pict.: Filimon Hămuraru. – Ch.: Lit. artistică, 1984. – 40 p.: il.
- OLIMPIA: povestiri / Victor Prohin. – Ch.: Cartea moldovenească, 1976. – 128 p.
- ORAȘUL fără nume: povestire / Victor Prohin. – Ch.: Lumina, 1972. – 42 p.: il.
- PRAZDNIK spelogo lista: povest', rasskazy / Victor Prohin; hudož.: V. Romașco. – Ch.: Lit.artistică, 1980. – 218 p.: il.
- PUIUL de stea: povestiri / Victor Prohin; il.: Igor Hmelnițchi. – Ch.: Lit. artistică, 1978. – 44 p.: il.

RUDENS lapu svente; Apysaka ir apsakymai / Victor Prohin; is mold. kalbos verte E. Rundzevičius. – Vilnius: Vaga, 1983. – 200 p.
S-A copt frunza: povestiri / Victor Prohin. – Ch.: Lit. artiscă, 1979. – 183 p.

Referințe critice

CIMPOI, Mihai. Perioada postbelică: rătăcirii dogmatice și întoarceri la Ithaka. Schimbarea la față: [Victor Prohin] // Cimpoi, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia: compendiu. – București; Ch., 2003. – P. 331-332. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 450).
CIOCANU, Ion. Autori și opere. Victor Prohin, umoristul cel mai cuminte de pe glob // Ciocanu, Ion. Scriitori de ieri și de azi. – București; Ch., 2004. – P. 384- 386. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr. 478).
CIOCANU, Ion. Victor Prohin, umoristul cel mai cuminte de pe glob // Ciocanu, Ion. Dincolo de literă: (incursiuni critice în procesul literar contemporan). – Timișoara, 2002. – P. 174-176.
PROHIN Victor // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ed. a II-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 303-306.
VICTOR PROHIN // Calendarul Național 2002 / Ministerul Culturii al Republicii Moldova; Biblioteca Națională. – Ch., 2002. – P. 266-267.

Titluri pentru expoziții

Victor Prohin la răscruce de ani

Un scriitor devotat copiilor

Referințe

Cărțile lui Victor Prohin sunt remarcabile prin stil, bunăvoință și puritate.

Nicolae Vieru

În ciuda faptului că a scris și a publicat puțin, Victor Prohin are o față proprie în peisajul prozei lirico-umoristice de la noi. O față curată, pe care zâmbetul nu se grăbește să-și afișeze victoria, ci abia de cutează să ne prevină asupra unei metehne. Or, omului deștept îi este de ajuns și atât.

Ion Ciocanu

Pentru Victor Prohin copilăria este un permanent izvor de intensă viață interioară. El trăiește pe viu orice moment, fapt pe care-l descrie. În prozele sale pentru copii lucrurile fascinează, autorul le vede cu ochi de copil, descoperindu-le parcă pentru prima dată miracolul. (...) Copilul din

el ne întoarce astfel în copilărie, la simțirile noastre originale, acolo unde am depozitat ceea ce am primit mai esențial la naștere: curățenia, sfințenia sufletească...

Vlad Zbârciog

5 octombrie – Ziua Pedagogului

În scopul de a sublinia importanța socială a muncii învățătorilor, dar și a altor specialiști antrenați în domeniul educației, și de a omagia public meritele lor, cu mai mulți ani în urmă UNESCO a instituit Ziua Internațională a Educației, care se sărbătorește la 5 octombrie.

Pe parcursul mai multor ani, sărbătoarea profesională a lucrătorilor din învățământ se marca în Moldova în prima duminică a lunii octombrie. La propunerea Sindicatului de ramură, Guvernul Republicii Moldova a aprobat, în anul 2001, sărbătorirea Zilei Pedagogului în fiecare an pe 5 octombrie, concomitent cu comunitatea pedagogică din întreaga lume.

Ziua Pedagogului este o sărbătoare frumoasă, devenită cu adevărat populară. Este o sărbătoare a tuturor, pentru că cu toții am fost cândva elevi, păstrăm pentru totdeauna cele mai frumoase amintiri despre dascălii noștri de odinioară. În această zi actualii și foștii elevi își demonstrează recunoștința și stima deosebită față de învățători. Este și un prilej frumos pentru autoritățile locale și conducerea de vârf a țării să-și arate considerațiunea și susținerea față de acești semănători de lumină și cultivatori de viitor.

Bibliografie

- IACHIM, Ion. Mereu sub steag / Ion Iachim; cop.: Gabriel Andronic. – Ch.: Pontos, 2004. – 404 p.
- VNOROVSKI, Cleopatra. O viață închinată învățământului / Cleopatra Vnorovski. – Ch.: Museum, 1999. – 158 p.
- ALBU, Gabriel. Învățătorul și visele sale // Didactica Pro. – 2005. – Nr. 5 – 6. – P. 60-62.
- ANTON, Ion. De ce trebuie să sărbătorim Ziua Învățătorului anume pe 5 octombrie? // Florile dalbe. – 2005. – 29 sept. – P. 1.
- GARȘTEA, Maria. Lăcaș al viselor și realizărilor // Florile dalbe. – 2005. – 21 apr. – P. 2.
- PORUBIN, Natalia. Grijă, căldură și sprijin real pentru copii // Moldova Suverană. – 2005. – 4 oct. – P. 1.
- SOLTANICI, Vladimir. Calitatea învățământului asigură calitatea vieții / Vladimir Soltanici; consemn. de R. Rogac // Făclia. – 2005. – 2 apr. – P. 1,7.
- ANTON, Ion. De ce mergem la școală pe 1 septembrie? // Florile dalbe. – 2004. – 9 sept. – P. 1.
- IUBIȚII mei și dragi învățători...// Dezvoltarea. – 2004. – 1 oct. – P. 8.
- MÂNDĂCANU, Virgil. Legea învățământului: de la un ideal pragmatic spre un ideal național // Făclia. – 2004. – 19 iun. – P. 4.
- MIHAILO, Larisa. Učitelâmi slavitsâ Moldova, učeniki prinosât slavu ej // Stolica. – 2004. – 20 oct. – P. 5.

RĂILEANU, Natalia. Pedagogia – o chemare a inimii // Democrația. – 2004. – 5 oct. – P. 6.

Poezii

ALEXA, Victoria. Profesorilor mei: [poezie] // Florile dalbe. – 2000. – 20 apr. – P.8.

ARAMĂ, Horia. Dor de școală: [poezie] // Florile dalbe. – 2002. – 12 sept. – P. 4.

CANȚĂR, Victoria. Învățătoarea: [poezie] // Florile dalbe. – 2002. – 12 sept. – P.1.

COLȚUN, Gheorghe. Torță mereu aprinsă: [poezie] // Făclia. – 2005. – 1 oct. – P.6.

DAMIAN, Liviu. Învățătorii de la sate: [poezie] // Florile dalbe. – 2002. – 7 noiembr. – P. 1.

DERCACI, Iulia. Sfinte dascăle: [poezie] // Florile dalbe. – 2000. – 20 apr. – P. 8.

DE ziua ta, iubite învățător: [poezii] // „a” MIC”. – 2005. – Nr. 9. – Supliment.

SOFRONOVICI, Ștefan. Semănătorii de lumină: (glosă) // Florile dalbe. – 2005. – 29 sept. – P. 1; Făclia. – 2005. – 1 oct. – P. 6.

ȘAPTEFRAȚI, Anatol. Prima mea învățătoare: [poezie] // Făclia. – 2005. – 1 oct. – P. 6.

TUDOR, Ștefan. Învățătoarea: [poezie] // Alunelul. – 2005. – Nr. 10. – P. 2.

Titluri pentru expoziții

Semănătorii de înțelepciune

V-aduc o floare în pridvor, iubiiții mei învățători

Ei rostul vieții ne învață

Numai ea, învățătoarea...

Mă rog pentru învățători

Referințe

Mai bun e un dascăl aspru decât un tată care răsfață.

Saadi

Găsim pe dascăl orânduit, prin poziția sa socială tot așa de jos, precât menirea lui umanitară îl ridică de sus.

Alexandru Odobescu

Dacă profesorul are doar dragoste pentru profesia sa, el este un învățător bun. Dacă învățătorul are dragoste pentru profesie și pentru elevi, el este un învățător desăvârșit.

Lev Tolstoi

Învățătorul este lumina din vârful ierbii prin ale cărei fire coboară blagoslovirea lui Dumnezeu, este sarea pământului din care crește înțelepciunea, este cântecul de privighetoare în diminețile înrouate.

Ion Ciobanu

Noțiunea de învățător și cea de elev trebuie să lunece una spre alta pentru a se contopi.

Ana Blandiana

Semănători de dragoste și bine,
Custozi ai celor veșnice comori,
Făuritori ai zilei care vine,
O, bunii mei, iubiți învățători !

Mihail Vârțanu

Învățătorii mei, învățători,
În graiul neamului vă port cinstirea,
Și-n timpul risipit de-atâtea ori
O clipă vă redă desăvârșirea.

Agnesa Roșca

Le-aduc o floare în pridvor
Ca o lumină-ntârziată
Și-mbrățișez – cu viața toată –
Risipa sufletului lor.

Liviu Damian

Senini la suflet și la faptă,
Cu vocea caldă și blajină
Ei rostul vieții ne învață –
Semănătorii de lumină.

Ștefan Sofronovici

**31 octombrie – 75 ani
de la nașterea scriitoarei
Katherine Paterson
1932**

Katherine Paterson este laureata Premiului Hans Christian Andersen pentru anul 1998. Interesată de problemele formării morale și spirituale a tinerilor, ea pune în centrul acțiunii din romanele sale copii și adolescenți deosebiți de semenii lor, dar care, la fel ca aceștia, își doresc să fie acceptați, iubiți, înțeleși.

S-a născut la 31 octombrie 1932 în China, în familia unor misionari americani. Declanșarea celui de-al doilea război mondial și ocuparea Chinei de către Japonia îi determină pe părinți să se reîntoarcă în Statele Unite. Viitoarea scriitoare studiază literatura engleză la Colegiul Bristol, apoi religia la Seminarul Teologic din New York. Lucrează profesoară timp de mai mulți ani. După căsătoria sa cu preotul John Paterson crește și educă patru copii, doi dintre care sunt înfiați.

Primele sale cărți – *The Sign of the Chrysanthemum* (Semnul crizantemei, 1973), *Of Nightingales That Weep* (Privighetorile care cântă, 1974), *The Master Puppeteer* (Meșterul păpușar, 1976) – se inspiră din istoria reală a Japoniei. Personajele principale sunt copii care învață să-și trăiască viața așa cum este, cu probleme, bucurii, suferințe.

Se afirmă în literatura pentru copii prin cartea *Bridge to Terabithia* (Podul Terabithia, 1977), inspirată dintr-un caz real – moartea prietenului fiului său. Este una dintre primele scrieri în literatura americană pentru copii, în care se abordează tema morții, temă tabu pentru acel timp.

Tema copilăriei este prezentă în majoritatea cărților sale: *The Great Gilly Hopkins* (Fermecătoarea Gilly Hopkins, 1978), *Jacob Have I Loved* (Iacob, pe care l-am iubit, 1980), *Park's Quest* (Căutările lui Park, 1988), *Rebels of the Heavenly Kingdom* (Răzvrățiții din împărăția cerului, 1983), *The Smallest Cow in the World* (Cea mai mică vacuță din lume, 1988), *The Tale of the Mandarin Ducks* (Povestea despre rățuștele mandarine, 1990), *Lyddie* (Lidia, 1991), *The Angel and the Donkey* (Îngerul și măgarul, 1996), *Selia and the Sweet, Sweet Water* (Selia și apa dulce-dulce, 1998) ș.a.

Katherine Paterson este și autoarea unor nuvele inspirate din subiecte biblice: *Angels and Other Strangers: Family Christmas Stories* (Îngerii și alți drumeți: Istorii de Crăciun, 1979), *A Midnight Clear: Stories for the Christmas Season* (Noaptea luminoasă: Istorii de Crăciun, 1995), *Marvin's Best Christmas Present Ever* (Cel mai bun cadou de Crăciun al lui Marvin, 1997).

Coloritul local este o componentă importantă a creației sale. Atunci când îl transpune pe cititor în America de înainte de-al doilea război mondial, ori în Noua Anglie din secolul XIX, ori în Japonia secolului XII, autoarea creează un cadru vibrant și veridic, în care personajele emană specificul mediului din care provin.

Opera Katherinei Paterson vădește respectul pe care îl are pentru tineri, interesul față de emoțiile și frământările lor, cărțile sale fiind niște lecții originale de umanism, toleranță și speranță.

Cărțile sale sunt traduse în peste 20 de limbi ale lumii, fiind editate în S.U.A., China, Japonia și alte țări. Pentru merite deosebite Katherine Paterson a primit mai multe premii și distincții: Premiul Asociației Bibliotecilor din America (1974, 1976, 1977, 1978), Premiul Național în domeniul literaturii pentru copii (1977, 1979), Medalia Newbery (1978, 1981), Medalia Regina, Premiul *Hans Christian Andersen* (1998) ș.a. Cele mai bune dintre scrierile sale au fost ecranizate.

Bibliografie

Opera

Jip: *His Story* / Katherine Paterson. – New York: Lodestar, 1996.

Lyddie / Katherine Paterson. - New York: Lodestar, 1991.

Velikolepnaâ Gilli Hopkins: povest' / Katherine Paterson; per. F. Lur'e; ris. P. Pinkinseviča. – M.: Det. lit., 1982. – 124 p.: il.

Referințe critice

American Book Awards (formerly National Book Awards): [1977 – premiu acordat Katherine Paterson pentru *The Master Puppeteer*] // Rudman Kabakow, Masha. *Children's Literature: An Issues Approach*. – New York, 1984. – P. 418.

American Book Awards (formerly National Book Awards): [1979 – premiu acordat Katherine Paterson pentru *The Great Gilli Hopkins*] // Rudman Kabakow, Masha. *Children's Literature: An Issues Approach*. – New York, 1984. – P. 419.

Foster Children: [Katherine Paterson. *The Great Gilly Hopkins*] // Rudman Kabakow, Masha. *Children's Literature: An Issues Approach*. – New York, 1984. – P. 38 – 39.

John Newbery Medal: 1981 – *Jacob Have I Loved*, by Katherine Paterson // Rudman Kabakow, Masha. *Children's Literature: An Issues Approach*. – New York, 1984. – P. 434.

John Newbery Medal: 1978 – *Bridge to Terabithia*, by Katherine Paterson // Rudman Kabakow, Masha. *Children's Literature: An Issues Approach*. – New York, 1984. – P. 434.

Katherine Paterson // *St. James Guide to Children's Writers*. – Fifth edition. – Detroit; London, 1999. – P. 832 – 835.

Katherine Paterson // The Hans Christian Andersen Awards 1956 – 2002. – Copenhagen, 2002. – P. 98 – 99; foto.

Katherine Paterson // The World Book Encyclopedia. Vol. 15. – Chicago, 1981. – P. 173.

Katherine Paterson // The Oxford Companion to Children's literature / H. Carpenter, M. Prichard. – Oxford; New York, 1991. – P. 396.

Katherine Paterson // Scriitori – laureați ai Premiului Hans Christian Andersen / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” . – Ch., 2004. – P.77-79.

Reacting to Death: [Katherine Paterson. Bridge to Terabithia] // Rudman Kabakow, Masha. Children's Literature: An Issues Approach. – New York, 1984. – P. 338.

Try This: [Katherine Paterson. Jacob Have I Loved] // Rudman Kabakow, Masha. Children's Literature: an. Issues Approach. – New York, 1984. – P. 21 – 22.

Dearden, Carmen Diana. Global Connections: Private Healers: [Katherine Paterson] // Bookbird. – 2002. – Vol. 40. – Nr. 3. – P. 32.

Perez Diaz, Enrique. From the Particular to the Universal: Sense of Place in Books for Children // Bookbird. – 2002. – Vol. 39. – Nr. 3. – P. 44.

Titluri pentru expoziții

A highly popular author throughout the world

Katherine Paterson – despre și pentru copii

O autoare populară în toată lumea

Referințe

Katherine Paterson is a highly popular and widely admired author throughout the world. She writes with honesty, beautiful style, and never fails to offer hope for the future. (...) Through her writing, speaking, and sheer presence, she has most definitely made a lasting contribution to children's literature.

[Katherine Paterson este foarte populară și admirată în întreaga lume. Ea scrie cu onestitate, într-un stil frumos, oferind întotdeauna soluții pentru viitor. (...) Prin scrierile și comunicările sale, prin prezența totală, ea are fără doar și poate o contribuție permanentă în domeniul literaturii pentru copii.]

Leena Maissen

Все эти книги о страданиях, выборе, взрослении ребят. Исторические реалии сочетаются в них со знанием законов

приключенческого жанра и тонким пониманием психологии юношества. (...) Произведения Патерсон преподают уроки гуманизма, ответственности, надежды.

Марина Анатольева

**14 noiembrie – 100 ani
de la nașterea scriitoarei
Astrid Lindgren
(1907-2002)**

Cea mai populară scriitoare pentru copii din Suedia, Astrid Anna Emilia Lindgren, s-a născut într-o familie de fermieri din localitatea Nas, provincia Smoland, la 14 noiembrie 1907. Viața la ferma pe care o arendau părinții, copilăria petrecută aici împreună cu fratele și cele două surori ale sale și cu alți copii de la fermele învecinate se vor regăsi în unele opere de mai târziu ale scriitoarei.

Începe să scrie în anii de școală, fapt pentru care colegii o numesc “Selma Lagerlöf a noastră”. După terminarea școlii studiază pictura și stenografia la Stockholm. Lucrează secretară, stenografistă, redactor. Continuă să scrie povești, pe care le publică în edițiile periodice pentru copii. Între anii 1947-1970 conduce Secția literatură pentru copii a editurii “Rabén & Sjögren”.

Prima sa carte *Britt-Mari lättar hjärta* (Britt-Mari se destăinuie, 1944), îi aduce succesul binemeritat - premiul concursului pentru cea mai bună carte pentru fetițe organizat de editura “Rabén & Sjögren”.

Devine populară prin *Pippi Långstrump* (Pippi Cioraplung, 1945), o carte acceptată cu anumite rezerve de unii părinți, dar îndrăgită de foarte mulți copii pentru umorul, ingeniozitatea și extravaganța eroinei principale. Cartea obține premiul întâi la Concursul pentru cea mai bună carte pentru copii a anului. De atunci nu trece nici un an fără ca autoarea să nu-și bucure micii săi cititori cu câte o carte interesantă. Personajele sale – copii năstrușnici, curioși, visători, au devenit prieteni dragi ai multor copii din Suedia și de peste hotarele ei.

Astrid Lindgren abordează diverse genuri literare, talentul și măiestria sa afirmându-se din plin în toate.

Cărțile despre Pici și Karlsson sunt niște povești-povestiri originale, realiste care, chiar din momentul apariției s-au bucurat de o mare popularitate: *Lilebror och Karlsson på taket* (Piciul și Karlsson care trăiește pe acoperiș, 1955), *Karlsson på taket elyder igen* (Karlsson care trăiește pe acoperiș iarăși a venit, 1962), *Karlsson på taket smyger igen* (Karlsson care trăiește pe acoperiș iarăși face șotii, 1968).

Scrie și cărți polițiste pentru copii, printre care trilogia *Mästerdetektiven Blomkvist* (Superdetectivul Blomkvist, 1946-1953).

Copilăria petrecută la Nas, în apropierea or. Vimmerby, este evocată în trilogia *Alla vi barn i Bullerbyn* (Noi suntem din Bullerbyn, 1947-1952) și în cărțile despre năstrușnicul Emil: *Emil i Lönneberga* (Emil din Lönneberga, 1963), *Nya hyss av Emil i Lönneberga* (Alte năzdrăvăniile ale lui Emil din Lönneberga, 1966), *An lever Emil i Lönneberga* (Emil din

Lönneberga mai trăiește, 1970), *Emil's hyss nr. 325* (Șotia lui Emil nr. 325, 1985) ș.a.

Cărțile de aventură *Rasmus på luffen* (Rasmus-vagabondul, 1956), *Lejonj ä rta* (Frații Inimă-de-Leu, 1973), *Ronja Rövardotter* (Ronja, fiica haiducului, 1981) continuă tradiția povestirilor nordice, reflectă lupta dintre bine și rău, dintre viață și moarte, dragostea pentru oameni și natură.

Astrid Lindgren a scris peste 35 de cărți traduse în circa 70 de limbi. Majoritatea din ele s-au învrednicit de înalte distincții la diverse concursuri naționale și internaționale.

În semn de recunoaștere și înaltă apreciere a creației sale i se acordă în 1958 Medalia de Aur *Hans Christian Andersen*, juriul menționând în mod special povestirea cu caracter social *Rasmus-vagabondul*.

Pe parcursul vieții obține și alte premii de prestigiu, printre care Premiul Național pentru literatură *Nils Holgersson* (1950), Medalia de Aur a Academiei de Științe din Suedia (1971), Premiul *Janusz Korczak* pentru cartea *Frații Inimă-de-Leu* (1973), Medalia de Aur *Lev Tolstoj* “pentru contribuția substanțială la educarea generației în creștere” (1987), Premiul UNESCO pentru Carte (1993), Premiul Păcii acordat de Asociația Librarilor din Germania (1978 și 1997), Premiul de Onoare al fundației “Suedezii în lume” (1998) ș.a.

Este prima femeie căreia i s-a ridicat monument în timpul vieții (în 1996 la Stockholm), compatrioții săi oferindu-i și titlul de “Femeie a secolului”. Numele său îl poartă o mică planetă, iar Premiul literar *Astrid Lindgren* se acordă anual celor mai buni scriitori pentru copii din Suedia.

A scris în exclusivitate pentru cei mici deoarece în sufletul ei întotdeauna a trăit copilul care fusese ea însăși cândva. “Nu a existat alt copil care să mă inspire mai mult decât acesta”, - declara scriitoarea în unul din interviurile sale. A scris pentru el, dar și pentru atâtea generații de copii, dăruindu-le fascinația fantasticului, a vieții și a cunoașterii de sine.

Bibliografie

Opera

AVENTURILE lui Kalle Blumkvist / Astrid Lindgren; în rom. de M. Gafton și C. Gîdei; il. după originalul în lb. suedeză de E. Laurell. – București: Ed. Tineretului, 1962. – 144 p.

BRAT'Â L'vinoe Serdce / Astrid Lindgren; per. B. Erhova; il. I. Vikland. – M.: Dom, 1991. – 176 p.: il.

DVE povesti o Malyše i Karlssone, kotoryj živët na kryše / Astrid Lindgren; per. s șved. L. Lunginoj; poslesl. A. Isaevoj; ris. I. Vikland. – M.: Det. lit., 1965. – 287 p.: il.

EMIL din Lönneberge / Astrid Lindgren; trad. de Elena Florea; cop. și il. de Vasile Olac. – București: Junior Club; Ch.: EUS, 1994. – 48 p.

EMIL iz Lönneberge: povesti / Astrid Lindgren; per. s šved. L. Braude, E. Paklinoj; ris. V. Vasil'eva. – 2-e izd. – Petrozavodsk: Kareliâ, 1987. – 221, [2] p.: il.

FIFI Brindacier / Astrid Lindgren. – Paris; Hachette, 1964. – 190 p. – (Nouvelle Bibliothèque Rose).

KARLSSON, kotoryj živět na kryše: povest'-skazka / Astrid Lindgren; per. s šved. N. Belâkovej, L. Braude. – M.: Onix, 1997. – 95 p.

KARLSSON, Pippi i drugie: [povesti] / Astrid Lindgren; per., pereskaz. s šved. i posleslov. L. Lunginoj; il. E. Nazarova. – M.: Pravda, 1987. – 605, [1] p.: il.

KERSTIN i â / Astrid Lindgren; sost. L. Braude. – SPb: Azbuka, 2000. – 368 p.

KROŠKA Nils Karlsson: skazki / Astrid Lindgren; per. L. Braude; ris. A. Kokovkina. – L.: Det. lit., 1989. – 26, [2] p.: il. color.

MADIKEN i Pims iz Junibakkena; My vse iz Bullerbyn povesti / Astrid Lindgren. – M.: Det. lit., 1990. – 366, [1] p.: il.

MALYŠ i Karlsson, kotoryj živět na kryše / Astrid Lindgren; per. s šved. L. Lunginoj; hudož.: I. Vikland. – Ch.: Domus, 1992. – 128 p.: il.

MIO, moj Mio!: povest'-skazka / Astrid Lindgren; per. s šved. L. Braude, E. Paklinoj; hudož. N. Brûhanov. – Petrozavodsk: Kareliâ, 1979. – 128 p.: il. color.

MY – na ostrove Saltkroka: povest' / Astrid Lindgren; per. s šved. L. Braude, E. Mileninoj; vstupit. stat'â L. Braude; il. N. Noskovič, G. Fitingof. – L.: Det. lit., 1971. – 176 p.: il.

MY VSE iz Bullerbyn: povest' / Astrid Lindgren; per. s šved. L. Gorlinoj; ris. T. Pribylovskoj. – M.: Det. lit., 1975. – 176 p.: il.

NA OSTROVE Saltkroka: povesti / Astrid Lindgren: poslesl. L. Braude; hudož. M. Majofis. – L.: Lenizdat, 1986. – 621, [1] p.: il.

NET v lesu razbojnikov: skazki i rassказы / Astrid Lindgren. – M.: Sem'â i škola, 1996. – 272 p.: il.

PIPI Cioraplung: povestire-basm / Astrid Lindgren; trad. de Spiridon Vangheli. – Ch.: Lit. artistică, 1984. – 236 p.

PIPI Dlinnyjčulok: povest'-skazka / Astrid Lindgren; per. s šved. L. Lunginoj; ris. L. Tokmakova. – M.: Det. lit., 1982. – 239 p.: il. color. – (Bibl. seriâ).

PIPI Longstocking / Astrid Lindgren: transl.: Florence Lamborn; il.: Louis S. Glanzman. – New York: Puffin Book, 1983. – 160 p.: il.

PIPI Șosețica / Astrid Lindgren; trad.: Ingrid Vang-Nyman. – București_ RAO Internațional, 2002. – 187p. – (RAO pentru copii).

PIPI Șosețica se îmbarcă //Astrid Lindgren; trad.: Raluca Bucur; il.il.: Ingrid Vang-Nyman. – București: RAO Internațional, 2003. – 187p. – (RAO pentru copii).

PRIKLŪČENIÂ Emilâ iz Lönnebergi: povest' / Astrid Lindgren; pereskaz s šved. L. Lunginoj; ris. V. Dvookinoj. – M.: „Kootik”, 1993. – 176 p.: il. – (Deti kak deti).

- PRIKLŪČENĪĀ Kalle Blumkvista: povest' / Astrid Lindgren; per. s šved. N. Borodinskoj; il. A. Gasiliunisa. – Vilnius: Vituris, 1989. – 232 p.: il.
- PRIKLŪČENĪĀ Kati: povesti / Astrid Lindgren; per. so šved., sost., vstupid. st., primeč. L. Braude. – SPb: Azbuka, 1999. – 528 p.
- RASMUS – brodâga / Astrid Lindgren; per. s šved. E. Milehinoj, O. Šarkovoj; poslesl. L. Braude; ris. G. Fitingofa. – Reprint. izd. – M.: Lik, (1991). – 157, [2] p.: il.
- RONI, doč' razbojnika: povest'-skazka / Astrid Lindgren; per. s šved. i poslesl. L. Lunginoj; ris. I. Vikland. – M.: Det. lit., 1987. – 190, [2] p.: il. – (Bibl. seriâ).
- RONI, doč' razbojnika Rasmus - brodâga / Astrid Lindgren; per. s šved. i poslesl. L. Lunginoj, E. Paklinoj. – Niž. Novgorod.: SMM., 1993. – 352 p.: il.
- SOBRANIE sočinenij v 6-ti tomah / Astrid Lindgren; sost., poslesl., primeč. L. Braude. – SPb: Azbuka; Terra, 1997 – 1999.
- TRI POVESTI o Malyše i Karlssone / Astrid Lindgren; per. s šved. L. Lunginoj, A. Isaevoi; ris. I. Vikland. – Pereizdat. – M.: Det. lit., 1986. – 415 p.: il.
- ZOZO la Tornade / Astrid Lindgren; text. fr. de S. Trebinjac; il. J. Duheme. – Paris: Hachett-Jeunesse, 1993. – 122 p.: ill. – (Le livre de poche; 13).

În colaborare

- CHRISTMAS in Noisy Village / Astrid Lindgren, Ilon Wikland. – New York: The Viking Press, 1964. – 32 p.: il.

Referințe critice

- BRAUDE, Lûdmila. Ne hoču pisat' dlâ vzroslyh!: dok. očerk o žizni i tv. A. Lindgren / Lûdmila Braude. – L.: Det. lit., 1987. – 110 p.
- BRANDIS, E. [Astrid Lindgren] // Brandis, E. Ot Esopa do Gianni Rodari. – M., 1980. – P. 279 – 281.
- BRAUDE, L. Astrid Lindgren // Zarubežnaâ literatura dlâ detej i ûnošestva. V 2-h č.: Č. 2-â. – M., 1989. – P. 143 – 145.
- BRAUDE, L. Britt Mary, Kerstin i Barbara // Lindgren, Astrid. Kerstin i â. – SPb., 2000. – P. 5-18.
- FLOREA, Elena. Astrid Lindgren // Lindgren, Astrid. Emil din Lönneberga. – București, 1994. – P. 3 – 4.
- FOREIGN – language writers: [Astrid Lindgren] // St. James Guide to Children's Writers. – Detroit; London, 1999. – P. 1208.
- GALANOV, B. Samyj lučšij v mire Karlsson: [Astrid Lindgren] // Galanov, B. Knižka pro knižki. – M., 1985. – P. 161 – 168.

- ISAEVA, A. Zametki o poëtike sovremennoj zarubežnoj detskoj literaturnoj skazki: [Astrid Lindgren] // Detskaâ literatura. 1979. – M., 1979. – P. 144, 146, 150.
- KORNILOV, Ū. Pod kryšej, na kotoroj živët Karlsson: [O tv. Astrid Lindgren i o vstreče s nej] // Kornilov, Ū. Pod kryšej, na kotoroj živët Karlsson: literaturnye očerki. – M., 1980. – P. 35 – 41.
- LEHMAN, May-Brigitte. Astrid Lindgren // Le nouveau dictionnaire des auteurs: de tous les temps et de tous les pays. V. II. – [S. l.], 1994. – P. 1911 – 1912.
- ASTRID LINDGREN // Â poznaû mir: Detskaâ ènciklopediâ. Literatura. – M., 1989. – P. 252 – 255.
- ASTRID LINDGREN // Detskaâ literatura. 1989 . – M., 1989. – P. 364 – 365.
- ASTRID LINDGREN // Detskaâ literatura: hrestomatiâ s osnovami literaturovedeniâ. – M., 1997. – P. 556 – 557.
- ASTRID LINDGREN // Le petit Robert: dictionnaire universel des noms propres. – Paris, 1995. – P. 1228.
- ASTRID LINDGREN // Literaturnyj ènciklopedičeskij slovar'. – M., 1987. – P. 638.
- ASTRID LINDGREN // The Hans Christian Andersen Awards 1956–2002. – Copenhagen, 2002. – P. 24 – 25; fotogr.
- ASTRID LINDGREN // The Oxford Companion to Children's literature / H. Carpenter, M. Prichard. – Oxford; New York, 1991. – P. 312.
- ASTRID LINDGREN // Scriitori – laureați ai Premiului Hans Christian Andersen / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” . – Ch., 2004. – P. 15-21.
- ASTRID LINDGREN // Zarubežnaâ detskaâ literatura. – M., 1974. – P. 97 – 101.
- PANKOV, V. Vospitanie skazkoj: [Astrid Lindgren] // Pankov, V. Vaši pomošniki knigi. – M., 1978. – P. 96 – 98.
- PUSTOVALOV, P. Astrid Lindgren. Malyš i Karlsson, kotoryj živët na kryše // Detskaâ literatura. 1976. – M., 1976. – P. 395 – 397.
- SKAZKI zarubežnyh pisatelej: A. Lindgren // Timofeeva, N. 100 knig vašemu rebënku: besedy dlâ roditelej. – M., 1987. – P. 122 – 123.
- ŠAROV, A. Volšebnicy // Šarov, A. Volšebniki prihodât k lûdâm. – M., 1976. – P. 234 – 237.
- VORONOVA, N. Astrid Anna Emili Lindgren // Pisateli našego detstva. 100 imën: biografič. slovar' v 3 častâh. Č. 1. – M., 1998. – P. 239 – 143.
- ASTRID LINDGREN // „a”MIC”. – 2006. – Nr.2. – Supliment.
- ASTRID LINDGREN // Otčego i počemu . – 2005. – Nr.3. – P.3.
- ONUFRIENCO, Galina. Velikaâ skazočnica XX veka // Mir bibliografii . – 2004. – Nr.5. – P.39-43.

Discuri

IZ KNIGI „ Skazki Barbary”: Mirabèl; Odnazdy noč’û v mae.../ A. Lindgren; per. i insc. I. Novickoj. – M.: Melodiâ, 1990, - 1 grp. – s 50-29669-004.

MALYŜ i Karlsson, kotoryj zivët na kryše / A. Lindgren; isp. M. Korabel’nikova // Malyšam: rassказы i pesni. – M.: Melodiâ, 1981. – 1 grp. – 33 M 50-41553-4.

MALYŜ i Karlsson: [mul’tfil’m] / po motivam skazki A.Lindgren; avt. scen. B. Larin; rež. B. Stepancev; hudož. – post.: A. Savčenko, Ū. Butyrin. – M.: Soûzmul’tfil’m, [s.a.]. – 1 kf.

PIPI – Dlinnyjčulok: [kinofil’m] / po knige Astrid Lindgren; scen. C. Stackelberg; rež. C. Smith. / [s.l.]: [s.n.], [s.a.]. – 1 video casetă. – VHS.

ZAKOŠANSKAÂ, L. Dom na kraû morâ: insc. po povesti A. Lindgren „My na ostrove Saltkroka / insc.: L. Zakošanskaâ; muz.: L. Priss; stihi: Ū. Kušak. – M.: Melodiâ, 1980. – 1grp. – s 50 – 11009-10.

Titluri pentru expoziții

Despre Astrid Lindgren și eroii săi

O nouă întâlnire cu Astrid Lindgren

Carlsson, Pippi și ceilalți...

Universul cărților lui Astrid Lindgren

Астрид Линдгрен – „человек столетия”

Астрид которая живет везде

Referințe

Nu vreau să scriu pentru maturi. Vreau să scriu pentru cititorii care pot face minuni. Iar minuni fac copiii atunci când citesc cărți. Ei dau viață și strălucire gândurilor noastre triviale.

Astrid Lindgren

Știu că sunt scriitori care se impun să scrie. Eu îmi doresc doar atât: să mă lase în pace ca să pot scrie. Atunci trăiesc viața din plin...

Astrid Lindgren

(...) Я не хочу писать для взрослых. Я хочу писать для таких читателей, которые способны творить чудеса. А чудеса творят дети

когда читают книги. Они берут наши убогие мысли и слова, они вселяют в них жизнь и блеск.

Астрид Линдгрен

The secret behind Lindgren's international fame and popularity is her ability to reach out to the fundamentally human in her readers beyond age, class, gender, nationality, and race.

[Secretul celebrității și popularității internaționale a lui Lindgren constă în abilitatea ei de a pătrunde adânc în esența umană a cititorilor săi, indiferent de vârstă, clasă socială, gen, naționalitate și rasă.]

Eva-Maria Metcalf

Scriitoarea apreciază încrederea micilor cititori și vrea să fie absolut sinceră și veridică. Lindgren e o personalitate neobișnuită, originală. Ea are ce povesti copiilor și știe cum s-o facă, ea știe cum trebuie să fie o adevărată carte pentru copii.

Ludmila Braude

Книги ее оказали влияние уже на несколько поколений детей всего мира. Они учат правдивости, доброте, честности, гуманности. Учат не только детей, но и взрослых. Им они подсказывают вдумчивое, серьезное отношение к ребенку, уважение к нему, умение видеть в нем хотя и маленького, но человека.

Людмила Брауде

**16 noiembrie – 55 ani
de la nașterea poetului
Arcadie Suceveanu
1952**

Poetul și eseistul Arcadie Suceveanu s-a născut la Suceveni, Cernăuți (Ucraina), în familia lui Vasile și a Catrinei Sucevan. Urmează școala de opt ani din comuna natală și școala medie din localitatea vecină, Carapciupe-Siret (1959-1969), Facultatea de Litere a Universității de Stat din Cernăuți (1969-1974). Lucrează profesor de română la școala generală din com. Horbova, Herța (1974-1979), redactor, apoi redactor-șef la Editura „Literatura artistică” (1979-1990), secretar (până în 1995) al Asociației Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România. Din 1990 și până în prezent este vicepreședinte cu funcție executivă al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

Începe a scrie versuri fiind elev, sub influența lecturilor și a poetului Vasile Levițchi, viitorul său mentor literar, care pe atunci era profesor la școala din Carapciu. Debutează în 1968 cu o poezie publicată în *Zorile Bucovinei*. Ulterior va colabora la majoritatea periodicelor literare și culturale din Nordul Bucovinei și Republica Moldova cu poezii, articole, traduceri din limbile rusă și ucraineană. Publică un grupaj de versuri în culegerea colectivă *Dintre sute de catarge* (1974). În 1979 își editează prima plachetă de versuri *Mă cheamă cuvintele*, apariția căreia este salutăată și comentată în presa literară de la Chișinău. Îi urmează: *Țărmlul de echilibru* (1982), *Mesaje la sfârșit de mileniu* (1987), *Arhivele Golgotei* (1990), *Eterna Danemarcă* (1995), *Înfruntarea lui Heraclit* (1998), *Cavalerul Înzadar* (2001), *Corabia de la mansardă* (2004), *Emisferele de Magdeburg* (2005, eseuri) ș.a.

Este autor al unor frumoase cărți pentru copii: *A fugit melcul de-acasă* (1984), *Ora cinci fără doi fulgi* (1986), *În cămașă de cireasă* (1989), *Dincolo de ce văd ochii* (1991), *Rața și Arhimede* (2000), *Lumea din spatele oglinzii* (2001), *Știu(ca) la școală* (2002, cartea-supriză oferită copiilor vizitatori ai Salonului Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău, ediția a VI-a), *Dacă vrei să fii Columb* (2002), *Filmul copilăriei* (2002), *Chește pentru vise* (2005) ș.a. În colaborare a editat abecedarul pentru preșcolari *Carte pentru boboci ABC și 1, 2, 3* (1996), setul didactic *Rândunica, Manual și caiet pentru cl. I* (1997), *Abecedar, manual și caiet* (2002).

În toți acești ani publică cronici literare, eseuri, traduceri din poezia ucraineană și rusă. Selecții din creațiile sale sunt incluse în antologii editate în România, Suedia, Ucraina, Rusia, Turcia, Macedonia, Franța, Italia, Belarus.

Este laureat al mai multor premii, printre care: Premiul Național al Republicii Moldova (1998, pentru *Arhivele Golgotei*), Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (în 1987 pentru *Mesaje la sfârșit de mileniu*, în

1995 pentru *Eterna Danemarcă* și în 1996 pentru *Carte pentru bobocii ABC și 1,2,3*), Premiul republican „Alexandru Donici” al Ministerului Învățământului din Moldova (1989, pentru cartea *În cămașă de cireașă*), Premiul „George Bacovia” al revistei *Ateneu* (1992), Premiul pentru poezie „Centenar Lucian Blaga” (1995), Premiul Salonului de Carte Românească, ediția a V-a, Iași și Marele Premiu al Salonului Național de Carte, ediția a V-a, Chișinău (1996, pentru *Eterna Danemarcă*), Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române (1997, pentru aceeași carte), Premiul „Cartea anului” la Salonul Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău, ediția I (1997, pentru *Carte pentru bobocii ABC și 1,2,3*) și același premiu în cadrul ediției a V-a a Salonului (2001, pentru cartea *Rața și Arhimede*), Premiul Uniunii Scriitorilor în domeniul literaturii pentru copii (2002, pentru *Lumea din spatele oglinzii*) ș.a. În 2004 i se acordă Diploma de Onoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) pentru cartea *Știu(ca) la școală*.

Bibliografie

Opera

- A FUGIT melcul de-acasă: poezii / Arcadie Suceveanu; pict.: N. Malearenco. – Ch.: Lit. artistică, 1983. – 56 p.: il.
- CARTEA cu păsări / Arcadie Suceveanu; des.: Stela Damaschin-Popa. – Ch.: Prut Internațional, 2004. – 10 p.: il. – (Vreau să știu: 3-6ani).
- CAVALERUL Înzadar: parabole culte / Arcadie Suceveanu; cop.: Iaroslav Olînik. – Ch.: Cartea Moldovei, 2001. – 136 p.: il.
- CHEIȚE pentru vise / Arcadie Suceveanu; il. cu reprod. după lucrări de Mihai Greco; cop.: Sergiu Stanciu. – Ch.: Prut Internațional, 2005. – 252 p.: il. – (Bucuria copiilor).
- CORABIA de la mansardă / Arcadie Suceveanu; il.: Alex Ussow. – București: Litera Internațional; Ch.: Litera, 2003. – 380 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 471).
- DACĂ vrei să fii Columb / Arcadie Suceveanu; il.: L. Șevcenco. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 16 p.: il. – (Poezii de seama voastră).
- DINCOLO de ce văd ochii / Arcadie Suceveanu, Ion Severin. – Ch.: Hyperion, 1991. – 22 p.: il.
- ETERNA Danemarcă / Arcadie Suceveanu. – București: Eminescu, 1995. – 254 p. – (Poeți români contemporani).
- FILMUL copilariei: versuri / Arcadie Suceveanu; il.: Stela Damaschin. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 8 p.: il. – (Să crești mare).
- ÎN cămașă de cireașă: poezii / Arcadie Suceveanu; il.: Andrei Țurcanu. – Ch.: Lit. artistică, 1989. – 72 p.: il.
- ÎNFRUNTAREA lui Heraclit: poezii, eseuri / Arcadie Suceveanu; cop.: Isai Cârmu. – Ch.: Litera, 1998. – 319 p. – (Biblioteca școlarului; nr. 198).

LA zoo: [poezii] // Arcadie Suceveanu; des.: Stela Damaschin-Popa. – Ch.: Prut Internațional, 2004. – 10 p.: il. – (Vreau să știu: 3-6ani).

LUMEA din spatele oglinzii / Arcadie Suceveanu; il.: Ion Severin. – Ch.: Știința, 2001. – 24 p.: il.

MĂRUL îndrăgostit de vierme / Arcadie Suceveanu; cop.: Ion Severin. – Timișoara: Augusta, 1999. – 86 p.

RAȚA și Arhimede: poezii pentru (când suntem) copii / Arcadie Suceveanu; prez. graf.: Sergiu Puică. – Ch.: Prut Internațional, 2000. – 32p.: il.

SECUNDA care sânt eu: versuri / Arcadie Suceveanu; pict.: Andrei Sârbu. – Ch.: EUS, 1992. – 32 p. – (Poezii de duminică).

SOVREMENNIKI Gamleta: stihii / Arcadie Suceveanu; hudož.: M. Bacinschi. – Ch.: Hyperion, 1991. – 164 p.

ȘTII să colorezi vacanța ? / Arcadie Suceveanu; il.: Ion Severin. – Ch.: Zamolxe, 1995. – 19 p.

ȘTIUCA la școală / Arcadie Suceveanu; il.: Stela Damaschin. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 30 p.: il.

Referințe critice

ARCADIE SUCEVEANU: biobibliografie / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ch.: Litera, 2002. – 144 p.

CIMPOI Mihai. Arcadie Suceveanu: cavalerul poeziei moderne / post-moderne // Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană. Vol.I. – Ch., 2003. – P. 276-280.

CIMPOI, Mihai. Perioada postbelică: rătăcirii dogmatice și întoarceri la Ithaka. Generația „ochiului al treilea” (reabilitarea esteticului): [Arcadie Suceveanu] // Cimpoi, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia: compendiu. – București, Ch., 2003. – P. 344-345. – (Biblioteca școlară, serie nouă; nr, 450).

CIMPOI, Mihai. Un cavaler al poeziei: Arcadie Suceveanu // Cimpoi, Mihai. Critice. Vol.II. – Craiova, 2002. – P. 167-170.

CIOCANU, Ion. Arcadie Suceveanu // Ciocanu, Ion. Literatura română contemporană din Republica Moldova. – Ch., 1998. – P. 249-259. – (Biblioteca școlară; nr. 213).

CIOCANU, Ion. Arcadie Suceveanu în căutarea arcadiului // Ciocanu, Ion. Dincolo de literă: (încursiuni critice în procesul literar contemporan). – Timișoara, 2002. – P. 145-149.

CIOCANU, Ion. Promotor al valorilor perene: [Arcadie Suceveanu] // Ciocanu, Ion. Reflecții și atitudini. – Ch., 1992. – P. 126-129.

CODREANU, Theodor. Despre destinul cultural: 10. Arcadie Suceveanu – o arhivă a Golgotei // Codreanu, Theodor. Basarabia sau drama sfâșierii. – Ch., 2003. – P. 233-239.

RACHIERU, Adrian Dinu. Arcadie Suceveanu – pe „crucea sonetului” // Rachieru, Adrian Dinu. Poeți din Bucovina. – Timișoara, 1997. – P. 435-439.

SUCEVEANU Arcadie // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ed. a II-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 346-352.

ȘLEAHTIȚCHI, Maria. Literatura pentru copii; între inocența și nostalgia jocului: [Arcadie Suceveanu] // Literatură pentru copii. – Ch., 2004. – P. 5-36. – (Literatura din Basarabia în secolul XX).

BANTOȘ, Ana. Avatarurile personajului liric modern (de la Paul Celan la Arcadie Suceveanu) // Limba Română. – 2005. – Nr. 42. – P. 16-22.

BROASCĂ, Ștefan. Eterna provocare a poeziei: [Arcadie Suceveanu] // Lit. și arta. – 2005. – 14 apr. – P. 5.

CIOBANU, Mircea. Poezia și proza eseului: [Arcadie Suceveanu. „Emisferele de Magdeburg”] // Sud-Est cultural. – 2005. – Nr. 4. – P. 32-38.

MORARU, Anatol. Un poet îndrăgostit de eseu: [Arcadie Suceveanu] // Semn. – 2005. – Nr. 3 – 4. – P. 40-44.

NASTASIU, Vasile. Voi, copii, sunteți urâți?: [Arcadie Suceveanu. „Cartea cu păsări”] // Florile dalbe. – 2005. – 1 sept. – P.7.

DINESCU, Viorel. Pantomima unor mișcări grațioase: [Arcadie Suceveanu. „Corabia de la mansardă”] // Lit. și arta. – 2004. – 5 aug. – P. 12.

FONARI, Victoria. Metamorfoza lui Don Quijote la Arcadie Suceveanu // Viața Basarabiei. – 2004. – Nr. 1. – P. 78-81.

MALANEȚCHI, Tamara. De la suflet către sufletele copiilor: [Arcadie Suceveanu] // Capitala. – 2004. – 11 dec. – P. 8.

NASTASIU, Vasile. Ștergând dimineața bruma...: [Arcadie Suceveanu. „Anotimpurile”] // Florile dalbe. – 2004. – 2 dec. – P. 13.

Poezii

HADĂRCĂ, Ion. Arhi-rața-medie: la apariția cărții „Rața și Arhimede” de Arcadie Suceveanu: [versuri] // Hadârcă, Ion. Bunicuța zburătoare. – Ch., 2002. – P. 60-61.

ȚURCANU, Ianoș. America: lui Arcadie Suceveanu: [poezie] // Țurcanu, Ianoș. Liniște nu va mai fi. – Ch., 2002. – P. 88-89.

VATAMANU, Ion. Tânărul demon: [poezie] // Vatamanu, Ion. Iubire de tine. – Ch., 1976. – P. 170.

Materiale audiovizuale

ANII MEI / vers.: A. Suceveanu; muz.: M. Toderașcu; cântă O. Ciolacu // Pe adresa unui neam. – M.: Melodiâ, 1991. – 1 disc. – 32151-006.

COLIND pentru Eminescu; Elegie de toamnă; Baladă pentru mama; Secunda care sunt eu / vers.: A. Suceveanu; muz. și interpr.: M. Mocanu // Spune-mi ceva. – Ch.: Djanoma, 1998. – 1casetă audio. – Stereo 0007.

Titluri pentru expoziții

Copilul de suflet al veacului
Poet cu Bucovina-n suflet și cuvânt
Poetul chemat de cuvinte
Toamna poetului Arcadie Suceveanu
Poetul de la poalele Carpaților

Referințe

Acesta-i Îngerul. Orb și proscris,
Mă bate la mașina lui de scris,
Trecându-mă din ciorne pe curat:
Copil, adolescent, bărbat,
Ca pe-un poem fără figuri de stil,
Pur și frumos, dar parcă volatil.

Arcadie Suceveanu

Nimic nu-ți mai cer, Doamne, decât
bucuriile simple din care înflorește
primăvara măceșul!
(...) Fiu al lucrurilor în care m-am născut
nu-ți cer decât puterea de-a rămâne
eu însumi.

Arcadie Suceveanu

(...) Arcadie Suceveanu nu se vrea pur și simplu un poet, ci chiar POETUL aureolat de idealitatea raporturilor cu Poezia. El este Cavalerul acesteia... El caută mereu Absoluturi: Absolutul trăirii, care recheamă incandescența adolescentină rimbaldian-eseninian-lorchiană, Absolutul național care valorizează „pătımirea” în stil Goga, Absolutul ca transcendență. Prin acest demers esențial este un neoromantic...

Mihai Cimpoi

Limba aleasă folosită de poet în cele mai inspirate texte ale sale, ca și aptitudinea de a face din poezie un spectacol de gală constituie o contribuție

prețioasă la dezvoltarea literaturii române nu numai *de acolo*, ci și *de aici*.
De oriunde.

Alex. Ștefănescu

Atât de legat de fenomenul românesc în totul, purtând în inimă partea țării întregi, simțind în propriile-i oase Carpații, și-n pieptu-i Pontul Euxin, el comunică în spațiu și timp cu Narcis, cu Hamlet și Don Quijote; pe Baudelaire îl vede răstignit și însingurat, orga lui Bach îi trimite ecouri grave; îi este dor de Dante și de Eminescu, îl solicită refrene bacoviene...

Constantin Ciopraga

Prin Arcadie Suceveanu poezia de „dincolo” se desparte hotărât de tradiționalismul rural și bucolic, îmbrățișând parabola cu aer fantast (...). Poet matur, format, el se anunță ca un nume important al liricii noastre.

Adrian Dinu Rachieru

(...) Sensibilitate conectată la marile valori europene și universale, Arcadie Suceveanu nu s-a dezis nici pentru o clipă de legăturile sale cu tradiția, cu ceea ce avem mai de preț acasă, considerând că un poet trebuie să fie mereu altul rămânând același, să rămână același, fiind mereu altul.

Vasile Romanciuc

Cuvântul și fraza lui Arcadie Suceveanu sunt „electrizate” poetic, ele incită și vrăjesc imaginația copilului, de altfel și a cititorului adult. Dincolo de prim-planul metaforei sale se află semnificația etică, finalitatea instructivă, ceea ce face să nu ne supere nota moralizatoare. Subiectele poeziilor sunt vii, umorul autorului e de o spontaneitate admirabilă, imaginile se dovedesc a fi proaspete...

Ion Ciocanu

Arcadie Suceveanu, poetul cu crin la butonieră, (...) știe prea bine că inima tuturor vârstelor este copilăria. Tocmai de aceea, probabil, după fiecare plachetă „serioasă”, în „registru major”, scoate neapărat și o carte pentru copii.

(...) Arcadie Suceveanu face o breșă în tartajele de beton ale literaturii (...), străduindu-se prin toate mijloacele de care dispune să îndemne la treabă sufletul micului său cititor, să accelereze maturizarea lui rațională, intelectuală, psihică și spirituală, pregătindu-l să intre în cercul marilor întrebări care l-au frământat dintotdeauna pe om.

Igor Nagacevschi

**17 decembrie – 60 ani
de la nașterea poetului
Vasile Romanciuc
1947**

Este originar din satul Bădragii Noi, Edineț. S-a născut în familia agricultorilor Alexei și Olga Romanciuc. După absolvirea școlii medii nr. 2 din Edineț (1966) își continuă studiile la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Filologie, Secția Ziaristică (1966-1972). După absolvire este redactor la postul de radio „Luceafărul” (redacția emisiuni pentru tineret), consultant la Uniunea Scriitorilor (secția literatură pentru copii), redactor la editurile „Literatura artistică”, „Gheorghe Asachi”, „Museum” (1972-1997). Actualmente este șef de redacție la Editura „Prut Internațional”. Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1976) și al Uniunii Scriitorilor din România (1994).

După mai multe cicluri de poeme publicate în anii de studenție, debutează editorial în 1974 cu volumul de versuri *Genealogie*, prefațat de criticul Ion Ciocanu. În 1979 scoate de sub tipar a doua carte, *Citirea proverbelor*, urmată de volumele de poeme *Din tată-n fiu* (1984), *Ce am pe suflet* (1988), *Note de provincial* (1991), *Un timp fără nume* (1996), *Îndoiala de sine* (1997), *Marele pustiu invizibil* (2000) ș.a.

Ca scriitor pentru copii este cunoscut și îndrăgit de micii cititori prin cărțile *Dacă ai un prieten* (1983), *Pământul părinților, pământul copiilor* (1989), *Doi iezi* (1990), *Urișul cu trei ochi* (1991), *Floarea zburătoare* (1998, cartea-surpriză oferită vizitatorilor ediției a II-a a Salonului de Carte pentru Copii de la Chișinău), *Toate întâmplările se prefac în cuvinte* (2000), *Copilul cu aripi de carte* (2006) ș.a.

De la volumul de debut și până la edițiile recente poezia lui Vasile Romanciuc „și-a păstrat aceleași constante: refuzul maculării sufletului, celebrarea spațiului originar, graiul, iubirea, sentimentul de țară și neam, legătura cu vatra matrică, regăsirea echilibrului pierdut, reîntoarcerea la sacru și primordial.” (A. Suceveanu).

Este laureat al mai multor premii prestigioase, printre care: Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (1984, pentru cartea *Dacă ai un prieten*; 1996, pentru volumul de versuri *Un timp fără nume*), Premiul „A. Donici” în domeniul literaturii pentru copii acordat de Ministerul Învățământului din Moldova (1987), Premiul pentru poezie al Salonului Național de Carte (1996), Premiul „Simpatia copiilor” la ediția a II-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău pentru *Floarea zburătoare* (1998) și același premiu la ediția a V-a (2001) a Salonului pentru cartea *Toate întâmplările se prefac în cuvinte*, Premiul „Nichita Stănescu” pentru poezie

(Ploiești, 2001) ș.a. În 2000 s-a învrednicit de Premiul Național în domeniul literaturii, artei și arhitecturii din Moldova (pentru volumul *Un timp fără nume*) și de Medalia „Mihai Eminescu”. În 2002 cartea *Toate întâmplările se prefac în cuvinte* a fost inclusă în Lista de Onoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY). Cea mai recentă apariție editorială, *Copilul cu aripi de carte*, s-a învrednicit în 2006 de Premiul „Cartea anului” la ediția a X-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii.

Bibliografie

Opera

- DOI iezii : poezii pentru copii / Vasile Romanciuc ; il. : Stela Damaschin. – Ch. : Prut Internațional, 2002. – 16 p. : il. – (Poezii de seama voastră).
- E TOAMNĂ, cad măștile / Vasile Romanciuc ; cop. : Marcel Șendrea. – Ch. : Prut Internațional, 2001. – 104 p. – (Carte de vizită).
- FLOAREA zburătoare : versuri / Vasile Romanciuc ; il. : Galina Bucșa. – Ch. : Litera, 1998. – 30 p.
- FRUCTELE care îmi plac : versuri / Vasile Romanciuc ; des. : Violeta Dabija. – Ch. : Prut Internațional, 2003. – 12 p. : il. – (Vreau să știu : 3-6ani).
- ÎN GRĂDINA cu legume : versuri / Vasile Romanciuc ; des.: Violeta Dabija. – Ch. : Prut Internațional, 2003. – 12 p.: il. – (Vreau să știu: 3-6ani).
- ÎNCETUL cu-ncetul, învăț alfabetul : versuri / Vasile Romanciuc ; des. : Violeta Dabija. – Ch. : Prut Internațional, 2003. – 12 p.: il. – (Vreau să știu: 3-6ani).
- ÎNDOIALA de sine / Vasile Romanciuc ; cop. : Iulian Filip. – Ch. : Cartier, 1997. – 112 p.
- MARELE pustiu invizibil / Vasile Romanciuc ; cop. : Suzana Fântânariu. – Timișoara : Augusta, 2001. – 86 p.
- POEZII despre...cifre / Vasile Romanciuc ; des. : Iulia Școbari. – Ch. : Prut Internațional, 2001. – 8 p.: il. – (Vreau să știu : 3-6ani).
- POVEȘTILE lui Ion Creangă / Vasile Romanciuc ; il. : Sergiu Puică. – Ch. : Museum, 1996. – 12 p. : il. – (Micile Americi).
- PROFESIA mea: versuri / Vasile Romanciuc ; des.: Violeta Dabija. – Ch. : Prut Internațional, 2003. – 12 p.: il. – (Vreau să știu: 3-6ani).
- TOATE întâmplările se prefac în cuvinte : [versuri pentru copii] // Vasile Romanciuc ; prez. graf. : Dumitru Iazan. – Ch. : Prut Internațional, 2000. – 32 p. : il.
- UN TIMP fără nume : versuri / Vasile Romanciuc. – Ch. : Museum, 1996. – 88 p.
- URIAȘUL cu trei ochi : versuri =Trehglazyj velikan : stihii / Vasile Romanciuc ; prez. graf. : Valeriu Malearenco. – Ch. : Hyperion, 1991. – 130 p. : il.

URSUL dirijor / Vasile Romanciuc ; il. : Lică Sainciuc. – Ch. : Hyperion, 1992. – 12 p. : il.

Referințe critice

VASILE Romanciuc : biobibliografie / Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Ch. : Litera, 1997. – 56 p.

CIMPOI, Mihai. Perioada postbelică : rătăcirii dogmatice și întoarceri la Ithaka. Generația „ochiului al treilea”, (reabilitarea esteticului) : [Vasile Romanciuc] // Cimpoi, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia : compendiu. – București; Ch., 2003. – P. 339-340. – (Biblioteca școlarului, serie nouă ; nr. 450).

CIOCANU, Ion. Vasile Romanciuc // Ciocanu, Ion. Literatura română contemporană din Republica Moldova. – Ch., 1998. – P. 223-230. – (Biblioteca școlarului ; nr. 213).

DOLGAN, Mihail. III. Din generația de creație a șaptezeciștilor : „ochiul al treilea” sau reabilitarea esteticului : Vasile Romanciuc // Iubirea de metaforă. În II vol. Vol. I. – Ch., 2001. – P. 242.

DOLGAN, Mihail. Vasile Romanciuc : un poet al firescului și candorii // Literatura română postbelică : integrări, valorificări, reconsiderări. – Ch., 1998. – P. 558-561.

ROMANCIUC Vasile // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților : dicționar biobibliografic. – Ed. a II-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P.310-315.

ȘLEAHTIȚCHI, Maria. Literatura pentru copii : între inocența și nostalgia jocului : [Vasile Romanciuc] // Literatura pentru copii. – Ch., 2004. – P. 5-36. – (Literatura din Basarabia în secolul XX).

VASILE ROMANCIUC // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova / selecț. : Mihai Cimpoi, Anatol Vidrașcu, Vlad Zbârciog. – București ; Ch., 2005. – P. 505-512. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr.480).

Poezii

BELICOV, Serafim. Apărat de iubire : pentru Vasile Romanciuc : [poezie] // Lit. și arta. – 1997. – 8 mart. – P.5.

DABIJA, Nicolae. Prietenul meu, poetul... : lui Vasile Romanciuc : [poezie] // Dabija, Nicolae. Dreptul la eroare. – Ch., 1993. – P.78.

HADÂRCĂ, Ion. Noua catedrală : poetului Vasile Romanciuc : [poezie] // Hadârcă, Ion. Dezinfecția de frontieră. – Iași, 2001. – P.19 ; Limba Română. – 2001. – Nr. 4-8. – P.158-159.

NEDELUCU, Vasile. Aud cum ară : [poezie lui Vasile Romanciuc] // Nedelcu, Vasile. Lumina salvatoare: versuri. – Ch., 1987. – P.20.

ȚURCANU, Ianoș. Fir de busuioc: lui Vasile Romanciuc: [poezie] // Lit. și arta. – 2001. – 26 iul. – P.5; Țurcanu, Ianoș. Liniște nu va mai fi. – Ch., 2002. – P.96.

VATAMANU, Ion. Copacii înfloriți: [poezie lui Vasile Romanciuc] // Vatamanu, Ion. Iubire de tine: versuri. – Ch., 1976. – P.175; Vatamanu, Ion. Să mă chemați să vă cânt. – Timișoara, 2000. – P.128.

Materiale audiovizuale

DE-AI ȘTI inimă a vorbi / vers.: Vasile Romanciuc; muz.: C. Baranovschi; interpr.: M. Ciobanu // Aș cânta și-aș șuera. – M.: Melodiâ, 1991. – 1disc. – S30- 32149-002.

DACĂ n-ar fi să fie; Steaua noastră / vers.: Vasile Romanciuc; muz. și interpr.: M. Mocanu // Spune-mi ceva. – Ch.: Djanoma, 1998. – 1casetă audio. – Stereo 0007.

Titluri pentru expoziții

Mi-ar fi plăcut să fiu cuvânt...

Purtătorul de cuvânt al tăcerii

Poetul într-un timp fără nume

Cărți - aripi pentru copii

Vasile Romanciuc, sentimentalul ce trăiește în cuvinte

Referințe

În clipa de tristețe și de singurătate

Și piatra de pe suflet mi-ajunge de-o cetate...

Vasile Romanciuc

Mi-ar fi plăcut să fiu un cuvânt,

un cuvânt

silabisit de micuțul ce-nvață vorbirea,

un cuvânt dintr-o scrisoare

de dragoste,

ultimul cuvânt al muribundului

către cei dragi,

un cuvânt care ar anihila

puterea blestemelor,

un cuvânt dintr-o rugăciune,

un cuvânt dintr-o colindă,

mi-ar fi plăcut să fiu un cuvânt

de care să le fie dor
celorlalte cuvinte.

Vasile Romanciuc

Vasile Romanciuc e actorul care, trăind în lumea miraculoasă a copilăriei, trage pe simțuri această neprețuită cămașă (a copilăriei) ca să devină poet.

Arcadie Suceveanu

Simplitatea aparentă a „spunerii”, viziunea proaspătă a autorului asupra motivelor luate în discuție poetică, participarea activă – cu inima! – la discursul personajului liric și, adesea, o notă polemică strecurată cu îndemânare și chiar cu ingeniozitate în țesătura poeziei sunt particularități definitorii ale creației scriitorului.

Ion Ciocanu

Vasile Romanciuc este un poet sensibil și inteligent, un liric autentic care practică o sinceritate cuceritoare în stare să pună în mișcare cele mai adânci straturi ale ființei și ființării noastre.

(...) Este, înainte de toate, un poet al eticului cumpătat în înțelesul larg al cuvântului, întreaga lui creație de până acum ... înfățișându-se ca o pledoarie lucidă – pe calea imaginii poetice – pentru omenie și demnitate, pentru statornicie și bunătate.

Mihail Dolgan

Printre poeții de azi și din totdeauna ai Basarabiei, Vasile Romanciuc face figură reperială.

Ion Roșior

INDEX DE NUME

Agârbiceanu, Ion	9,106	Eliade, Mircea	5,56
Akutagawa, Ryunosuke	5	Eșanu, Gheorghe	6
Alexandrova, Zinaida	10	Fielding, Henry	6
Arghezi, Tudor	8	Garin – Mihajlovsckij, Nikolaj	5
Bacovia, George	7	Garștea, Veronica (Vera)	5
Baltag, Cezar	8	Gheorghită, Dumitru	4
Bâlașa, Sabin	7	Gheorghiu, Gheorghe	6,70
Beaumarchais, Pierre-Augustin	4	Goia, Vasile	6
Caron de		Goldoni, Carlo	5
Belâev, Vladimir	5	Gor, Gennadij	4
Belicov, Serafim	5	Grieg, Edvard	9
Beniuc, Mihai	10	Gruzin, Trifan	4
Bernardazzi, Alexandru	8	Gugel, Anatol	6
Bilețchi, Nicolae	5	Grigorescu, Nicolae	8
Blandiana, Ana	6,62	Guțu, Aurel	5
Bødker, Cecil	6,68	Hasdeu, Bogdan Petriceicu	8
Bojunga (Nunes), Lygia	8,97	Haydn, Joseph	6
Born, Max	10	Hămuraru, Filimon	10
Bosenco, Grigore	10	Hămuraru, Simion	5
Bragă, Teodora	4	Hâjdău, Alexandru	10
Brâncuși, Constantin	5	Hropotinschi, Andrei	8
Buzdugan, Ion	5	Iorga, Liubomir	6
Buzilă, Serafim	8	Kataev, Valentin	4
Cantacuzino, Ioan	4	Kogălniceanu, Mihail	9
Caraciobanu, Dumitru	6	Kramskoj, Ivan	7
Caragiale, Ion Luca	4,32	Lecca, Constantin	10
Caranfil, Ninela	7	Leonardo da Vinci	6
Carroll, Lewis	4,26	Lesnea, Sanda	8
Childescu, Emil	7	Lindgren, Astrid	10,124
Cimpoi, Mihai	8,100	Longfellow, Henry Wadsworth	5
Ciobanu, Ion Constantin	9	Lungu, Simion	4
Cioci, Gheorghe	8	Lupan, Ana	9
Ciolkovskij, Konstantin	9	Lupan, Andrei	4
Ciubotaru, Mihail Ion	5	Macovei, Ion	5
Ciuhrii, Serghei	8	Madan, Gheorghe V.	9
Cojocar, Valentina	4	Malcoci, Ecaterina	7
Cojocar, Vasile	9	Mandicevschi, Eusebie	8
Conachi, Costache	10	Manet, Eduard	4
Creangă, Ion	5,47	Maršak, Samuil	9
Crețu, Igor	6	Mateevici, Alexei	8
Cujbă, Sergiu	9	May, Karl	5
Čukovskij, Kornej	6,74	Milev, Dumitru	4
Debussy, Claude – Achille	8	Milne, Allan Alexander	4,13
Doga, Eugen	5	Mocanu, Spiridon	6
Doinaș, Ștefan Augustin	6	Moliere	4
Dolgan, Mihai	5	Moravia, Alberto	10
Doré, Gustave	4	Musicescu, Gavriil	5
Drăgan, Maria	8	Neaga, Gheorghe	5
Efremov, Ivan	6	Neagu, Fănuș	6,78

Neculce, Ion	10	Suceveanu, Arcadie	10,131
Nekrasov, Andrej	7	Swift, Jonathan	10
Nicuță, Iulian	9	Șoitu, Gheorghe	8
Noroc- Pânzaru, Lidia	10	Ștefan cel Mare și Sfânt	8
O'Henry	9	Ștefaniuc, Victor	6
Olărescu, Dumitru	6	Știrbu, Titus	8,93
Pascaru, Vasile	4	Tarkovskij, Arsenij	7
Paustovskij, Konstantin	7	Teleucă, Victor	4,18
Paterson, Katherine	9,120	Teodoreanu, Ionel	4
Potângă, Paulina	10	Tolkien, John Ronald	4
Preda, Marin	8	Toma, Svetlana	7
Prohin, Victor	9,114	Topârceanu, George	7
Radu, Daria	9,111	Trifan, Dumitru	8
Rasputin, Valentin	5	Țopa, Tudor	9
Romanciuc, Vasile	10,137	Updike, John	5
Rossini, Gioacchino	5	Ureche, Eugeniu	5
Rotaru, Sofia	8	Uspenskij, Eduard	10
Rubens, Peter Paul	7	Vangheli, Spiridon	7,87
Řiha, Bohumil	5,40	Varlaam	8
Sainciuc, Lică (Alexei)	7	Vatamanu, Ion	7,82
Savițchi, Valentina	8	Vieru, Nicolae	10
Sebastian, Mihail	9	Vieru, Roland	8
Sibelius, Jan	9	Vlaicu, Aurel	10
Skrâbin, Aleksandr	4	Vodă (Mocreac), Nina	7
Sobietzky, Ludmila	4,23	Woolf, Virginia	4
Sokireanski, Aleksandr	4	Zadnipru, Petru	4
Sokolov-Mikitov, Ivan	7	Žitkov, Boris	9
Spinoza	10		
Stoianov, Niko	4		
Stravinskij, Igor'	7		

CUPRINS

INTRODUCERE

3

ENUMERAREA DATELOR REMARCABILE ȘI MEMORABILE 2007

4

LISTE DE RECOMANDARE A LITERATURII

13

INDEX DE NUME

142